

Problematika domácího násilí a jeho řešení z pohledu Policie České republiky

Bc. Radana Menyhartová

Diplomová práce
2023

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav krizového řízení

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Bc. Radana Menyhartová
Osobní číslo:	L21280
Studijní program:	N1032A020002 Bezpečnost společnosti
Specializace:	Rizikové inženýrství
Forma studia:	Kombinovaná
Téma práce:	Problematika domácího násilí a jeho řešení z pohledu Policie České republiky

Zásady pro vypracování

1. Zpracujte z dostupných domácích i a zahraničních zdrojů literární rešerši k problematice domácího násilí.
2. Charakterizujte Policii České republiky a představte proces zásahu policisty u domácího násilí.
3. Za pomoci vybraných metod identifikujte a vyhodnotte rizika zásahu u domácího násilí.
4. Na základě výsledků analýzy zpracujte metodický postup zásahu policisty u domácího násilí se zaměřením na ošetření zjištěných rizik.

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. BURIÁNEK, Jiří a Simona PIKÁLKOVÁ. *Intimate violence: a Czech contribution on International Violence Against Women Survey*. Praha: Karolinum, 2013. ISBN 978-80-242218-7.
2. PIKÁLKOVÁ, Simona, Zuzana PODANÁ a Jiří BURIÁNEK. *Ženy jako oběti partnerského násill: sociologická perspektiva*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). Studie (Sociologické nakladatelství), 2015. ISBN 978-80-7419-189-3.
3. PONCET-BONISSOL, Yvonne. *Psychický nátlak v rodině*. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0153-3.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucí diplomové práce.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Eva Hoke, Ph.D.**
Ústav krizového řízení

Datum zadání diplomové práce: **1. prosince 2022**

Termín odevzdání diplomové práce: **28. dubna 2023**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

Ing. et Ing. Jiří Konečný, Ph.D.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 2. prosince 2022

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užit své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 22. 4. 23

Jméno a příjmení studenta: Bc. Radana Menyhartová

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Předložená diplomová práce je zaměřena na analýzu rizik a nebezpečností, které na příslušníky Policie České republiky vyvstávají ze zásahů u případů domácího násilí. Specifická problematika domácího násilí a úloha Policie České republiky a dalších institucí v jejím řešení je popsána v teoretické části práce. Praktická část se pak zabývá identifikací rizik ze zásahů policistů cestou rozhovorů s policisty, jejich analýzou prostřednictvím metod What if a Matice rizik, a tvorbou metodického manuálu napomáhajícímu policistům těmto hrozbám předcházet a v případě jejich aktivace, tyto náročné situace zvládnout.

Klíčová slova: policie, policista, domácí násilí, znaky domácího násilí, riziko, hrozba, nebezpečí

ABSTRACT

The submitted diploma thesis is focused on the analysis of risks and dangers that arise for members of the Police of the Czech Republic from interventions in cases of domestic violence. The specific issue of domestic violence and the role of the Police of the Czech Republic and other institutions in solving it is described in the theoretical part of the thesis. The practical part then deals with the identifications of risks from police interventions through interviews with police officers, their analysis through the What if and Risk Matrix methods and the creation of a methodical manual helping police officers to prevent these threats and, in their activation, to handle these challenging situations.

Keywords: police, policeman, domestic violence, signs of domestic violence, risk, threat, danger

Byla to dlouhá cesta a já z ní nezčetněkrát chtěla sejít. Proto se nikdy neumenší moje vděčnost za to, že jsem kolem sebe měla ty, jenž mi pomáhali po ní kráčet až do jejího konce a nezakolísat. Moje poděkování patří paní doktorce Ing. Evě Hoke za to, že ve mě a v tuto práci věřila a za to, že mě chvíli po mé cestě svými cennými radami a jejím kouzlem osobnosti vedla. Největší dík však patří mé rodině a spolužákům, z nichž se stali moji přátelé. To jen díky nim jsem došla až sem.

Motto: „ *A woman who doesn't give up can never lose.* “

Abby Wambach

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY.....	12
1.1 LEGISLATIVA.....	12
2 DOMÁCÍ NÁSILÍ	19
2.1.1 Násilná osoba	21
2.1.2 Ohrožená osoba	24
2.4.1 Psychické násilí	31
2.4.2 Fyzické násilí	33
2.4.3 Sexuální násilí	34
2.4.4 Ekonomické násilí	35
2.4.5 Sociální izolace	35
2.4.6 Latentní násilí.....	36
2.5 DOPADY DOMÁCIHO NÁSILÍ.....	36
2.6 LEGISLATIVA A POMOC PŘI DOMÁCÍM NÁSILÍ	37
2.6.1 Tři pilíře systému pomoci proti domácímu násilí	38
2.6.2 Vykázání	39
2.6.3 Intervenční centra.....	39
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	42
3 CÍLE A POUŽITÉ METODY DIPLOMOVÉ PRÁCE	43
3.1 PŘEDSTAVENÍ SOUČASNÉHO STAVU	44
3.2 ROZHOVOR SE ZASAHUJÍCÍM POLICISTOU PŘÍPADU STRÍBRNÝ KOPEC	46
3.2.1 Rozbor rozhovoru případu Stříbrný Kopec.....	47
3.3 ROZHOVOR SE ZASAHUJÍCÍM POLICISTOU PŘÍPADU BAŽANTOVICE	49
3.4 ROZHOVOR SE ZASAHUJÍCÍM POLICISTOU PŘÍPADU TVRDONICE	53
3.4.1 Rozbor rozhovoru se zasahujícím policistou.	56
4 VYHODNOCENÍ RIZIK	60
4.1 METODA WHAT IF	60
4.2 MATICE RIZIK.....	62
5 APLIKAČNÍ ČÁST	69
ZÁVĚR	73
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	74
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	77
SEZNAM OBRÁZKŮ	78
SEZNAM TABULEK.....	79
SEZNAM PŘÍLOH.....	80

ÚVOD

Ve své mraviličné komedii z roku 1662 *L'École des femmes*, v českém překladu *Škola pro ženy*, francouzský básník, divadelník a herec Jean Babtiste Poquelin, známý jako Molière, uvedl následující:

„Chci žínku oddanou, jenž nebude mít důvod mi někdy vyčítat své jmění či svůj původ.

(...)

Já do kláštera s ní, kde od světa byl klid, a ve svých intencích jsem ji dal vyškolit.

Nad její výchovou jsem tam sám navíc bděl, aby z ní vyrostl prostáček, tak jak jsem chtěl.“

Hra pojednává o žárlivém muži, který se ujal opuštěné dívenky doufajíc, že když ji vychová v cudnosti a nevědomosti svých možností, které ji život nabízí, vezme si ji a bude v manželství šťastný. Tragická komedie stará bezmála tři staletí vypráví příběh o snaze mít dokonalý, štěstím naplněný vztah a o tom, co je člověk ochotný tomu druhému udělat, aby toho docílil. Statistiky vykazání násilných partnerů uvedených v této práci dokazují, že i tak dlouhá doba nestačila na to, aby se něco změnilo. Násilí mezi partnery, domácí násilí, je v současné době žhavé téma a otevřenost a informovanost dnešního světa dává téměř denně připomenout, že tento vztahový trend ve svém tempu nezpomaluje, ale naopak sílí a stává se opravdovým problémem dnešní společnosti.

Policisté malých obvodních oddělení jsou téměř denně v kontaktu s lidmi, kteří prostřednictvím Policie hledají radu nebo pomoc v případech vztahového násilí, které se jich buď přímo týkají, nebo jsou jeho tichými svědky a touží jeho obětím pomoci. Odvážní přicházejí s prosbami o radu. Ti ještě odhodlanější ve věci konají a domácí násilí policistům oznamují, aby tak dali do pohybu kola mašinerie prověřování a šetření, které mohou vést k vyřešení neutuchající a trýznivé situace, která v podobě života v domácím násilí bezpochyby je.

Členové služebních hlídek obvodního oddělení bývají přítomni u bezpočtu oznámení učiněných na tísňovou linku, která s sebou nesla znaky ukazující, že se může jednat právě o domácí násilí. Každý jeden případ, kdy opravdu o domácí násilí jde a na místě je nebo bylo využito oprávnění vykazání osoby, je lehce zapamatovatelný. Jsou to případy vrývající se do paměti svou hrubostí a pro dnešní uhlazenou společnost nebyvalou surovostí, nesoucí sebou minimální šanci na jejich zapomnění.

Cílem práce je blíže seznámit čtenáře s problematikou domácího násilí, jeho formami, dopady, či možnostmi řešení. Teoretická část také obsahuje představení Policie České republiky, její oprávnění a cestu, kterou k tomuto vztahovému fenoménu přistupuje a jak z ní plyne pomoc pro oběti domácího násilí. Největší pozornost však bude věnována rizikům, které na policisty vyvstávají ze zásahů u případů domácího násilí a jejich ošetření, kterým je věnována praktická část této práce.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

Dnešním rokem je Policii České republiky 32 let. Dne 15. července roku 1991 se současná Policie transformovala z Veřejné bezpečnosti. Jednotným bezpečnostním sborem, jak zní charakteristika Policie, se tak stal prostřednictvím promulgace zákona ČNR č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky. (Šteinbach, 2019)

Za ta dlouhá léta se proměně společnosti musela přizpůsobit také Policie. Změny zaznamenala jednak ve svém hierarchistickém uspořádání, ale také v nutnosti změnit a navýšit kvalitu nejen svého technického vybavení, ale i personální kapacity. Hodnoty a služba veřejnosti jsou zajišťovány prostřednictvím krajských ředitelství, která jsou rozmístěna po celém území České republiky. V současné době je jich 14 a každé jedno působí na vymezeném teritoriu. Krajská ředitelství mají svého ředitele a náměstky pro vedoucí funkce. (Policie České republiky, 2016) Jejich součástí jsou také řadoví policisté, jenž jsou stavebními články celé organizační struktury a jejich činností jsou naplňovány cíle Policie, tedy prosazování zákonnosti, ochrana práv člověka a jeho svobod, prevence a potírání kriminalistické činnosti a budování důvěry v jejich práci u současné a budoucí generace. (Nesvadba, 2009)

1.1 Legislativa

Nejen samotná Policie jako jeden ze zástupců státních složek, ale i zbylé instituce neziskového charakteru musejí spolupracovat v harmonii a symbióze tak, aby veškerá opatření pro zajištění ochrany osob ohrožených domácím násilím fungovala cíleně a bezchybně. Tato podmínka podnítila vytvoření systému podporujícímu právě provázanost všech dostupných institucí, jenž se problematika násilí ve vztazích úzce dotýká. Ze strany Policie České republiky je to především ochrana osob dotčených domácím násilím buďto trestním stíháním pachatele násilí, anebo zajištění bezpečnosti oběti prostřednictvím institutu vykazání. (Stočesová a Čáp, 2020) Celá anabáze Policie začíná ve většině případů oznámením o skutečnosti, že dochází k násilí, učiněném prostřednictvím linky 158, podáním oznámení osobně na služebně policii, či například prostřednictvím svědectví osob, kteří byli násilí přítomni, o násilí spraveni, či se jich nějakým jiným způsobem týká. Oznámit skutečnost o existenci jednání mající znaky trestného činu dle § 368 trestního zákoníku má každý občan naší země. Povinnost překazít jednání uvedené v § 367 trestního zákoníku, tedy

dozví-li se někdo o přípravě, či páchání trestného činu popsaného v tomto zákoně, může být za své jednání potrestán. (Cimrmanová, 2013, s. 110) V případě domácího násilí se nejčastěji jedná o následující trestné činy, jenž se vyznačují nejen svojí hrubostí, ale tak svojí opakovatelností, a tudíž je důležité potrestat jak jejich dokonání, tak také samotnou přípravu. Jedná se převážně o trestné činy proti životu, uvedené ve zvláštní části hlavy I. zákona č. 40/2009 Sb., tedy:

- Vražda dle § 140 trestního zákoníku
- Zabití dle § 141 trestního zákoníku
- Těžké ublížení na zdraví dle § 145 trestního zákoníku
- Mučení a jiné nelidské zacházení dle § 149 trestního zákoníku
- Nedovolené přerušování těhotenství dle § 159 trestního zákoníku
- Znásilnění dle § 185 trestního zákoníku. (Cimrmanová, 2013, s. 110)

Významným charakteristickým rysem u trestných činů týkajících se právě domácího násilí je společné obydlí, které je domovem jak pro osobu ohroženou, tak osobu násilnou. Taktéž se nebere zřetel, jestli je společný domov obývaný párem v nájmu, nebo vlastnickém právu té, či oné osoby. Společné obydlí je tak důvodem předpokládat, že jde o domácí násilí, nikoliv jen o násilí, uskutečňované mezi osobami, které jsou si jakýmkoliv způsobem blízké. Obětí se tak může ve velmi specifickém případě stát také osoba, jenž s agresorem žije ve stejném obydlí, on na ní užívá některou z forem násilí, avšak kromě nájemní smlouvy a společných prostor obydlí, je spolu nespojuje nic. Dalším významným rysem je neustálost, či ustavičnost, jakou je násilí pácháno. Není však potřeba toho, aby se k násilí agresor vůči své oběti uchýloval každý den. K domácímu násilí zpravidla dochází v časových fázích, cyklech, jenž jsou naplněny obdobími klidu, nebo naopak peklem ze strany násilné osoby. Této problematice se věnuje kapitola 2.2. této práce. Ve většině případů je však vytrvalost a s ní spojená intenzita útoků důvodem, proč je proti osobě násilné zahájeno trestní stíhání pro naplnění znaků skutkové podstaty výše uvedených trestných činů. Míra intenzity a surovost neboli brutalita, jsou pak impulsy k naklánění se k vyšší sazbě trestu odnětí svobody. (Paprsteinová, Navrátilová a Botek, 2019)

1.2 Vykázání z pozice Policie

V zákoně o Policii České republiky, tedy v zákoně č. 273/2008 Sb., je pod § 44 uvedeno oprávnění policisty, které jej zmocňuje k vykázání osoby, jenž je za splnění všech zákonných podmínek označena jako osoba násilná, z obydlí, ve kterém žije dohromady s osobou, proti níž se násilí dopouští. V zákoně o Policii je přesně uvedeno následující:

„Lze-li na základě zjištěných skutečností, zejména na předcházející útoky, důvodně předpokládat, že se osoba dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví anebo svobodě, anebo zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti, je policista oprávněn vykázat tuto osobu z bytu nebo domu společně obývaného s útokem ohroženou osobou, jakož i z bezprostředního okolí společného obydlí.“

Než uložení trestu pachateli tohoto jednání, klade si za cíl tento institut zajištění ochrany osoby samotné a jejího bezprostředního okolí. (Stočesová a Čáp, 2020) Ve druhém odstavci Zákona o Policii je pak blíže specifikována doba vykázání, tedy nemožnosti se do obydlí a jeho okolí vrátit, která činí 10 dnů. Ta však může být dle tohoto odstavce prodloužena na základě podání návrhu osoby ohrožené a rozhodnutí příslušného soudu. Nejdéle však na dobu šesti měsíců. (Čuhelová, 2016) Osobu násilnou lze vykázat i v její nepřítomnosti. Důležitou roli v tom hraje vyhodnocení informací získaných ze šetření u nejbližšího okolí páru, či dalších zúčastněných osob. Vykázání provede policista na základě svého úsudku a zjištěných informací. Souhlas, či nesouhlas ohrožené osoby na to nemá žádný vliv. (Cimrmanová, 2013) Samotné vykázání má svoji předepsanou formu. Policista je povinen spravít o využití tohoto oprávnění sobu, kterou vykazuje, a to ústně i písemně prostřednictvím potvrzení o vykázání. V tomto dokumentu je stanovena hranice bezpečné teritoriální zóny ohrožené osoby, poučení, která se zúčastněných týkají a hlavně adresu, kde je možné si osobou vykázanou vyzvednout záznam sepsaný policisty týkající se vykázání. (Šteinbach, 2019) Dodržování zákazu se k ohrožené osobě přiblížit je kontrolován ze strany Policie. Dále je o vykázání do 24 hodin zaslána zpráva na příslušný soud, intervenční centrum a orgán sociálně-právní ochrany dětí, jsou-li násilí přítomny také nezletilé děti. Povinností policisty je poskytnout ohrožené osobě kontakty na pomoc obětem domácího násilí. Osobě násilné pak policista poskytuje kontakty na ubytovací zařízení, jenž se v lokalitě, kde k jeho vykázání došlo, nacházejí. Výše uvedený zákon také stanovuje osobě vykázané povinnosti, jež jsou uvedeny v 1 odst. § 45:

- *opustit neprodleně prostor vymezený policistou v potvrzení o vykázání,*
- *zdržet se vstupu do prostoru vymezeného policistou,*

- *zdržet se styku nebo navazování kontaktu s ohroženou osobou,*
- *vydat policistovi na jeho výzvu všechny klíče od společného obydlí, které drží.*
(Čuhelová, 2016, s. 12)

Cíleným výsledkem práce Policie v případě domácího násilí není tedy jen vykázat osobu násilnou z bezprostřední blízkosti osoby ohrožené a zabránit tak dalšímu útoku, či následné potrestání násilnosti jeho činů a nežádoucího chování, ale hlavně zabezpečení a kompletace faktů, které by dokazovaly, že se skutečně jedná o tento zavržení hodný a nebezpečný jev, který se vykazuje svojí trvanlivostí a opakovatelností. Zajištěná fakta o přítomnosti domácího násilí pak pomáhají dokázat, že byla způsobena újma na lidské důstojnosti a nedotknutelnosti svobod, často pak na zdraví a majetku. (Machalová, 2014)

1.3 Role policistů u incidentů se znaky domácího násilí

Policisté v přímém výkonu služby, tedy policisté běžně viděni na ulicích, silnicích, nebo ti, kteří zajišťují dokumentaci na obvodních oddělení, jsou nejčastějšími a také prvními osobami, které se ocitají tváří v tvář domácímu násilí. Jsou to právě policisté, jenž vstupují do pole spletností a složitostí násilí ve vztazích jako ti, kteří reprezentují možnost první pomoci při domácím násilí. Právě první dojem, jenž z policistů vyzařuje, může osobu ohroženou významně ovlivnit v jejím rozhodování a odhodlání pokusit se z pekla života ztrpčovaného agresorem vystoupit. Cíleným zásahem lze nejen zabránit dalším útokům přicházejícím z blízké budoucnosti, ale také iniciovat agresora k řešení svého jednání. Právě zde však byla ještě do nedávné doby značná rezerva v podobě připravenosti a možnosti účinně zasáhnout v případech se znaky domácího násilí, protože do roku 2007 byla možnost potrestat pachatele domácího násilí v souladu s legislativními normami slabá. Nyní je na policisty prostřednictvím celé řady předpisů v souvislosti s domácím násilím vnášena povinnost vystupovat u těchto incidentů, nejen jako vykonavatel moci složky s represivní funkcí. Policisté musejí být těmi, kteří dokáží vstoupit do role osoby chtějící poskytnout pomoc, k čemuž potřebují schopnost efektivní komunikace. Právě tyto faktory způsobují to, že incidenty s přítomností opakujícího se násilí mezi partnery, či osobami blízkými, patří k nejsložitějším výjezdům. A také k těm nejméně oblíbeným. Policisté jsou pravidelně vysíláni na kurzy vzdělávající je o doktrínách, zásadách a principech efektivní komunikace,

jenž vede ke zvládnutí incidentů se znaky domácího násilí. Také existují útvary se specialisty zaměřující se právě jen na řešení násilí ve vztazích. Ti, jenž jsou však pomáhajícími v prvních řadách, jsou obyčejní policisté.

K incidentům se znaky domácího násilí bývají policisté voláni převážně prostřednictvím linky 158, kdy situace na místě má zpravidla podobný charakter a obsazení. Jedná se nejčastěji o manželské páry, nesezdané páry, či osoby v jiných vztazích, avšak vždy žijících ve společné domácnosti. Ve specifických případech, méně častých, lze přítomnost policie vyžadovat také u osob se zdravotním postižením. Ve všech případech lze očekávat, že osoba ohrožená bude pod jakoukoliv formou násilí trpět již delší čas. Často pak je na místě přítomna neochota oběti násilí řešit, jeho bagatelizace a chybějící naděje v poskytnutí pomoci. (Cimrmannová, 2013) Důvodem může být stud oběti, nebo také velmi častá nedůvěra v pomoc ze strany orgánů, složek, či jiných osob, kterých se její situace nikterak netýká. (Paprsteinová, Navrátilová a Botek, 2019) Také je na policistovi, aby dokázal rozeznat znaky ukazující na skutečnost citové vazby mezi obětí a agresorem, loajalitou, rodinou, nebo také sociální jistoty a strachu, ze ztráty některého z uvedených, či dokonce rovnou všeho. Policista proto musí perfektně zvládat komunikaci s touto osobou a probudit, či povzbudit v ní motivaci. Svolnost k řešení situace je nejsilnější, když jsou následky z útoku a strach z nich živé, a proto policista musí této situace využít a nasměřovat komunikaci oběť ke změně a okamžitému jednání. Neúspěch policisty v této fázi pak může vést setrvání násilného vztahu a co hůř, k prohloubení nedůvěry osoby postižené násilím v účinnost pomoci ze strany orgánu. Provedené výzkumy ukázaly, že oběti domácího násilí s policií spolupracovat nechtějí a celých 16 procent z 639 dotazovaných žen jako důvod uvedlo, že v pomoc Policie nevěří. (Buriánek a Pikálková, 2013) Na místě se snaží policista s osobami incidentem zasaženými hovořit vždy tak, že jsou od sebe odděleny, aby mohla osoba ohrožená svobodně a beze strachu z reakce agresora mluvit. Snahou policistů na místě také není vychovávání osob a dávání rad směřujících ke zlepšení jejich vztahu. Policisté komunikaci na místě směřují k uklidnění vzbouřených emocí na obou stranách a poskytnutí informací o dalším postupu. To bývá zpravidla nejjednodušší formou prezentující pouze faktické informace, které jsou schopny osoby na místě zpracovat. Dalším krokem je vyhodnocení zjištěných informací prostřednictvím metodického formuláře SARA DN (viz Příloha PI), který policistovi prostřednictvím předepsaných otázek a následných odpovědí diagnostikuje, zdali se jedná o domácí násilí, či nikoliv. Otázky úzce souvisejí s informacemi, které na místě policista již zjistil, anebo jej tento formulář k tomuto teprve navede. Tento formulář se nachází v příloze práce s označením P 1. Právě zajišťování

prvotních informací bývá kamenem úrazu způsobující složitost těchto incidentů. Kladení policistou správných otázek, ve správnou chvíli a za splnění určitých podmínek vede k ulehčení osobě sužované domácím násilím pootevření vrátek k minulosti násilného vztahu a jeho ubližujícím či ponižujícím skutečnostem.

V krizové komunikaci a následné práci s aktéry domácího násilí však na policisty vyúsťuje řada možných chyb a selhání. Nejčastěji to bývá zlehčování situace na základě zažitých zkušeností s obdobnými případy, přiklání se k jedné či druhé straně na základě sympatií, či dání přednosti vlastního názoru před zjištěnými fakty. Nejhorším scénářem pro selhání systému pomoci při incidentech se znaky domácího násilí jsou situace, kdy policista neprovede řádné šetření, které se provádí u sousedů aktérů, rodinných příslušníků, případně také v zaměstnání, či přátel, neprovedení poučení o povinnostech a právech jak oběti, tak agresora, či nedostačující informování o možnostech pomoci ze strany intervenčních center, či sociálních služeb. (Cimrmannová, 2013) Právě Ludmila Čírtková ve své knize Domácí násilí z roku 2020 uvádí výčet sedmi nejčastějších pověr, které domácí násilí zahalují do těžko rozpoznatelné mlhy, které podléhají i zkušením, jimiž policisté bezesporu jsou. Konkrétně se jedná o následující mýty:

- Pachatelé domácího násilí jsou duševně choré osobnosti – není to pravdou. Právě naopak. Výzkumy prokázaly, že agresori jsou po většinu případů plně socializovaní a inteligencí obestřeni jedinci, budící dojem „dobrých sousedů“. Jen v ojedinělých případech se jedná o nemocné, či dokonce nepřičetné osoby.
- Domácí násilí je problémem jen v asociálních a nefunkčních rodinách – další lež. Právě násilí, které bují v rodinách ve vyšších patrech společnosti, je pro mnohé téměř neviditelné a těžko představitelné. Ale také nebezpečnější pro schopnost a odhodlání členů těchto rodin tento společenský defekt tajit.
- Alkohol jako spouštěč násilí v rodinách - tedy ohrožená osoba dostává, protože agresor pije. I přesto, že zkušenosti policistů při zásahu u domácího násilí vykazují po většinu případů přítomnost alkoholu, neexistují výzkumy, které by to potvrdily.
- Oběť provokuje, a proto je bitá – nejpopulárnější a největší lež, která domácí násilí provází. Agresor ji používá jako svou omluvu, jako vysvětlení, proč tak konal, že jinak by k ničemu nedošlo. Lze to tedy chápat tak, že zodpovědnost za příkoří nese oběť, která svým jednáním útok agresora vyprovokovala. V právním světě však neakceptovatelné. Vínu nes ten, kdo zle činí.

- Co si vzala, to má – tvrzení, které sebou nese punc soukromí, ve kterém jsou aktéry jen muž a žena a ostatním do jejich vztahu nic není. Povinnost ženy seznámit se vším, co do vztahu partner přináší a její chyba, pokud špatně včas neidentifikovala. Právě agresori domácího násilí jsou bravurní v nošení masek a užívání manipulativních technik. V raných fázích lásky je jejich pravá tvář téměř nerozpoznatelná. Ne každá oběť domácího násilí v sobě najde sílu zpřetrhat veškeré svazky, které ji k agresorovi pojí. Podle zkušeností chvíle rozchodů jsou dobou nejčastějších a nejtvrdších útoků. Nemožnost opustit život s tyranem je důsledkem psychického teroru, jenž je v dnešní době spolehlivě vysvětlen a podložen mnohými výzkumy a studii. (Čírtková, 2020)

2 DOMÁCÍ NÁSILÍ

První kapitoly této teoretické části se budou věnovat literární rešerši a správnému vymezení pojmů, jež jsou nezbytné pro pochopení celé problematiky.

2.1 Domácí násilí

Pojem domácí násilí lze jednoduše a uceleně uchopit tak, jak jej Cimrmanová ve své knize *Krise a význam pomáhajících prvního kontaktu* popisuje:

„Domácí násilí lze vnímat jako narušení domova ve smyslu bezpečného prostoru v nejužším slova smyslu, kdy je uplatňování moci a kontroly přítomno v každodenním životě“ (Cimrmanová, 2013, s. 80).

Odborníky je domácí násilí považováno za jedno z nejkomplicovanějších forem násilí. V současné době je tato problematika žhavým uhlíkem, okolo kterého se točí celá řada publikací, studií a rozhovorů. Domácí násilí jako forma nežádoucího společenského jevu je poměrně mladého věku. Uvědomovat si existenci domácího násilí započala společnost v sedmdesátých letech 20. století. Do té doby, a ještě dlouho poté byl tento termín připisován normě vyloučeného tématu, jenž se v rodinách dělo, vědělo se o tom a počítalo se s tím jako s problémem, který se druhých netýká, a proto nemusí být řešen. (Stočasová a Čáp, 2020) Do té doby bylo také tvrzení, že muž je nadřizený své ženě a žena podřizená svému muži pevně zakořeněno do nejhlubších koutů společnosti. (Čírtková, 2020)

Otrěsné příběhy týraných žen a dětí, které postupně prosakovaly do americké společnosti, byly větrem do plachet vzniku celé řady organizací a hnutí, ale také politického zájmu, jenž dopomohl k možnosti pomoci ohroženým prostřednictvím zákonů a práva. Autorka díla *Týraná žena*, psychologka Leonora Edna Walkerová, ve své knize poukázala právě na to, že oběťmi teroru za zavřenými dveřmi soukromí domova jsou právě ženy. Deklarace spojených národů v roce 1993 definovala násilí na ženách jako akt, jenž způsobuje fyzickou, psychickou ale i duševní bolest. Definice zahrnovala tako vyhrožování tímto aktem, či omezování osobní svobody jedince. (Pikálková, Podaná a Buriánek, 2015) Evropa za Spojenými státy v tomto směru vyrazila poněkud pomaleji, možná z důvodů její etnické a náboženské různorodosti, avšak příchodem Evropské unie a vyzdvižení ochrany proti domácímu násilí a boje za rovnoprávnost žen ve společnosti se z tématu domácího násilí stal jeden ze stěžejních pilířů lidských práv. (Machalová, 2014)

V socialistickém Československu byla představa rodiny jako místa nedotknutelného bezpečí pro všechny její členy až radikalizována. Pouhá představa, že by něco tak nepřijatelného jako je agrese, či dokonce násilí, bylo přítomno ve vztazích socialistické rodiny obehnané dokonalostí, byla nepřipustná. Až přelom tisíciletí, období mezi roky 2003 až 2007, zaznamenalo uvědomění si přítomnosti fenoménu domácího násilí zvyšující zájem společnosti a její odhodlání ke změně prostřednictvím vznikající legislativní ochrany před domácím násilím. (Machalová, 2014) Do té doby byly případy zahrnující násilí ve vztazích a rodinách řešeny, bohužel ale v drtivé většině až tehdy, kdy došlo k naplnění skutkové podstaty trestného činu. (Čírtková, 2008)

Avšak přestože právě díky násilí páchaném na ženách o sobě dalo domácí násilí všeobecně vědět, oběťmi nejsou jen ženy. Domácí násilí se silně dotýká také mužů, dětí a seniorů. Ve své knize Cimrmannová upozorňuje na skutečnost, že ačkoliv o problematice násilí páchané ze strany žen směrem ke svým mužským protějškům se společnost tolik nedozvídá, neznamená to, že neexistuje. Historické a kulturní obrazy vždy vykreslovaly vztah muže a ženy patriarchálně, tedy nerovnoměrně s negativním výsledkem pro ženu. O neadekvátním, až hrubém zacházení s muži se všeobecně vědělo, či dokonce vědomě počítalo v armádách a jiných institucích, jejichž náplně a úlohy plnili převážně muži. Do současné doby chybí plnohodnotný výzkum, který by napomohl ke sběru dat a informací o násilí na mužích. Důvodem může být stud a neochota mužů o tomto problému ve vztazích se ženami mluvit. Akcelerátorem násilí bývá nejčastěji neochota, či nemohoucnost přinášet do vztahu se ženou materiální zabezpečení. Ohroženými osobami bývají muži s invalidním postižením, v seniorském věku, ale také se submisivní a pasivní povahou. (Cimrmannová, 2013).

Vymezení samotného pojmu domácí násilí není jednoduché. V jeho existenčních počátcích byl obecně přijímán jako negativní jev zahrnující výlučně jen násilí ve fyzické formě ze strany manžela, partnera vůči své manželce, či partnerce, jenž spolu sdílejí společný prostor, tedy domácnost. (Stočasová a Čáp, 2020) Také z jakéhosi zvyku bylo domácí násilí bráno jako jen projev některého z běžných forem násilí, jako bylo vyhrožování, ubližování psychické, fyzické, emoční, či sexuální. Obětí tohoto druhu chování musela být způsobena škoda nebo bolest. (Pikálková, Podaná a Buriánek, 2015) Již přívlastek pojmu, tedy „domácí“, svádí k představě domova jako pevnosti bezpečí naplněné přítomností našich nejbližších a milovaných. Avšak jeho neodlučitelná část, tedy „násilí“, nám veškeré romantizované představy zabarvuje do černé a napomáhá vyvstávat realitu teroru, který požívá v tichosti životy těch, co v něm musejí bez povšimnutí a pomoci okolí žít. Domácí

násilí lze tedy chápat jako násilí mezi rodinnými příslušníky, tedy těmi, kteří spolu reálně žijí a sdílejí společný domov. (Paprsteinová, Navrátilová a Botek, 2019) Může tedy zahrnovat jak násilí ve vztahu ženy a muže, tak i násilí ve vztahu homosexuálním. Do jeho obsahu je nutné ale počítat také s násilím mezigeneračním, jenž lze chápat jako násilí páchané na dětech ze strany rodičů, na seniorech ze strany dětí, ale také jako násilí mezi sourozenci. (Stočasová a Čáp, 2020). Jiní autoři do seznamu obsahu předkládaného pojmu přidávají termíny jako intimní násilí, rodinné násilí, násilí v domácnosti, či dokonce intimní terorismus. Všechny tyto zmiňované termíny lze chápat jako synonyma používání moci, fyzické síly či zastrahování, jež jsou jedním členem společného soužití aplikovány k ovládnutí chování člena druhého. (Cimrmanová, 2013) Nebo také jako různé podoby násilí jako je zneužívání či týrání, které se odehrávají v konkrétních partnerských či intimních (sexuálních) vztazích. (Machalová, 2014, s. 30)

Stočasová a Čáp ve své knize Psychoterapeutická práce s původci domácího násilí uvádějí, že domácí násilí je terorem páchaným po nějakou určitou dobu a s opakujícími se incidenty, jež mají vyhraněný charakter. (Stočasová a Čáp, 2020) Paprsteinová, Navrátilová a Botek ve své knize z roku 2019 zase popisují domácí násilí jako chování člověka, jež má určité znaky, díky kterému usiluje o vyvolání strachu u osoby sobě blízké, či více osob. Nejedná se zde o napadání vzájemné, nýbrž o mířenou, stupňující se a opakující se agresi jednoho člověka s cílem ovládnout život člověka druhého. Je to tedy druh chování s násilnými parametry, které jsou společností vnímatelné a je proto je tedy možné jej potrestat. Dle psychologické praxe je násilí v rodině považováno za odchylku od běžně uznávaných hranic toho, co je v rodině přijatelné a tedy normální. Každá jedna odchylka od této normy přijatelnosti je tedy identifikátorem toho, že se jedná o domácí násilí. Domácí násilí tak lze vnímat jako rozpor k jistotě a pocitu bezpečí, který se v rodině skýtá. (Machalová, 2014) Domácí násilí tedy vyplývá z celé škály na sebe navazujících a sebe navzájem se ovlivňujících aspektů nesoucích kulturní, společenské, ale i generační a rodové znaky. (Cimrmanová, 2013)

2.1.1 Násilná osoba

Jak je již uvedeno výše, v minulosti se vina za násilí ve vztazích, potažmo v rodinách, svalovala na psychicky labilní jedince, osoby slabomyslné, neschopné zvládat svoji agresi. (Cimrmanová, 2013) Zkušenosti však naznačují, že právě osoby násilné, tedy ty

dopouštějící se nežádoucího jednání vůči osobě ohrožené, představují pestrou škálu osobností. Osobou násilnou může být člověk inteligentní a stejně tak člověk intelektuálně slabší, člověk bez emocí, či člověk vysoce sensitivní. V řadách násilných osob můžeme najít jak muže, tak ženy různých věkových kategorií a příslušností k zcela rozdílným sociálním a ekonomickým skupinám. (Paprsteinová, Navrátilová a Botek, 2019, s. 29) Násilnou osobu tedy lze označit za původce násilí, tedy osobu aplikující fyzické, psychické, sociální, či ekonomické násilí vůči další osobě, s níž sdílí společnou domácnost. (Stočesová a Čáp, 2020). Podle Paprsteinové jsou osoby násilné neschopny vidět chybu v sobě samém, chybí jim sebereflexe a vinu za veškeré problémy dějící se ve vztazích připisují druhým, zatímco sebe označují za jedinou a pravou oběť. Násilnou osobu pak ve svém díle Příručka pro pasterizační pracovníky kategorizuje na tři základní úrovně:

- Rodinný násilník s dvojí tváří – tahle forma osoby násilné se vyznačuje společenskou prezentací podoby dokonalého partnera, často na intelektuální a sociální výši, plně si uvědomující své jednání vůči oběti a možného odsouzení společností a trestu. Tento druh násilné osoby se vyznačuje také schopností manipulace, kterou aplikuje nejen na osobu ohroženou, ale i na její a své okolí. Případnou intervenční pomoc osoba násilná odmítá s pevným přesvědčením, že ona sama se ničeho nežádoucího nedopouští.
- Obecný násilník – forma násilné osoby charakterizována všeobecnou problémovostí, jenž je důvodem vzniku konfliktů ve většině sférách svého sociálního života jako je rodina, práce, přátelé, či milostné vztahy. Dalším charakteristickým znakem je užívání návykových látek, či běžné užívání násilí jako nástroj k dosažení svých cílů. Původ agresivity této formy násilníka bývá často skryt v dětství a násilí, jemuž musel sami čelit. Z důvodu převzetí vzorců chování z primárních rodin bývá náprava těchto forem násilných osob nulová.
- Emocionálně nestálý násilník – forma násilníka vyznačující se psychickou labilitou neustále bojující s depresemi, nespokojeností ze své osoby, svého okolí i světa samotného, ventilující své zklamání skrze násilí. V tomto případě se nemusí jednat o uspokojování touhy po kontrole a moci a náprava násilníka je možná v případě, že nabízenou pomoc přijme, a rozhodne se změnit své chování. (Paprsteinová, Navrátilová a Botek, 2019)

Výše uvedenou kategorizaci ve své knize Psychoterapeutická práce s původci domácího násilí popisuje také Stočesová (2020). Přidává však ještě jednu typologii uvedenou v publikaci z roku 2008. Jedná se o tyto dva typy původců domácího násilí:

- Kobra – vysoce agresivní jedinci bez špetky empatie, či pocitu viny. Agresivitou se vyznačují také mimo domov. Vykazují odolnost proti nápravným opatřením.
- Pit bull – vyznačuje se jemnější formou páchaného násilí, které bývá zpravidla aplikováno jen na osoby v rodinném kruhu. Jsou emociálně nestabilní, až výbušní a charakteristické pro ně je přilnutí k ohrožené osobě, bez které nedokáží běžně fungovat, což vede k přehnané žárlivosti, kontrole a touze po úplném ovládnutí osoby ohrožené.

Násilná osoba, tedy agresor, může být v podstatě kdokoliv. Liliane Daligand ve své knize Násilí v partnerských vztazích z roku 2014, kterou představuje formou příběhů obětí domácího násilí uvádí, že osoby, v této knize šlo pouze o ženy, které se setkaly s jakoukoliv formou představovaného násilí, shodně agresora popisovali jako okouzujícího a svůdného muže, kterému nešlo odolat a proto bylo jejich vzplanutí pro něj nevyhnutelné, až osudové. Avšak je třeba také upozornit na to, že agresorem nemusí být muž a obětí žena. Ve své práci tomuto tématu věnovala Yvonne Poncet-Bonissol celé kapitoly. Popisuje zde ženy tyranky, nosící masku přitažlivosti, které k sobě přitahují převážně muže, vnitřně zžírané svou nedokonalostí a toužící si touhle ozdobou vylepšit svůj vlastní obraz. (Poncet-Bonissol, 2012) Doposud nejsou přesně stanoveny normy, či směrnice, které by přesně vymezovaly znaky, které by identifikovali původce domácího násilí. Vzhledem k různorodosti osobnostních profilů násilníků je nutné k nim přistupovat individuálně. K tomuto složí přehled několika základních a odborníky vytipovaných charakterních rysů, které identifikaci usnadní. Mezi tyto znaky, či charakterní rysy zcela určitě patří nedostatek empatie. Původcům násilí totiž ve většině případů chybí již výše zmiňovaná sebereflexe. Bez ní se pak jen stěží vcití do prožívaného obětí, a tudíž jim nemusí ani přijít nemorální to, co jim svým jednáním způsobují. Také nedostatečná sebeúcta bývá častým přítomným rysem původce násilí, jenž zaujímá postoj vyznačující se sebedůvěrou, až nedotknutelností. Avšak je to právě vnitřní nejistota a neklid, co se snaží demonstrací své nadřazenosti a moci před svým okolím zakrývat. Dvojitá tvář násilníka již byla popsána výše a nekompromisní rozdělení genderových rolí jako povolení k legálnímu páčání násilí na slabších, či ženách

dodržováním patriarchálního řádu také není ničím v současné společnosti neobvyklým. Dalšími rysy ukazující na původce násilí mohou být již zmiňované násilí v původní rodině, což má za následek přebírání vzorců chování, majetnická tendence, které jdou ruku v ruce s nekontrolovatelnou žárlivostí. V osobě násilné toto vyvolává obavu ze ztráty svého protějšku, což je pro něj nemyslitelné. Také špatná aklimatizace ve stresových situacích, tedy narušená stabilita za vyostřených okolností, či užívání alkoholu a drog jsou známé a nepřekvapivé znaky, které mohou poukazovat na původce násilí. Poslední z rysů, jenž si svou významností zaslouží vyjmenování jsou dominantní povaha násilné osoby, jeho emociální nestálost, a také neschopnost udržet si zaměstnání, či tvořit finanční hodnoty. (Stočasová a Čáp, 2020)

2.1.2 Ohrožená osoba

Stejně jako je tomu při snaze o definici násilné osoby, tak i u ohrožené osoby nejsou nikde přesně stanovené normy, či hranice, které by identifikaci usnadňovali. Všeobecně lze osobu ohroženou, tedy oběť domácího násilí, charakterizovat jako osobu, která je kratší, či delší dobu podrobována jakékoliv formě násilí ze strany jiné osoby, se kterou sdílí společnou domácnost, život, či s ní je v příbuzenském vztahu. (Stočasová a Čáp, 2020) Ačkoliv je ohrožená osoba vystavována násilí, nemusí se vždy vyznačovat a chovat tak, jak by dle role oběti bylo očekáváno. Pod tíží každodenního strachu a bolesti se oběti domácího násilí ocitnou ve fázi naučené bezmoci. Dostaví se pocity bezmocnosti, úzkosti, jež vedou k depresím a ztrátě odhodlání a síle z takového života uprchnout. Typické je absolutní pozbytí moci řídit svůj život a situaci, ve které se ocitla. Osoba ohrožená je vlivem aktů agrese vystavována na ní z každodenního žití pod mocí agresora zbavena obraných reakcí, které by vedly k odsouzení jeho chování, odpoutání se od něho, či snahy o vyhledání pomoci. (Paprsteinová, Navrátilová a Botek, 2019). Stočasová ve své knize o práci s původci domácího násilí popisuje některé charakteristické znaky, kterými se vyznačuje osoba, jenž má dispozice k tomu, aby byla ohrožená násilím ze strany svého partnera, či jiné osoby, s níž sdílí společný život. Mladiství věk je jedním ze základních rysů této dispozice a s ní spojená nezralost a nemohoucnost se násilím ubránit. S tímto také úzce souvisí nesamostatnost, či nízká sebeúcta, jenž se vyznačují často naučeným pocitem bezmocnosti a podceňování sebe sama. Vazby lze spatřovat také u situační závislosti, či nezaměstnanosti, kdy tyto dva znaky charakterizují aktuální, či dlouhodobou nemožnost vlastní realizace a finanční nezávislosti. Příslušnost ke stejným, ale i rozdílným náboženským skupinám jednoho, či obou partnerů je pak častým důvodem přítomnosti vztahového násilí. Jako poslední znak je uveden

nepřítomnost jiných osob v životě ohrožené osoby, které by mohli představovat záchranný vor před násilím ze strany partnera, či osoby blízké. (Stočesová a Čáp, 2020)

Osoba ohrožená se vyznačuje strachem a často také studem. Strach z dalšího útoku, z opakování se celé spirály domácího násilí znovu a znovu, vede oběti k odkládání jakéhokoliv kroku, který by jejich situaci vyřešil. Stud je pak bariérou, která osobu ohroženou dělí od soudu společnosti. Proto je pro ně v této tíživé skutečnosti zdaleka nejjednodušší se násilné osobě podřídit, ve vztahu setrvat a snahy o změnu svého života tak neuskutečňovat. (Paprsteinová, Navrátilová a Botek, 2019). Uchvácené a spoutané, tak vědomě podstupují cestu ke svému zničení. (Daligand a Bedin, 2014)

2.1.2.1 Syndrom týrané ženy

Pro společnost mnohdy bývá nepochopitelné, proč oběť setrvává ve spojení s agresorem, proč jej neopustí a nezačne žít znovu v novém vztahu s někým jiným a bezesporu lepším. Nejčastěji se tyto otázky objevují v souvislosti s tradičním uspořádáním vztahu, tedy spojení muže a ženy, oběti a agresora. Domácí násilí u svých obětí vyvolává odezvu v podobě celé řady pro mnohé absurdních a nesmyslných aktů chování. Jedním z nich je právě neschopnost ženy sužované násilím ze strany jejího partnera, opustit toxický vztah a odprostit se od veškerých vazeb, které ji k němu pojí, či bagatelizaci utrpení, jenž je nucena snášet. Tuhle behaviorální reakci ve své knize *Týraná žena* podrobně popsala Leonora Walkerová ve snaze pomoci s profilací obětí domácího násilí. Později ji věnovala také své další dílo, *Syndrom týrané ženy*. (Čírtková, 2008)

Právě Walkerová se zabírala tím, že odmítala všeobecné tvrzení, že k násilí ve vztazích dochází zcela náhodou. Dle ní šlo ze strany mužů k cílenému využití tehdejší dobou nabízené možnosti ovládat život žen, které pod jejich mocí pomalu pozbývaly způsobilost ke kontrole svého života. To vedlo k tomu, že své chování oběti násilí uchylovaly směrem obírajícím je o sílu k odporu a přetvářející je v bezmocné cíle útoků svých partnerů. (Machalová, 2014)

Leonora Walkerová přímo definovala Syndrom týrané ženy prostřednictvím dvou znaků, a to naučené bezmoci a cykličnosti násilí. Naučená bezmoc je defacto „*ztráta víry ve vlastní schopnosti odhadnout účinnost svých pokusů o zajištění vlastní bezpečnosti.*“ (Čírtková, 2008, s. 26) Podle Walkerové je právě přijetí takového postoje ze strany oběti jejím obraným reflexem, jak agresi přestát. (Machalová, 2014) Cykličnost násilí je popisována opakujícími se obdobími, kterými prochází vztah páru, a které sebou přinášejí různou formu a intenzitu násilí od fáze pnutí, či očekávání agrese, přes uskutečnění útoků až po období klidu a míru.

Právě přítomnost tohoto znaku a fakt, že k cykličnosti dojde více jak dvakrát a oběť stále nenašla sílu vztah opustit, značí, že se může jednat o syndrom týrané ženy. (Machalová, 2014) Ačkoliv se proti myšlence, kterou Syndrom týrané ženy obsahuje, ohradilo mnoho kritických prací poukazující na jejich feministický charakter, nelze zpochybnit, že se ze strany Walkerové jednalo bezesporu o první komplexní model k rozpoznávání vztahového násilí, který vedl ke vstřípení termínů týraná žena a syndrom týrané ženy do zájmu psychologického i sociálního a umožnil jejich použití jako hledisko pro míru násilnosti ve vztazích. (Machalová, 2014)

2.2 Znaky domácího násilí

Z výše uvedeného je zcela zřejmé, že přesně identifikovat domácí násilí ve spletnosti a komplikovanosti vzájemných vztahů mezi osobami sobě blízkými, je obtížné. Proto, že drtivá většina forem domácího násilí probíhá za zavřenými dveřmi domovů, tedy pryč z očí i toho nejbližšího okolí, byla jako ideální, a tedy nejvhodnější, k rozpoznání předkládaného zvolena cesta identifikace domácího násilí prostřednictvím znaků. V počátcích bylo dokonce pravidlem, že pokud násilný incident všechny uvedené znaky neobsahoval, nebylo možné jej tedy za domácí násilí označit. (Machalová, 2014) Avšak vzhledem k dynamice rozvoji tohoto vztahového fenoménu bylo nutné, aby v rámci pomoci osobám, které jsou nuceni pod tíhou domácího násilí žít, bylo od nutnosti splňovat všechny znaky upuštěno. Jedinečnost každého incidentu domácího násilí nutí mít na paměti, že absence jednoho, či více znaků, neznamená, že oběť sužována domácím násilím, obětí není. (Stočesová a Čáp, 2020) Jedná se o tyto znaky:

- Opakovanost a dlouhodobost;
- Eskalace násilí, kdy má násilí stupňující se charakter;
- Jasně rozdělení rolí osoby ohrožené a osoby násilné;
- Neveřejnost. (Machalová, 2014)

Stočesová ve svém díle Psychoterapeutická práce s původci domácího násilí k těmto čtyřem obecně platným a uznávaným znakům, jenž pomáhají domácí násilí definovat, přidala ještě následující dva:

- Cykličnost;
- Blízkost osob.

Nemálo důležité je podle některých autorů pořadí znaků, podle kterých je následně nežádoucí jednání jako domácí násilí identifikováno. Například česká psycholožka L Čírtková ve své knize *Moderní psychologie pro právníky* pořadí výše uvedených znaků zobrazuje odlišně. I tak ale trvá na tom, aby jejich naplnění v jednání, jenž má být jako domácí násilí identifikováno, bylo úplné. Dle Čírtkové je stěžejní, aby se incidenty děly mezi osobami blízkými, což je znakem prvním. Jasně role jsou znakem druhým, třetím pak je opakovatelnost a dlouhodobost incidentů. Pořadí pak zakončuje stupňující se násilí, tedy jeho eskalace. Klíčovým ukazatelem pro správné definování domácího násilí je asymetričnost přítomná ve vztazích, jenž jsou pozorovány. Tedy nesouměrnost, která jasně stanovuje role zúčastněných na oběti a násilné osoby. Důvodem pro tento krok je ponechání minulosti zažitých předsudků, že tyranem je vždy silný muž a jeho objektem slabá žena. O asymetrii ve své knize mluví také Pikálková. Konkrétně zde zmiňuje celou řadu výzkumů, kdy k páchání násilného katu se v drtivé většině uchylují muži. Ti naopak, pokud jsou oběťmi domácího násilí, si strach a psychický tlak uvědomují v menší míře, než je tomu u žen. (Pikálková, Podaná a Buriánek, 2015)

Tuto teorii se však pokoušejí vyvrátit nejen další autoři ve svých studiích, ale i samotná praxe. Neboť právě ta dokazuje, že asymetrie jako stěžejní parametr pro definování vztahů, je přežitek. Případy, kdy se původní oběť domácího násilí stane osobou násilnou, nejsou ničím ojedinělým. Tato reciproční povaha incidentů domácího násilí tak napadá nejen samotnou asymetrii, ale i nutnost se dle znaků řídit. (Machalová, 2014)

Opakovanost a dlouhodobost jako znak domácího násilí znamená, že incidenty se mezi osobami zasaženými předkládaným opakují v kratších, či delších časových intervalech. Může se jednat o dny, ale i roky. (Stočesová a Čáp, 2020) Také bývá zažitou představou, že první incident mezi osobami blízkými s přítomností jedné či více forem agrese není domácím násilím. Vždy je důležité mít na paměti, že se může jednat o pouhý začátek, či jiná forma násilí je prozatím pozorovateli skryta. (Paprsteinová, Navrátilová a Botek, 2019)

Eskalace násilí v případě vyhocení vztahu mezi osobami blízkými je jeden ze základních znaků. V tomto případě je řeč o vzrůstající tendenci a intenzitu aktů agrese vůči ohrožené osobě. Může se jednat o zvýšení časové četnosti incidentů, ale také k nárůstu intenzity použití síle při napadání fyzickém, či k nárůstu intenzity síle hlasu při napadání verbálním. Také rozšíření jedné formy násilí o druhou, jako je tomu nejčastěji při fyzickém násilí,

k němuž záhy přibude také psychické, lze brát jako eskalaci. (Paprsteinová, Navrátilová a Botek, 2019)

Jasně rozdělení rolí na osobu ohroženou a osobou násilnou není těžké dlouhosáhle představovat. Osoba ohrožená po většinu času stráveného pod kontrolou a mocí osoby násilné ze své role nevypadne. Jedná se kontinuální podřízené chování ohrožené osoby ve prospěch osoby násilné. (Paprsteinová, Navrátilová a Botek, 2019) Dle Stočesové lze právě zde nejlépe zpozorovat právě již zmíněnou asymetrii ve vztahu mezi obětí a agresorem. V moderní identifikaci domácího násilí však dochází k upuštění od nutnosti tento znak v nežádoucím jednání rozpoznávat, a to z důvodu vzájemného násilí mezi partnery, kdy se role mění podle situace. (Stočesová a Čáp, 2020)

Neveřejnost jako znak domácího násilí, nebo také v praxi často označována jako „násilí za zavřenými dveřmi“ spočívá v nežádoucím jednání páchaném v soukromí, tedy v domovech, společně sdíleném prostředí a ve slepotě nejbližšího okolí. K násilí tímto dochází zpravidla beze svědků a bez povšimnutí společenské kontroly. (Paprsteinová, Navrátilová a Botek, 2019)

Cykličnost dostává svou podobu pomocí času a opakovatelnosti. Jedná se tedy o pomyslný kruh, jenž je tvořen třemi až čtyřmi etapami, ve kterých se jednání agresora v časových úsecích vystupňuje až extrémně agresivnímu aktu. (Stočesová a Čáp, 2020) Podrobně tyto jednotlivé fáze popsala americká psycholožka Leonora Walkerová, když se snažila o hlubší pochopení domácího násilí. Etapy mají nepravidelnou délku trvání, kdy právě vlivem opakování se jeho délka zkracuje. Podle americké psycholožky je nejčastějším předskokanem tohoto cyklického uskupení agresorova jednání psychické a fyzické násilí. (Ševčík a Špatenková, 2011) První z etap je fáze napětí, kdy se agresorovi zvyšuje podrážděnost, na což oběť reaguje pasivitou, strachem a snahou o prevenci útoku. Druhá fáze násilí má podobu stupňujícího se přechodu z fáze první k fyzickým atakům, materiálnímu ničení a výhrůzkami, jenž mají za následek absolutní strach oběti a získáním si nad ní kontroly. Třetí etapa, fáze usmíření je obdobím omlouváním agresivního chování a obdobím smutku a lítosti nad způsobeným. Poslední etapa, fáze klidu, v oběti vyvolává pocit zhojení ran a nastoupení cesty ke zlepšení a míru ve vztahu. (Paprsteinová, Navrátilová a Botek, 2019)

Blízkost osob, jak již bylo uvedeno výše, je červenou nití domácího násilí, a celým jednáním se proplétat musí už jen proto, aby za domácí násilí agresivní akt identifikován vůbec byl. Je tedy nutné, aby zasažené osoby byly ve svazcích manželských, registrovaných, partnerských, či obdobného rodinného charakteru. Také by je mělo spojoovat pouto ekonomického, či citového charakteru. Souhrnně lze tedy říci, že by je měla pojít společná minulost. (Stočasová a Čáp, 2020)

2.3 Příčiny domácího násilí

Jak je již uvedeno v předchozí kapitole, nežádoucí jev nesoucí znaky domácího násilí se ve vztazích objevoval již před několika desítkami let. Ačkoliv si společnost přítomnost tohoto jevu uvědomovala, za běžný jej nepovažovala. Domácí násilí bylo přijímáno pouze jako ojedinělý jev, jehož se dopouštěli výhradně psychicky narušené osoby. (Pikálková, Podaná a Buriánek, 2015) Podle zahraničních autorů Johnsonové, Davidoffové a DeSilva (2021) je domácí násilí problémem veřejné bezpečnosti a má významný dopad na zdraví, oběti, policisty a široké okolí. Čtyři významné faktory, jež mohou určitou mírou podpořit bujení násilí popisuje Paprsteinová ve své Příručce pro pastorační pracovníky v jednoduché a lehce uchopitelné formě. Dle ní jsou společnost, její postoje k násilí a sociální situace, v níž k násilí dochází, výrazným činitelem domácího násilí. Na rodinnou situaci, kde dochází k přebírání vzorců chování a jejich promítání do pozdějších vztahu, či hlubší osobnost agresora pak ve svých dílech navazují další autoři. (Paprsteinová, Navrátilová a Botek, 2019) Teorie sociálního učení, jenž se snaží o identifikaci původu agrese u dětí, jako důvod rozvinutí násilného chování v pozdějším věku vidí právě sledování behaviorálních aktů a přebírání jejich vzorců. Tedy osoby, které byly přítomny v útlém věku násilných aktů, či jimi byly přímo zasaženy, mají dispozice k promítnutí těchto aktů agrese vůči členům své rodiny více než ti, co se s násilím dětském věku neseťkali. (Pikálková, Podaná a Buriánek, 2015) To Čírtková ve svém díle Moderní psychologie pro právníky představuje tři mýty, jenž přímo zapříčiňují násilí. Prvním mýtem je neadekvátní reakce ohrožené osoby na zrod násilí. Tedy teorie, že ohrožená osoba je násilí vystavována, protože jej nijak neřeší. Důvod, proč pod tíhou domácího násilí musí žít je tedy v ní a její impotenci se mu postavit. Druhým mýtem je pak postoj a slepota společnosti k násilí. Zjednodušeně lze tedy říci, že za násilí nemůže násilná osoba, nýbrž nic nedělající společnost. Třetím a posledním mýtem je pak již výše zmíněná projekce násilného chování zažitého z dřívějších rodinných vztahů.

Ve své knize *Násilí v partnerských vztazích* Liliane Daligand uvádí, že dle průzkumů jejich drtivé procento ukazuje právě na muže jako strůjce násilí. Jedním z důvodů je dle Daligandové feminizace společnosti a z ní plynoucí tlak na muže. Ti se obávají ze ztráty moci a kontroly. Nelibě nesou jakékoliv formy ponižování, či pocit útlaku. Necháávají se unášet tajnou touhou po starých časech, jenž by jim vrátil do rukou moc ovládat patriarchální řád. (Daligand a Bedin, 2014) Určitou podobnost s touto myšlenou má také feministické podání příčiny. Hlavní příčinou je dle feministické autorky K.A. Illö genderová nerovnost. S ní přímo souvisí nepřímá podpora světa mužů, patriarchálního řádu, kdy sociální a ekonomické oblasti jsou pod jejich nadvládou, či přímo kontrolou, a poté se promítají do všech vrstev společnosti a rodin. (Pikálková, Podaná a Buriánek, 2015) Násilí v rodině může být dle Machalové způsobeno snahou o zavedení takového řádu také do blízkých vztahů. Tyto jsou ovládány a řízeny autoritativní mocí, mužskou rolí, tedy patriarchální. Díky životu v takové rodině ženy přicházejí o možnosti jiného života, než je ten, který je jim vštěpován vedoucí mužskou rolí. Nemožnost mít životní ambice je pak negativně promítána do celkového ponižovaného postavení žen ve společnosti. (Machalová, 2014) Podle Stočesové můžeme rozpoznávat příčiny vzniku domácího násilí na třech základních úrovních, které jsou podobné příčinám uváděných Parsteinovou:

- Úroveň jednotlivce – tato úroveň pojímá veškeré okolnosti, jenž se v životě osoby udály, a jenž mohou vést k agresí. Můžeme zde zařadit násilnou rodinou minulost, či návykové látky v rodině, a jiné.
- Úroveň skupiny – úroveň, která je charakteristická svým skupinovým vlivem, jejími zásadami a normami chování, které osoba pojímá a kterými se řídí.
- Úroveň společnosti – úroveň, která je v sobě zrcadlí postoj dané společnosti k násilí a moci. (Stočesová a Čáp, 2020)

Ostatní faktory, jako alkoholismus, sociální a ekonomické postavení rodiny, či míra neshod ve vztazích jsou také obecně přijímány jako příčiny vzniku domácího násilí, avšak jsou považovány pouze za akcelerátory konfliktů a ukazatele jejich četnosti a formy. (Čírtková, 2008)

2.4 Formy domácího násilí

Pod pojmem domácí násilí se zcela intuitivně drtivá většina společnosti představí fyzické útoky zanechávající známky na tělesné schránce. Avšak jak již bylo popsáno výše ve snaze o definování předloženého, skýtá v sobě domácí násilí i jiné podoby tyranie, které jsou méně známé a některé obtížně rozeznatelné. Důležitý je také fakt, že v případě domácího násilí je zcela přirozená vzájemná provázanost i několika forem, jenž pak společně vystupují jako akty agrese. Například průzkumy provedené v jedné ze skandinávských zemí organizací Alternativa násilí vyšlo najevo, že téměř celá většina respondentů, jichž se průzkum týkal uvedla, že užila více než jednu formu násilí. (Stočesová a Čáp, 2020) Pouhé povědomí o existenci více forem domácího násilí však v dnes již nestačí. Ke správné a účinné intervenci a pomoci je důležité znát a umět tyto formy identifikovat. Identifikace může vést k vyobrazení behaviorálních aktů agresora vůči oběti a posléze také může napomoci k rozpoznání psychologického typu jeho osobnosti. Také následné kroky policie, justice i další pomoci se odvíjejí od přesného určení, kterými formami byl život ohrožené osoby sužován. (Čírtková, 2008) Lucie Paprsteinová uvádí jako základní formy domácího násilí tyto:

- Psychické násilí
- Fyzické násilí
- Sexuální násilí
- Ekonomické násilí
- Sociální izolace

Stejně formy ve své knize Moderní psychologie pro právníky uvádí také Ludmila Čírtková, jen s tím rozdílem, že sociální izolaci, kterou je myšleno bránění osobě ohroženo v běžném kontaktním životě, nahradila pojmem sociální násilí. V témže díle také zmiňuje touhu o podrobnější rozrůznění forem podle průzkumů teorie domácího násilí. Současné studie dle Čírtkové ukazují nutnost se přiklánět k četnosti a intenzitě incidentů, které mají významný dopad na oběť domácího násilí. To pak vede k rozdělení typů násilí na jejich podrobnější obraz. Tyto typy domácího násilí pak na sebe poutají dané komplikace jak psychologického a právního rázu, tak také vypovídají o typech pachatelů.

2.4.1 Psychické násilí

Psychické násilí je právem považováno za nejhorší formu násilí. Ačkoliv je nejčastěji vnímáno jako doprovodný jev, či následek jiné z forem domácího násilí, jeho účinky mohou

a často také bývají pro oběť mnohem devastující, než je tomu třeba u násilí fyzického. Psychické násilí má mnoho podob, jenž mají různý vliv na ohroženou osobu a pro jeho identifikaci je důležitá míra jeho absorpce, a schopnost se s ním vypořádat. (Pikálková, Podaná a Buriánek, 2015) Že psychické násilí je horší než to fyzické útoky se shodují muži i ženy. Slovo a ponížení zraňuje víc než tvrdá rána. Ze strany ohrožených osob dochází ke skrývání zdroje svého utrpení. Proto je tato forma těžko rozeznatelná. V nejčastějších případech se jedná o jednostranné ponižování osobnosti, užívání vulgarismů k narušení psychické pohody oběti, vyvedení ji z její komfortní zóny do nejistoty a snaze o její udržení v tomto stavu s cílem převzetí moci a kontroly nad jejím objektivním rozhodováním. Také psychické násilí může postupem času nabírat na intenzitě, dlouhodobosti a opakovatelnosti. Její téměř neviditelná podoba vede v mnoha případech ke snadnému přehlížení, a tudíž k jejímu podcenění. Mnohdy oběť končí bez jakéhokoliv důstojnosti a téměř bez špetky sebevědomí. (Paprsteinová, Navrátilová a Botek, 2019) Oběti psychického násilí se sesouvají do pomalého osobnostního krachu. Fyzickými znaky může být chřadnutí tělesné schránky, ztráta pomyslné jiskry v očích, únava, či nemožnost vydatného spánku. (Daligand a Bedin, 2014) Do současné doby není přesně vymezeno, co je a co není psychické násilí. Ludmila Čírtková psychické násilí vymezuje jako opakované, často se vzrůstající tendencí, slovní, ale i jiné agresivní akty bez užití fyzického kontaktu, jenž jsou cíleně mířeny k osobě ohrožené s cílem narušit její stabilitu, psychické ale i fyzické zdraví. Převládajícím faktorem je u této formy násilí prostřednictvím teroru zastrašit osobu blízkou, navodit u pocit strachu, jenž je nástrojem k jejímu ovládnutí. (Čírtková, 2008) Psychické násilí může mít své další rozvětvené formy. Jsou nimi například emocionální násilí, či verbální týrání. Více se tomuto rozdělení psychického násilí věnuje ve svém díle Domácí násilí, kontext, dynamika a intervence Ševčík. Kategorizuje psychické násilí na verbální a neverbální. Verbální v sobě skýtá slovní nadávky a ponižování. Hanlivé osočování, vyhrožování, nebo také citové vydírání. Druhá kategorizace, tedy neverbální psychické násilí pak spočívá devastaci věcí, ke kterým má ohrožená osoba citový, či jiný vztah. (Ševčík a Špatenková, 2011) Průzkumem bylo zjištěno, že s přemírou kontroly a až nezdravou žárlivostí se setkala převážná většina dotazovaných žen. Vzácnější pak byla verbální agrese, či ponižování. Téměř mizivě pak v průzkumu bodovala ekonomická kontrola, či vyhrožování. V konečném výsledku pak s jednou, či druhou formou psychického násilí měla kontakt více jak polovina dotazovaných žen. (Pikálková, Podaná a Buriánek, 2015) Závažným problémem této problematiky je kromě obtížného rozpoznání skutečného psychického násilí, také identifikace jeho opravdové oběti. Tak jako u ostatních forem psychického násilí, tak i zde může docházet

k předstírání psychického násilí, jenž může být motivováno pomstou partnerovi, ale i psychickou poruchou osobnosti oběti, která má pocit, že je násilím zužována, byť tomu tak není.

2.4.2 Fyzické násilí

Jak je již uvedeno výše, jednotlivé formy domácího násilí se mohou prolínat, či na sebe navazovat. Fyzická forma domácího násilí představovala v minulosti primární sféru, neboť právě fyzické útoky a jejich následky, tedy viditelné známky užití násilí, byly akcelerátorem k počátku zkoumání jevu domácího násilí jako nežádoucího jednání. (Pikálková, Podaná a Buriánek, 2015) Právě tato forma má v mnohých případech domácího násilí úlohu jakési pojistky pro upevnění a moci a nadvlády násilné osoby nad svou obětí. (Paprsteinová, Navrátilová a Botek, 2019) Jedná se tedy o úmyslné použití síly za účelem způsobit bolest, zranění nebo fyzické utrpení a udržet, či dokonce navýšit míru strachu z násilné osoby. (Stočasová a Čáp, 2020) Jasně rysy fyzického násilí, jež za sebou nejčastěji zanechávají viditelné poškození tělesné schránky oběti jsou společností přijímány nejhůře. Ještě hůře pokud se tak děje k osobě nějakým způsobem zranitelné, tedy jak je tomu v případě domácího násilí nejčastěji u žen, dětí a seniorů. (Pikálková, Podaná a Buriánek, 2015) Nejčastějšími projevy fyzického násilí a jejími následky bývají modřiny, pohmožděniny, zlomeniny a šrámy, které jsou způsobeny údery otevřenou a zavřenou dlaní, jako je tomu v případě facek, či rány pěstmi. Také strkání za účelem ztráty rovnováhy, či donucení osoby ke změně místa, a údery nohou nejsou ve formě fyzického násilí ničím neobvyklým. (Paprsteinová, Navrátilová a Botek, 2019) Důkazem fyzické formy domácího násilí může být také poškozování zdraví tísňovým cigaret o kůži ohrožené osoby, vytrhávání vlasů a ochlupení, trýznivé narušování spánku, či redukce příjmu základních živin. (Stočasová a Čáp, 2020) Také vyhrožování, či dokonce přímé ohrožení života předmětem, či zbraní není nic neobvyklého. Fyzické násilí může zahrnovat také promyšlené jednání spočívající v ponechání osoby ohrožené v pro ni těžko řešitelné situaci, či bránění přístupu k lékařské pomoci. (Ševčík a Špatenková, 2011) Stejně jako je tomu u psychického násilí, tak i u této formy domácího násilí je možné utrpení ohrožené osoby přehlédnout a to tehdy, kdy jsou ze strany agresora útoky vedeny na tělesná místa, kde jejich následek není zase tak lehce zpozorovatelný, nebo dokonce není viditelný vůbec. Intenzita a tvrdost fyzických útoků může být ovlivněna také předchozím požitím omamných látek, jako jsou drogy a alkohol, ale také psychickým onemocněním agresora. (Paprsteinová, Navrátilová a Botek, 2019)

Z výzkumů zaměřujících se na fyzickou formu domácího násilí vyšlo patrné, že nejčastějším původcem násilí je bývalý partner, či manžel, akty této formy násilí jsou údery otevřenou a zavřenou dlaní, údery nohou a kousance. Nepřekvapivým výsledkem výzkumů je také fakt, že se oběti s násilím setkaly nejčastěji uvnitř vztahu, nikoliv venku ze strany neznámé osoby. (Pikálková, Podaná a Buriánek, 2015)

2.4.3 Sexuální násilí

Sexuální násilí je přítomno v partnerských vztazích. Pojímá akty agrese od osahávání, nuceného pohlavního styku až po znásilnění. Oběťmi této formy bývají nejčastěji ženy. Stejně jako tomu bylo u předešlých dvou formách, tak i zde lze brát sexuální násilí jako nástroj k upevnění získané moci, a to především psychickým ponížením oběti, která se musí požadovanému podrobit i přes svoji nechuť, ale také způsobením jiného druhu bolesti, než je tomu u fyzického napadání. Ačkoliv znásilnění, tedy sexuální akt bez předešlého souhlasu, bývá nejčastějším aktem agrese, nedílnou součástí tohoto nežádoucího chování násilné osoby bývá také vyžadování různých a pro oběť neběžných sexuálních praktik. (Paprsteinová, Navrátilová a Botek, 2019) Cílem násilné osoby tak tedy nemusí být zpravidla jen utišení jeho sexuálního chtíce, ale podrobení si oběti. Mezi charakteristické akty sexuálního násilí patří kromě již zmíněného také nejčastěji nucený styk s jinými osobami, než je osoba násilná, nucené sledování porna, negativní hodnocení sexuálního výkonu, či řízená redukce četnosti sexuálního styku. (Stočasová a Čáp, 2020) Sexuální násilí bývá často ze strany násilných osob bagatelizováno a omlouváno s tím, že žena má přirozenou povinnost vyhovět svému manželovi, či partnerovi a jeho sexuální touhu adekvátně utišit. Právě výzkumy v USA poukázaly na fakt, že až polovina domácím násilím postižených žen byla ze strany svého manžela, či partnera znásilněna. (Ševčík a Špatenková, 2011) Protože osoby ohrožené bývají touto formou zcela zostuzeni a poníženi, je těžké sexuální násilí identifikovat a dochází k tomu leckdy až v rámci rozkrytí celého incidentu, a to s dlouhým časovým odstupem. (Paprsteinová, Navrátilová a Botek, 2019) Zahraniční publikace ukazují na fakt, že právě sexuální násilí má dlouhodobý dopad na psychické zdraví jeho oběti a nejčastěji jimi bývají právě ženy a rasové a etnické menšiny. (The National Intimate Partner and Sexual Violence Survey, 2017)

2.4.4 Ekonomické násilí

Ekonomické násilí lze chápat jako nadměrnou, z běžného, vybočující kontrolu finančních možností osoby ohrožené, kterou, stejně jako u předešlých forem domácího násilí, agresor upevňuje svoji moc nad obětí. (Čírtková, 2008) Jedná se zpravidla o omezení přístupu k financím a tím znemožnění běžného způsobu žití, či uchopení kontroly nad svým životem ze strany ohrožené osoby. V případě ekonomické formy domácího násilí může docházet k dávkování jen určité části finančních zdrojů ze strany agresora jako odměnou za požadované chování a poslušnost. Nebo může docházet k nucenému vykonávání práce, či dokonce k jejímu omezování. Cílem je zbavení oběti možnosti se realizovat bez osoby násilné a vytvoření si závislosti na ní. Často je tato forma identifikována u domácího násilí s přítomností seniorů, kde dochází právě k dávkování jen malé finanční částky, nebo dokonce ke ztrátě majetku formou přepisu na osobu násilnou. (Paprsteinová, Navrátilová a Botek, 2019) O ekonomickém násilí, či sexuálním násilí na ženách publikují také zahraniční autoři Montesant a Thurson (2015).

2.4.5 Sociální izolace

Sociální izolace neboli sociální násilí se řadí k těm velmi častým formám domácího násilí. Může být kategorizována jako násilí psychické, protože stejně jako to, i tato forma má primární a často devastující účinek právě na psychickou stránku ohrožené osoby. (Paprsteinová, Navrátilová a Botek, 2019) Sociální násilí je představováno jako nedobrovolné zúžení sociálního prostoru, ve kterém ohrožená osoba žije. Ve většině případů násilná osoba odepře osobě ohrožené svobodný pohyb, zakáže kontakty se spolupracovníky, přáteli, ale i nejbližší rodinou, kontroluje její emailové, či jiné komunikace a tím tak nad chováním v jejím životě přebírá moc. Časté mohou být také úplné zákazy jakékoliv práce mimo domov, čímž si násilná osoba buduje u své oběti její ekonomickou závislost. (Stočasová a Čáp, 2020) Smyslem tohoto jednání ze strany násilné osoby je nejen získání, či upevnění moci nad osobou ohroženou, ale také snaha o to, aby se jakékoliv informace, či důkazy o přítomnosti násilí v jejich vztahu nedostaly ven, či aby se ohrožená osoba prostřednictvím pomoci ze strany rodiny a přátel nepokusila ze jeho násilného sevření uniknout. (Paprsteinová, Navrátilová a Botek, 2019) Výše uvedené jednání násilné osoby má za následek to, že oběť této formy domácího násilí zpravidla sama dříve, či později sociální prostor opustí. Důvodem bývá snaha se vyhnout nutnosti jednání svého partnera

omlouvat, či vysvětlovat, v pozdějších fázích však k tomuto jednání ohroženou osobu vede zpravidla stud a strach. (Ševčík a Špatenková, 2011)

2.4.6 Latentní násilí

Speciální formou domácího násilí je latentní násilí. Jak již může napovědět název pojmu, jedná se o zcela neviditelné a těžko popsateľné ubližování osoby ohrožené, prostřednictvím udržování ve stavu pouhé možnosti, že k jakékoliv formě násilí může dojít téměř kdykoliv. Latentní násilí je aktuální fáze stavu mezi osobou násilnou a ohroženou, kdy agresor nevykazuje známky toho, že by chtěl zaútočit, avšak předchází útoky a vědomí možného dalšího, nutí oběť chovat se tak, aby se mu dalo předejít. Tedy redukuje a řídí své chování a chování ostatních členů rodiny, přesně tak, jak předpokládá, že je chťíc osoby násilné. Tato forma násilí je pro oběť a jiné členy rodiny žijících pod hrůzami domácího násilí zcela ochromující a má významný vliv na život ohrožených osob. (Stočasová a Čáp, 2020)

2.5 Dopady domácího násilí

Život pod tíhou domácího násilí ovlivňuje nejen osobu ohroženou a násilnou. Negativní působení zasahuje také blízké jejich okolí. Každý člověk je osobnostně rozdílný a jinak odolný důsledky vnímání předkládaného vstřebat a vyvážit tak, aby nežádoucí vliv byl co nejmenší, nejlépe nulový. Výrazným činitelem je nejen povaha, míra a tvrdost působeního násilí, ale i jeho doba trvání. Je tedy důležité pracovat nikoli jen s viditelnými, či prokázanými důsledky, ale také s osobními pocity všech domácím násilím zasažených osob. (Stočasová a Čáp, 2020)

Nejčastějším dopadem působení negativního vlivu domácího násilí je narušení vztahu mezi zúčastněnými osobami, páru, kde dochází ke ztrátě jistoty a chuti trávit společný čas. Naopak se do vztahu vkrádá strach a bdělost před rozhněváním druhého, před projevy vlastní vůle a chťěného. (Paprsteinová, Navrátilová a Botek, 2019) Vždy jsou pak všechny osoby zúčastněné vystavené eliminaci, či redukci běžných způsobů života. Podle Stočasové lze dopady vystihnout prostřednictvím čtyř znaků:

- Fyzické neboli somatické dopady - jsou charakterizovány zjevnými poraněními tělesné schránky jako šrámy, jizvy, popáleniny, zlomeniny, ale i poškozěními, která viditelná nejsou jako je tomu u poruch spánku, vypadávání vlasů, zažívacích potíží,

bolestí zad a dýchání, či méně známé kolísání teploty bez příčiny nebo také narušenou imunitou.

- Psychické dopady – vyvstávají ze zklamání způsobené bolestí, jenž zapříčiňuje blízká osoba.
- Patří sem ztráta schopnosti seberealizace, sebevědomí, či pocitu bezpečí. Naopak dochází k navození pocitu bezmoci, marnosti, či nemohoucnosti prožívat. Přichází únava, deprese a úzkosti a s nimi spojené panické ataky, či sebepoškození. Časté je také užívání návykových a omamných látek a vznik posttraumatických poruch.
- Sociální dopady – jsou charakterizovány především redukcí sociálních kontaktů a sníženou schopností je znovu navazovat.
- Ekonomické dopady – jsou představovány nejčastěji ztrátou zaměstnání, vlivem poklesu pracovní schopnosti, či nepřítomnosti v něm, a ztrátou finanční nezávislosti, jenž může být způsobena zadlužením, ale i rozvodem.

2.6 Legislativa a pomoc při domácím násilí

Jak již bylo uvedeno výše, Evropa, a tedy i Česká republika, započaly v budování mostů uvědomění a porozumění v existenci násilí ve vztazích a rodinách později, než tomu bylo například v Severní Americe. Od předstírání překrývající skutečnost, že násilí ve vztazích a potažmo rodinách je v socialistické společnosti tehdejší doby reálný a aktuální problém, ušla naše zem dlouhou cestu. Změnu kurzu ke světlejším zítřkům obětím domácího násilí přineslo prvně přijetí zákona č. 91/2004 Sb., ve kterém světlo světa poprvé spatřila skutková podstata trestného činu Týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě, vyplývající z § 215a), jenž poskytovala příležitost právní pomoci osobám, kterých se jednání mající znaky domácího násilí dotýkalo ve formě postihu toho, jenž se tohoto jednání dopouštěl. (Čuhelová, 2016) Nejvýznamnějším milníkem je však bezesporu 1. leden 2007, kdy nabyl právní účinnost zákon č. 135/2006 Sb., tedy zákon, kterým se mění některé zákony v oblasti domácího násilí, jenž do současné doby představil několik svých novelizací jdoucích ruku v ruce s měnícími se trendy a potřebami společnosti. (Stočesová a Čáp, 2020, s.65) Právě uvedený zákon na ochranu před domácím násilím, tedy Zákon č. 135/2006 Sb. konečně umožnil zásah proti osobám násilným již v ranném stádiu domácího násilí. Přijetí tohoto zákona přineslo také řadu změn do občanského soudního řádu třeba v podobě předběžných

opatření ve věci domácího násilí. Skutečnou špičkou na vrcholku ledovce však bylo rozšíření pravomocí Policie České republiky o institut vykázání, který je obsažený v zákoně o Policii České republiky pod § 44 až § 47. (Čuhelová, 2016)

Dalším důležitým legislativním krokem byla změna občanského soudního řádu zákonem č. 218/2009 Sb., který drobně poupravil některá předběžná opatření. Změna se týkala převážně § 76b odst. 1 o. s. ř., a možnosti uložit osobě, *proti které návrh směřuje, aby opustila společné obydlí, ani se v něm nezdržovala, případně, aby se nadále nepokoušela kontaktovat navrhovatele* (Čuhelová, 2016, s. 9)

Právě Kateřina Čuhelová ve své knize *Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí* diferencovala dvě pojetí spletité problematiky tohoto jevu v právu. Prvním pojetím je přístup represivní, tedy dodání jednání mající znaky domácího násilí kriminalistický charakter. Tím druhým je pak přístup preventivní, kam se řadí ochrana před stupňující se povahou domácího násilí jako jsou různé poradenské služby, či institut vykázání. Právě na prevenci je kladen důraz v souvislosti s vyvarováním se tomuto druhu násilí. Spojena je s tím převážně snaha o širokou informovanost společnosti, rovné postavení žen v ní a zařazení do této myšlenky všemožných druhů institucí. Tato osvěta se řadí do primární snahy prevence a stojí na jejím počátku. Sekundární snahou je pak ochrana těch, kdo jsou domácím násilím zasaženi, nebo se jeho obětí stát mohou. Nástrojem jsou možnosti pomoci v podobě domů s azylovým charakterem, nebo také třeba psychologická forma pomoci. Třetí, terciální kategorizace prevence je zaměřena na redukci násilného chování a spočívá v terapeutické snaze o změnu agresora a ochranu jeho oběti před jeho běsněním. (Čuhelová, 2016)

2.6.1 Tři pilíře systému pomoci proti domácímu násilí

Problematika domácího násilí, jeho dynamičnost a latentnost, vyžadují komplexní spolupráci a provázanost v myšlence prevence, ochrany i následné pomoci. Přijetím zákona č. 135/2006 Sb. se oblast domácího násilí stala místem, kde spolu vzájemně spolupracují instituce, jejichž opatření tvoří základní pilíře ochrany před domácím násilím. Jsou jimi Policie České republiky, soudy a intervenční centra. Společně tvoří systém zabezpečení personální a teritoriální povahy, která je směřována na nejbližší okolí oběti domácího násilí, její přirozené prostředí, tedy prostor, ve kterém se uskutečňuje její soužití s osobou násilnou, a to možností zabránění kontaktu s agresorem a možnosti uchopit svůj život zase do dvě

moci, jenž se děje právě vykááním násilné osoby ze strany Policie a následné řízené pomoci ze strany intervenčních center. (Paprsteinová, Navrátilová a Botek, 2019)

2.6.2 Vykáání

Právě policie hraje důležitou primární roli na samém začátku dokazování jednání mající znaky domácího násilí nebo tehdy, dochází-li k útoku, k němuž je přivolána na základě oznámení. Právě změny, které sebou přinesl zákon č. 135/2006, umožnily prostřednictvím institutu vykáání podle § 44 zák. 273/2008 Sb. příslušníkům této ozbrojené složky zabránit dalšímu útoku tak, že po splnění všech zákonných podmínek, mohou využít oprávnění vyplývající z výše uvedeného paragrafu a osobu násilnou, dopouštějící se jednání mající znaky domácího násilí, vykáat na dobu 10 dnů z obydli, ve kterém žije společně s osobou jeho jednáním ohroženou s nemožností se po uvedenou dobu k osobě ohrožené přiblížit, či se ji jakkoliv pokusit kontaktovat. I přestože je pomoc ze strany policie často přivolána až ve fázi, kdy je násilí ze strany agresora ke své oběti aplikováno již po delší dobu, má toto opatření preventivní povahu. Cílem je zabránit dalšímu rozvoji a eskalaci jednání násilné osoby a poskytnout oběti tohoto aktu čas na zotavení se z jeho útoků a zaujetí postoje k vyřešení situace seznámením se s jejími aktuálními možnostmi. (Čuhelová, 2016)

2.6.3 Intervenční centra

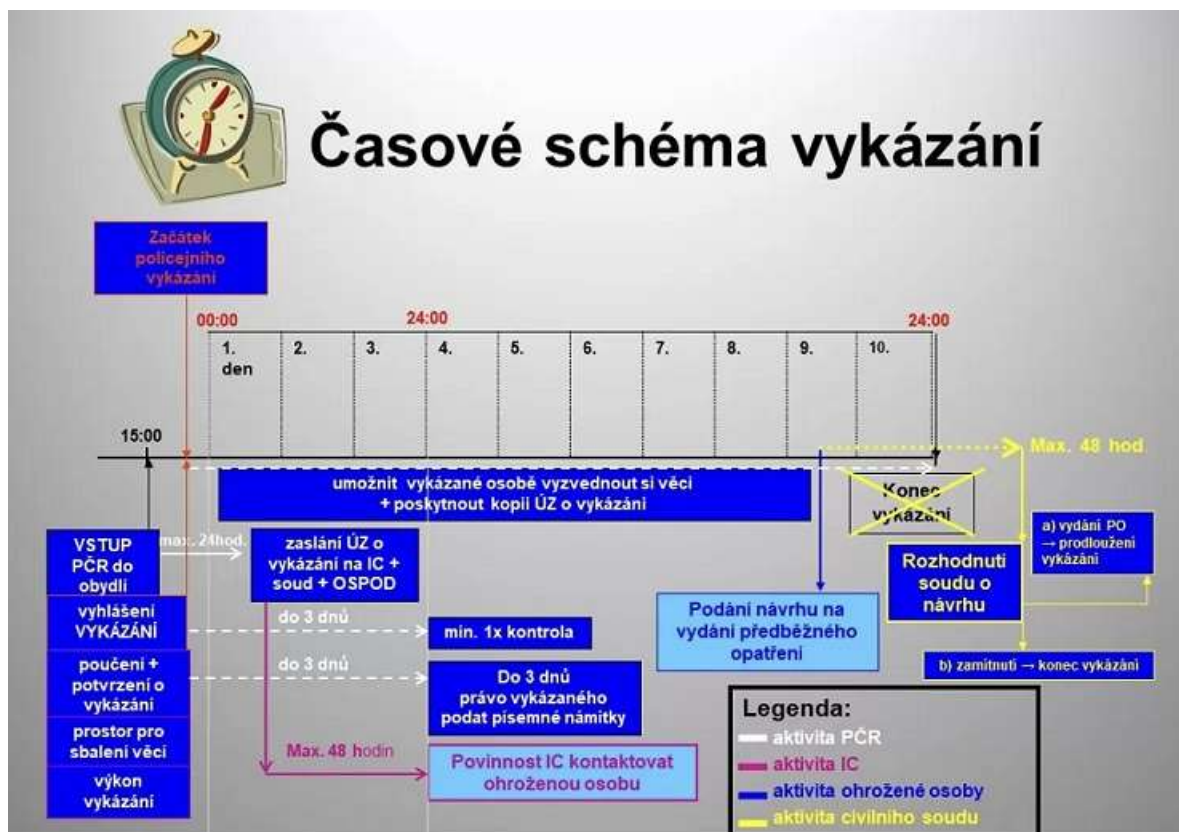
Činnost intervenčních center je řízena zákonem č. 108/2006 Sb, o sociálních službách, kde je v § 60 uvedeno v jaké formě a míře poskytuje tento druhý pilíř pomoc osobě ohrožené, ale i násilné. Jedná se o neplacenou, šetrně poskytovanou službu osobám dotčeným domácím násilím. Tato pomoc zahrnuje poskytnutí důležitých informací, jež mohou pomoci při rozhodování, jak naložit se vzniklou situací a orientovat se v ní, sociálně terapeutické pomoci zahrnující psychologickou pomoc a emociální podporu, právní pomoci ve věcech sepisování, zhotovování celkové realizaci potřebné dokumentace, ale také především v pomoci poskytnutí bezpečného bydlení a základních lidských potřeb. Je zcela na svobodném rozhodnutí, zdali pomoc tyto osoby využijí, či nikoliv. (Paprsteinová, Navrátilová a Botek, 2019) Propojení a následná spolupráce je vidět právě v primární činnosti Policie, je z jejich strany po realizaci vykáání uvedeného výše zaslána patřičná dokumentace na příslušné intervenční centrum, kde je na již provedené opatření navázáno další směrovanou pomoci. Ta spočívá v kontaktování oběti domácího násilí ze strany pracovníků intervenčního centra, a to do doby 48 hodin od vykáání osoby násilné a

poskytnutí okamžitých informací a pomoci při dalších krocích osoby ohrožené a zvládnutí těžké situace, ve které se ocitla. (Čuhelová, 2016)

2.6.4 Soudy

Právě soudy jako třetí pilíř nesou tíhu a zodpovědnost za vyhotovování a vydávání předběžných opatření. Je na jejich zvážení všech důkazních prostředků, okolností a návrhu podaném ohroženou osobou, aby rozhodly, zdali po uplynutí doby vykazání provedeného ze strany Policie, a tedy zákazu se přiblížit k osobě ohrožené po dobu 10 dní, se tato doba prodlouží. Nejdéle však toto opatření může trvat šest měsíců. Opatření se nejčastěji zaměřují právě na stanovení absolutního zákazu kontaktu agresora s obětí, vniknutím do vykázaním vymezeného prostoru, či sledováním oběti. (Stočasová a Čáp, 2020) Ačkoliv se zcela nabízí možnost, aby bylo v rámci potrestání osoby násilné, soudem nařízena účast v některém z intervenčních nápravných programů, v naší zemi to praxí není. Přestože v několika krajích již intervenční centra nabízejí možnost této alternativy trestu, soudy ji zatím využívají jen zřídka. Chybí zkušenost s nimi, či výstupy, které by prokazatelně ukazovaly pozitivní vliv na osobu násilnou a její nápravu. (Kotková, 2014)

Obrázek 1 – Časové schéma vykazání (zdroj: Domaci nasili.cz, 2023 [online])

2.7 Shrnutí teoretických východisek

Cílem teoretické části bylo nastínit domácí násilí v uceleném, a tedy lépe pochopitelném kontextu, kdy byly definovány základní pojmy související s představovaným násilným fenoménem, znaky, které jej charakterizují a formy, jež mu dávají viditelnou podobu. Cílem bylo podat základní i praktické informace a představit také příčiny vzniku násilí ve vztazích a jeho dopady na život těch, jež v jeho chapadlech uvízly, anebo jsou jen nešťastnými pozorovateli. Teoretická část je doplněna o krátké představení Policie České republiky, a poté o přiblížení jejich hlavních činností, oprávnění, a zákonných norem, které se k domácímu násilí vztahují. Standardy, z jejichž mezi vyvstávají povinnosti pro přítomné zakročující policisty a tím dotčené osoby, ale také instituce a jiné organizace.

Teoretická východiska složí jako platforma pro zpracování analytické, a poté také aplikační části diplomové práce.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 CÍLE A POUŽITÉ METODY DIPLOMOVÉ PRÁCE

Diplomová práce je směřována do oblasti domácího násilí.

Hlavním cílem diplomové práce je za pomoci vybraných metod identifikovat a vyhodnotit rizika zákroku policistů u případů se znaky domácího násilí domácího násilí. Výstupem diplomové práce bude na základě výsledků analýzy zpracovaný metodický postup zásahu policisty u domácího násilí se zaměřením na ošetření zjištěných rizik.

Mezi základní techniky sběru dat bylo zařazeno pozorování a vlastní zkušenost, rozhovory s vybranými policisty a rozbor případových studií.

V analytické části budou vylíčeny reálné případy z policejní praxe. Nevšednost rysů těchto incidentů, či vybočení z normy běžného a společností očekávaného chování aktérů oznámených případů, zapomenout nedalo žádnému ze zakročujících policistů. Nestrukturované rozhovory byly proto zvoleny jako druhá technika sběru dat, právě pro autentičnost prožitého. Tři dotazovaní kolegové byli přítomni s autorkou u třech případů domácího násilí. Oslovení respondenti v současné době na stejném obvodním oddělení jako autorka již neslouží. Mají proto k případům se znaky domácího násilí získaný distanc, dennodenní nutnost vypořádávat se obdobnými incidenty se jich již netýká, a proto k celé věci s odstupem mohou přispět střízlivým názorem bez zabarvení vyhořelosti, či pracovní otupělosti. Případy, které jsou základem rozhovorů, se nacházejí v příloze P I, P II a P III této práce. Pro ochranu zúčastněných osob bylo změněno jejich jméno, časová data, kdy k incidentům došlo a místa, kde se událost stala. Vše ostatní je autentické. Rozhovory jsou přepsány ve svém autentickém znění, opraveny pouze o nespisovné výrazy či vulgarismy. Otázky rozhovorů nebyly předem připravené proto, aby vyplynuly samy vyplynuly z proudu rozhovoru. Navázání neformálního přátelského rozhovoru měla odbourat zábrany a vyvolat reálné pocity, emoce a vzpomínky. Každý ze zúčastněných byl seznámen s důvodem rozhovoru a jeho cílem. Konverzace probíhala jen mezi tazajícím a dotazovaným. Rozhovory vznikly prostřednictvím online konverzace chatovací služby Facetime, jeden z rozhovorů pak z důvodu absence této služby, probíhal prostřednictvím osobního setkání na neutrálním místě. Z rozhovorů vzešly nejen pochyby o tehdejší konání a zásahu, ale i strach z toho, co mohlo přijít, kdyby při policistech nestálo štěstí, či věc tenkrát řešili jiným způsobem. Tito respondenti byly také v týmu, ve kterém byla identifikována rizika a nedostatky zásahů, u kterých byla autorka této práce ve všech třech případech členem.

Pro ohodnocení rizik budou použity metody What-if a Matice rizik. Obě tyto metody jsou představeny v další části práce.

3.1 Představení současného stavu

Jak již bylo popsáno v teoretické části práce, domácí násilí rozhodně nejde ruku v ruce se spokojeným rodinným životem, či vztahem plným harmonie. Že se s měnící společností také mění dynamika intimních vztahů dokazují i veřejné výzkumy a studie. Po dobu patnácti let, tedy doby trvání v teoretické části představovaného institutu, jsou dostupné statistiky vykázaní osoby násilné ze společné domácnosti, které obývá společně s ohroženou osobou. Tyto jsou realizovány prostřednictvím Asociace právníků intervenčních center České republiky. Ve statistikách uváděná čísla realizovaných vykázaní, jsou výsledkem práce ze strany Policie za splnění všech zákonných podmínek vyplývajících z § 44 zákona o Policii České republiky č. 273/2008 Sb.

Obrázek 2 - Celková vykázaní v krajích za rok 2022 (zdroj: (Domaci nasili.cz, 2023[online])

KRAJ	Zpracoval Bílý kruh bezpečí - 13.1. 2023 zdroj dat: Asociace pracovníků intervenčních center ČR												2022
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	
Jihočeský	1	6	1	5	7	3	3	1	2	3	3	8	43
Jihomoravský	15	11	3	6	15	9	6	13	9	11	11	10	119
Karlovarský	4	2	2	6	4	1	0	5	5	4	5	3	41
Královéhradecký	2	10	5	8	6	3	7	9	4	4	7	4	69
Liberecký	5	5	10	7	3	3	7	4	5	2	6	3	60
Moravskoslezský	12	5	3	8	9	6	11	2	9	10	4	8	87
Olomoucký	10	8	6	12	9	5	1	7	8	5	5	7	83
Pardubický	2	5	4	1	7	4	4	1	1	2	8	3	42
Píseňský	2	2	3	2	4	1	4	1	2	3	4	2	30
Hlavní město Praha	10	19	13	17	10	12	17	15	11	11	8	13	156
Středočeský	9	5	7	7	4	6	2	11	6	6	3	8	74
Ústecký	19	17	14	11	16	11	8	17	16	17	13	18	177
Vysočina	6	1	6	6	7	5	4	2	2	4	10	4	57
Zlínský	5	2	8	0	4	2	4	4	2	10	1	6	48
CELKEM VYKÁZÁNÍ	102	98	85	96	105	71	78	92	82	92	88	97	1086
z toho opakovaná	13	20	9	19	12	15	11	12	13	13	12	12	161
tj. v %	13%	20%	11%	20%	11%	21%	14%	13%	16%	14%	14%	12%	15%

Ze statistiky je evidentní, že nejvíce vykázání bylo realizováno v Ústeckém kraji a hlavním městě, v Praze, a to s výsledky 177 a 156 vykázání jen za jeden jediný rok 2022. V ostatních krajích se konečné skóre provedených vykázání pohybovalo kolem čísla 40. Nejméně vykázání bylo realizováno Policií v Plzeňském kraji, kde se číslo zastavilo na hodnotě 30-ti realizovaných vykázání za minulý kalendářní rok.

Obrázek 3 - Vykázání v letech 2007-21 (zdroj: (Domaci nasili.cz, 2023[online])

celkem v jednotlivých letech															celkem
2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2007-21
50	37	35	84	72	64	63	56	54	53	57	47	52	45	37	806
82	72	82	87	118	150	128	118	124	117	106	112	115	130	108	1649
32	46	49	79	137	111	97	114	93	89	82	70	57	46	39	1141
34	22	16	44	45	52	41	35	32	57	113	73	97	112	89	862
30	36	68	62	82	104	113	100	79	80	80	76	76	101	66	1153
213	110	111	108	135	97	107	124	112	122	117	127	125	93	103	1804
44	35	43	61	112	100	94	87	109	95	93	75	73	75	57	1153
61	39	44	73	92	104	83	80	69	77	60	55	55	43	30	965
16	22	14	27	23	30	39	42	31	26	31	31	27	40	29	428
59	34	48	104	123	138	155	213	192	206	200	186	177	167	150	2152
79	67	59	64	121	106	111	119	104	103	103	120	123	82	62	1423
81	87	134	133	202	204	156	137	163	181	204	197	159	136	112	2286
32	26	39	51	42	43	73	74	77	55	47	64	73	52	41	789
49	46	36	81	126	102	101	83	67	55	57	53	50	48	37	991
862	679	778	1058	1430	1405	1361	1382	1306	1316	1350	1286	1259	1170	960	17602

Stejně jako tomu bylo u předešlé statistiky, i zde je zcela evidentní, že Ústecký kraj a Praha jsou místa, kde je domácí násilí prostřednictvím institutu vykázání řešeno nejčastěji. V uplynulých patnácti letech se v těchto krajích meziročně vykazovalo až jednonásobně oproti jiným krajům. V obou krajích má roční skóre ze začátku stoupající tendenci. Poslední roky však vykazují tendenci klesající, a to v obou nejvíce vykazovaných krajích. Plzeňský kraj pak statistiku uzavírá jako kraj s nejméně realizovaných vykázání za uvedenou dobu patnácti let, a to se 425ti provedenými vykázáními.

V následujících kapitolách jsou zaznamenány doslovné autentické rozhovory s respondenty, kteří byli s autorkou u popisovaných případů. Před četbou těchto rozhovorů je však nezbytné přečíst případy, které jsou v přílohách P II, P III a P IV, aby čtenář znal souvislosti.

3.2 Rozhovor se zasahujícím policistou případu Stříbrný Kopec

Tázající: „Vzpomínáš na Obdržálka ze Stříbrného Kopce?“

Tázající: „Co se ti vybaví teď, po takové dlouhé době nejvíc?“

Odpovídající: „Všechno, bylo to strašný. Celý jsme si to vybrali tenkrát my dva. Raději bych na to zapomněl.“

Tázající: „Na co přesně?“

Odpovídající: „Na to, jak bylo hrozný tam pořád jezdit, pořád jedno, a to samé dokola. Rvačky mezi páry, ona zapírá, on ožralý, susedi naštvání. Kvůli takovým jsem rád, že už u Policie nejsem.“

Tázající: „Tak to mi rozveď. Snad si neodešel jen kvůli Obdržálkovi?“

Odpovídající: „Ne, to ne. Tak jsem to nemyslel. Víš, jak to je. Tady ty případy dokola, furt je musíš řešit a nic vlastně nevyřešíš. Jakoby jsme je měli my vychovávat. Nejenom Obdržálek, ale takových jako on bylo víc. Tady ty domácí liskačky jsem nenáviděl ze všeho nejvíc. Bylo to strašný, nevěděl jsem, jak to vyřešit, byl jsem tenkrát mlíčňáček, nověj. Hruža.“

Tázající: „Když si zpětně vybavíš, co se dělo. Myslíš, že jsme všechno udělali dobře?“

Odpovídající: „Jasně, že ne. Ten měl z baráku letět hned první den. Ale kdo mohl tušit, jak se to rozjede? Ona nic řešit nechtěla, žádný důkaz nebyl, tak co jsme mohli dělat. Ale bylo to štěstí, že to dopadlo tak jak to dopadlo, pro nás i pro ně.“

Tázající: „Myslíš ten poslední večer?“

Odpovídající: „Ale nejen ten, byli jsme snad u všech těch případů, ne? Ještě, že ten malý otevřel ty dveře. Nechci vědět, co by ji udělal, kdybychom čekali na hasiče až otevřou dveře. Mohl ji zabít, ublížit ji, nebo zabít ty děti, nebo jim něco udělat.“

Tázající: „Nebo něco nachystat na nás.“

Odpovídající: „Jasný, nebo.“

Tázající: „Mohli jsme zkusit přelézt okno od susedů, jak nás pobízeli?“

Odpovídající: „Jasný, ve čtvrtém patře. Já mladý blázen jsem se do toho tenkrát tak hrnul. Když vzpomenu na všechno, co mohl udělat nám, když stál v té chodbě, byl obrovský a kdyby tenkrát nebyl tak opilý, těžko bychom jej dostali dolů do pout. Vůbec jsme se na něho nepřipravili. Furt jsme řešili, jestli zkusit to okno.“

Tázající: „Stál vedle vchodu do kuchyně. Mohl tak uskočit. Nestačili bychom ho zastavit.“

Odpovídající: „*A něco si tam na nás vzít, nuž, cokoliv. Mokrát jsme to vyřešili jen tak, že jsme ho dostali z domu pryč a on se ráno stejně vrátil. Kdyby ji zapíchl ráno, po tom, co jsme ho vypakovali k otcevi, nikdo by ji nepomohl.*“

Tázající: „*Myslíš, že jsme to měli řešit jinak?*“

Odpovídající: „*Jasný. Jak říkám, měl být vykázaný hned první den, nebo ten druhý.*“

Tázající: „*Nedělali jsme tenkrát ani ten formulář SARA DN. Neměla jsem sebou ani žádný jiný formuláře. Prostě nic. Nevěděla jsem, jak to udělat, aby to bylo správně.*“

Odpovídající: „*Ale nakonec jsi to ale dělala ty, to vykázení.*“

Tázající: „*Ano, ale na základě vykázení, které proběhlo týden před tím v Bučovicích. Měla jsem to jako mustr. Vůbec jsem nevěděla, co kde a jak psát. Bála jsem se toho.*“

Odpovídající: „*Ty propisovací formuláře byly k ničemu, stejně jsem jim nerozuměl.*“

Tázající: „*Nepouštěli jsme se do toho, protože jsme se báli, abychom to udělali dobře. Teda alespoň u mě to tak bylo. Co myslíš?*“

Odpovídající: „*Jasný, souhlasím. Já jsem ani nevěděl, jak napsat k tomu záznam. Naštěstí, dopadlo to dobře pro všechny.*“

Tázající: „*No, kromě toho morčete. Na to myslím pořád, že kdybych s ním šla do toho pokoje, jak jsem měla, nezabil by ho.*“

Odpovídající: „*Vidíš, na to morče jsem úplně zapomněl. Byl to fakt blázen. Zkusil by to i tak, s tebou v pokoji, kdyby jsi tam s ním šla.*“

Tázající: „*To by mohlo být všechno, nemyslíš?*“

Odpovídající: „*Jasný. K Obdržáčkovi jo, ale k těm všem ostatním to by bylo ještě na dlouho.*“

Tázající: „*To ano, Obdržálek stačí. Díky moc.*“

Odpověď: „*Rád jsem pomohl.*“

3.2.1 Rozbor rozhovoru případu Stříbrný Kopec

Rozhovor s cílem analyzovat s odstupem času zákrok, či zásah policejní hlídky u případu se znaky domácího násilí, který se odehrál v případové studii v uvedeném čase a na uvedeném místě proběhl s kolegou, který již u policejního sboru neslouží. V době zásahu byl policistou krátce, ještě před vykonáním služební zkoušky, která se absolvuje po tříletém zkušebním období. Institut vykázení byl v té době ještě mlád, a proto případ ze Stříbrného kopce byl na obvodním oddělení ve Slavkově u Brna teprve druhou situací, kdy se osoba násilná vykazovala. Z rozhovoru je ihned na jeho začátku patrné, že detaily případu zůstaly v paměti obou zasahujících policistů. U dotazovaného kolegy vzpomínky představovaly zážitek, ke kterému se nerad vrací. Označil jej jako jeden z těch, jenž pro něho byly důvodem práci u

policie vzdát. V tomto případě lze tedy hovořit o policejním stresu, tedy situaci, kdy je daná okolnost vyhodnocena jako nekontrolovatelná a těžko vyřešitelná. Právě opakované a nevyřešené výjezdy ke stejnému případu u něj zformovaly znechucení, které se mohlo odrazit v tom, jak k danému případu následně přistupoval. Dalším výrazným nedostatkem, který z rozhovoru vyvstal byla nezkušenost zasahujících policistů právě s institutem vykázání, kterého do té doby žádný z nich nevyužil, a proto se jej bál použít už v prvních chvílích, kdy bylo zřejmé, že by to bylo zcela na místě. Z tohoto vědomého obcházení možnosti vyřešení situace, vypululo na povrch riziko podcenění hrozby. Násilí, které na místě bylo oběma policisty tušeno, bude v další časové fázi eskalovat, a to jen proto, že věc řešili pro ně jednodušší cestou, cestou přespání osoby násilné v jiném místě, než je to s osobou ohroženou. Možná právě toto podcenění vedlo k tomu, že v posledním případě již osoba násilná s hlídkou nespolupracovala a odmítla otevřít dveře do bytu. Oznamovatelka, oběť násilné osoby, toto z důvodů vyhocení jednání jejího manžela provést nebyla schopna. Riziko, že Obdržálek zpanikaří nebo se rozhodne své jednání radikalizovat zvýšením míry násilí a hrubosti proti všem s ním v bytě přítomným, bylo zcela akutní. V bytě, za dveřmi, které členové hlídky nebyli v tu chvíli schopni otevřít, tak mohlo dojít k tragédii, tedy ke zranění dětí, či jejich usmrcení, nebo zranění oznamovatelky, její smrti nebo smrti samotného agresora. Vzhledem k časové tísní, a také možná mladistvé nerozvážnosti a zbrkllosti došlo také k rozhodování, jestli se členové hlídky pokusí do bytu dostat přes okna nacházející se ve čtvrtém patře panelového domu. Riziko pádu bez jistících prostředků bylo tedy v tomto případě více než hrozící. Zatímco se členové hlídky radili, jestli se pokusit lézt přes okna, či ne, mohl se za zavřenými dveřmi vzhledem k vyostření jednání z obou stran, Obdržálek na místě připravit k aktivnímu odporu, který by zcela jistě znamenal další nebezpečí jak pro zasahující členy, tak i pro přítomné v bytě. Tato domněnka se ukázala jako reálná a vyplynula i z rozhovoru. Po tom, co jedno z dětí statečně otevřelo dveře bytu, členové hlídky takticky nezvládli situaci a svým chybným zaujmutím postavení dali agresorovi možnost z místa utéci do jiné místnosti plné předmětů, jenž mohl použít jako zbraň proti nim, či sobě. Samotný zákrok, kdy ke zvládnutí zajišťovaného hlídce dopomohla jeho vysoká opilost dopadl dobře jen díky velké dávce štěstí. Bohužel, nedbalost člena hlídky, který ačkoliv měl se spoutaným agresorem pokračovat do pokoje a být mu přítomný při hraném sesbírání jeho osobních věcí, vedla ke smrti morčete, které tak bylo díky takto vzniklé možnosti agresorem rozmáčknuo. Lze jen předvídat, jak by hlídka chtěla věc na místě řešit formou vykázání, když z rozhovoru vyplynulo, že s sebou ani potřebné formuláře,

kteřé tuto možnost tehdy umožňovaly a také usnadňovaly, k případu vůbec nepřivezli. Z nedostatků, které tedy rozhovorem byly identifikovány, bylo vybráno nejstěžejnější:

- stále se opakující scénář případů, a z něho plynoucí nechutenství věc řešit,
- neadekvátní složení hlídky vzhledem ke zkušenostem,
- vědomé podcenění budoucí situace, tedy volba jednoduššího řešení,
- podcenění přípravy na samotný zákrok s agresorem,
- umožnění osobě zajištěné volného pohybu.

Z rizik, k jejichž aktivaci mohlo dojít vlivem chybného rozhodnutí, či konání členů hlídky při zásahu, bylo identifikováno následující:

- poranění zúčastněných osob, či jejich smrt, způsobené chybným vyhodnocením akutnosti nastalé situace,
- úraz zasahujících policistů snahou přelézt do bytu agresora oknem sousedů,
- možnost přípravy aktivního odporu agresora.
- možnost úkrytu agresora a získání zbraně pro svoji obranu, či útok proti členům hlídky, či zúčastněným osobám.

3.3 Rozhovor se zasahujícím policistou případu Bažantovice

Tázající: *„Kažovi z Bažantovic a jejich nekonečná láska, vzpomínáš si?“*

Odpovídající: *„Ten poslední domek směrem k tiskárně myslíš?“*

Tázající: *„Ano, myslím ten. Co, se ti vybaví teď, s odstupem času?“*

Odpovídající: *„Tak jako první je to Kaža a ta jeho velkolepá bezpečnostní firma. Tím mě vždycky pobavil. Musel jsem se mu smát, jen co promluvil. Ten měl tak vylitý mozek, že té lži o sobě jako majiteli firmy už opravdu věřil. Jako druhý se mě vybaví to, jak jsme tam jezdili snad každou službu.“*

Tázající: *„Na kolika oznámení jsi tam jel, vzpomeneš si?“*

Odpovídající: *„To snad už ani nedokážu. Víím, že jsem tam jel s tebou jednou v noci, to nás stará Nemoudrá čekala venku. Pak ještě jednou, a to bylo ještě za denního světla, to jsme si dokonce otevřeli ty jejich dveře do domu sami, nikdo nás nečekal a na zvonění a klepání*

nereagoval. Pak naposledy, když jsme ho táhli na záchytku. To už ji konečně propleskal. To se tehdy vykazoval, si myslím.“

Tázající: „Ano, druhý den jsme ho vykazovali.“

Odpovídající: „A ty dva blázni se hned na to vzali jako výsměch všemu, co jsme tam dělali. Úplně zbytečně jsme se s tím tak nadělali. Takové oznámení by se mělo dát oznamovatelům k placení. Těmto dvěma konkrétně. Jediný chudák, co v tom domě byl, byla ta stará. Její dcera určitě ne.“

Tázající: „Měli dvě děti. Těch mě bylo líto.“

Odpovídající: „Vlastně jo. Spali s nimi v té jedné posteli, chudáci, že?“

Tázající: „Ano, v jednom pokoji s tím ochlastou. No, i když ona taky pila, co si tak vzpomínám.“

Odpovídající: „Však byla oteklá z toho chlastu pokaždé, co jsme tam dojeli. Takový by neměli mít děti. Jaký karty do života kvůli nim dostaly.“

Tázající: „Tím vykázáním, jsme vlastně nikomu nepomohli.“

Odpovídající: „To ne. Ani se neprodlužovalo, že? Stará pak z domu utekla a raději žila v domově někde, co jsem tak slyšel. Ale děcka tam s nimi zůstali. To jim jsme nijak nepomohli.“

Tázající: „Myslíš, že jsme mohli nebo měli něco udělat jinak?“

Odpovídající: „Tady? Ne. Udělali jsme, co šlo. Každá může být rád, že na záchytku putoval jen jednou, a to jsme na něho tenkrát v noci byli hodní a zkoušeli se s ním domluvit.“

Odpovídající: „Jo, ty. Ty donucovací protředky by by tam dopadly daleko hůř, kdybych tam byl s chlapem, a ne s tebou. Nepárali bychom se ním. Ty si to zbytečně dlouho s ním zkoušela po dobrým. „

Tázající: „Chovat se neuměl, to je pravda.“

Odpovídající: „Taky se mohl válet po zemi v poutech i tenkrát, jak po nás štěkal na té chodbě. To byl ale všude takový bordel, že bychom si něco tím zákrokem udělali i my, nejen on. A na to bych se mohl vykašlat. Tak jsme to raději rozfoukali pro spokojenost obou stran.

Tázající: Jak jinak taky, že?“

Odpovídající: „Tak samozřejmě. Jim se nedalo pomoci. Jednak o to Kažová nestála, a jednak si za to mohla sama. Vždyť se ani neřešila za ten přestupek, že si Kažu vzala do baráku ve vykázání zpět. To je fakt výsměch. Myslím, že kdyby bylo jen na mě, Kaža by se kvůli ní nevykazoval. „

Tázající: „Ale ta její mamka ne. Ta byla chudák.“

Odpovídající: „*Ta si za to taky mohla sama, dyť ji měla z toho baráku vykopat i s tím ochlastou a měla by svatý klid. Taky jsme se ji stokrát ptali, jestli ji nějak škodí. Prý neškodil. Byla v pohodě.*“

Tázající: „*Takhle jsem to nemyslela. Je mi líto, že tak musela žít.*“

Odpovídající: „*Ta už pak ani nevolala, nechodila čekat před dům. Asi na to všechno rezignovala.*“

Tázající: „*Spíš rezignovala na nás.*“

Odpovídající: „*To mě taky napadlo. Muselo se ji to celé připadat, že pro ni nic neděláme. Docela za tu dobu, co jsme tam jezdili sešla, že? Mohla si taky něco udělat sama. Dvakrát zdravě už když jsme tam byly naposled nevypadala. Ještě ty řeči kolem, že si umře a bude mít konečně klid. Ale vážně, opravdu jsem se ji ptal, co ji Kaža dělá. Nikdy nic neřekla. Tak asi po pomoci skutečně tak netoužila. Nelituj ji. Vždycky sis na případu našla někoho, kdo v tobě budil lítost. Už se to odnauč, jednou tě to semele a tito lidé ti za to nestojí. Tohle děláte vy holky, všechny byste chtěly zachránit.*“

Tázající: „*Nehledala sem nikoho pro litování. V první řadě chci zůstat člověk a pak polda. A nesemele mě to. Mám jako odstrašující příklad tebe. A toto sem nepatří. Vrať se ke Kažovi.*“

Odpovídající: „*Dobře, omlouvám se. Jediný, komu to vlastně teda pomohlo, jsme byli my, když se na to tak dívám zpětně.*“

Tázající: „*Protože jsme tam pak už jezdit přestali.*“

Odpovídající: „*Přesně tak.*“

Tázající: „*Myslíš, že už je to všechno?*“

Odpovídající: „*Ještě si vzpomínám, že jsme se sebou neměli nezúčastněnou osobu. Myslím při tom, když se Kaža z domu pakoval pryč. U výslechu to pak na mě zkoušel, že má v domě nějaké peníze a že mu je my, policisté, určitě ukradneme.*“

Tázající: „*Na to jsem úplně zapomněla. Nikoho jsem tenkrát ani nesháněla. Tak to jsme měli štěstí, že nás z té údajné krádeže nakonec nezkusil obvinít. Těžko bychom dokazovali, že jsme mu peníze nevzali.*“

Odpovídající: „*Žádný peníze ten chudák neměl. Všechno prochlastali s tou svojí vílou.*“

Tázající: „*Ted' si to budu pamatovat. Ted' už nic víc nemáš, že? Je to od tebe všechno, že?*“

Odpovídající: „*Ode mě teda určitě jo.*“

Tázající: „*Díky za pomoc, ať se daří.*“

3.3.1 Rozbor rozhovoru případu Bažantovice

Rozhovor, který měl za úkol zaměřit se na případ rodiny z obce Bažantovice byl proveden s kolegou, který společné obvodní oddělení vyměnil za prostředí operačního střediska Jihomoravského kraje. V případě jeho osoby šlo o zkušeného policistu sloužícího čtrnáctým rokem na jediném místě, a to na obvodním oddělení ve Slavkově u Brna. Než dojde k identifikaci nedostatků společného zásahu vyplývajících z rozhovoru, je nutné upozornit na jeho zřetelnou pracovní vyhořelost. Ta následně byla hlavním a jediným důvodem, proč malé oddělení opustil a pokusil se najít štěstí z konané práce jinde. Také zde, tak jak tomu bylo u předešlého případu, Kažovi sebou přinesli skutečnosti, díky kterým je tento případ těžko zapomenutelný. Jak je tomu bohužel u případů domácího násilí zvykem, i zde měla četnost výjezdů k páru za vinu snížení chuti, či odhodlání členů hlídky na místě vytrvat s poskytovanou pomocí. Samotné bagatelizování skutečností, které se na místě členům rodiny odehrávaly, které vede k jejich zesměšňování, je taktéž k zamyšlení. Vstup do obydlí bez předešlého souhlasu oprávněné osoby smí policista pouze za případu, že věc nesnese odkladu a hrozí bezprostřední újma na zdraví, či životech. Rozhodně to není případ Bažantovic, kdy mělo dle oznámení mezi párem docházet pouze k verbálnímu napadání. Pochybení týkající se neoprávněného vstupu, kdy si členové hlídky vstupní dveře otevřeli sami, je tedy zřejmé. Jak již bylo uvedeno, celý rozhovor je zahalen do dýmu vyhoření. To je patrné z konverzace, kde celý zákrok několikrát zhodnocen, jako zbytečně provedený a nikomu k užitku a pomoci. Ačkoliv se jeden z případů zdál být vyřešen adekvátně, jak je uvedeno v rozhovoru „ku spokojenosti všech“, pravdou to není. Policisté by měli dle etického kodexu Policie jednat vždy uvážene, taktně a korektně a donucovací prostředky používat vždy jen v souladu se zákonem, avšak také by nemělo při snaze dosahovat těchto hodnot a závazků k ponižování jejich postavení a výkonu služby. Tedy v případě, že docházelo k hrubému jednání ze strany Kaži vůči hlídce, kdy je osočoval vulgarismy, měla hlídka konat tak, jak jim jejich oprávnění dovolují. Kaža měl být řešen přinejmenším za jednání mající znaky přestupku proti veřejnému pořádku dle § 5 odst. 1 písm. b) zák.č 251/2016 Sb., tedy za znevažování postavení úřední osoby při výkonu její pravomoci. Z případové studie a poté také z rozhovoru mezi policisty je očividná také ztráta důvěry v konání Policie. Alžběta Nemoudrá žijící pod tyraníí přítele její dcery zprvu konala to, co považovala za vhodné. Hádky mezi partnery oznamovala Policii, avšak opakujícími se incidenty bez cíleného zásahu pomoci ji od dalších nadějí v lepší zítřky odradily. Později raději dům a svou jedinou rodinu s prázdnou náručí opustila. Že mohlo dojít ke zranění

policistů a zajišťované osoby v chodbě domu se skleněnými střepey na podlaze a v kuchyni při dalším incidentu je pravděpodobné. Za selhání je důležité označit také skutečnost, že vykazující policisté nevyužili přítomnost nezúčastněné osoby při přebírání osobních věcí Kaži. Tato povinnost je nejen možností, jak ochránit osobu vykazovanou a osoby ohrožené, ale také způsobem, kterým se mohou chránit samotní policisté. Z nedostatků, které tedy rozhovorem byly identifikovány, jsou vybrány následující:

- četnost opakujících se případů, z nich plynoucí nechutenství věc řešit,
- zesměšňování vzniklé situace a jejich aktérů,
- neoprávněný vstup do obydlí,
- vědomé přehlížení protiprávního jednání,
- podcenění prožívání situace jedné z osob,
- nepřítomnost zúčastněné osoby na místě při vykazování.

Z rizik, k jejichž aktivaci mohlo dojít vlivem chybného rozhodnutí, či konání členů hlídky při zásahu, jsem identifikovala následující:

- vyhrocení situace při pokusech o jejich diplomatické řešení
- zranění policistů při možných zákrocích v chodbě a kuchyni domu
- možné šáhnutí si na život jedné ze zúčastněných osob vlivem neřešení situace

3.4 Rozhovor se zasahujícím policistou případu Tvrdonice

Tázající: „*Chtěla bych s tebou mluvit o Tvrdonicích a o vykázání Blínka.*“

Odpovídající: „*Který myslíš? První nebo to druhý. U prvního jsem nebyl, jen jsem tam jezdil na kontrolu.*“

Tázající: „*O druhém případě. O tom, který jsme realizovali spolu. Chtěla bych se zeptat na to, co si z toho pamatuješ?*“

Odpovídající: „*Hrubešová a Blínek. Opravdu dvojka. Prý jsou zase spolu?*“

Tázající: „*Ne, rozvedli se. Ale to sem nepatří. Je něco, co by si udělal jinak?*“

Odpovídající: „*Já jsem byl rád, že si tam byla ty a vykázání jsi udělala. To by totiž nikdy neskončilo. Ten by ji tam jednou opravdu zabil. Tomu věřím. Byl jsem tam pořád. Každou noční jsem věděl, že tam pojedou. Jen jsem šel do práce a už jsem byl naštvaný z těch dvou.*“

Znechucená celá služba. To bych raději stál hodiny v mrazu a dešti u nehody, nebo psal stohy slohovek o ohledání baráků, než pořád řešit tyto dva.“

Tázající: *„Myslíš, že se měl vykázat dřív?“*

Odpovídající: *„To si nemyslím. Na vykázení to nebylo. Jezdil jsem tam. Vím to. Prosím tě, ona sama nevěděla, co chce. Jestli chce být bez něho, nebo s ním. Když nechtěla pomoci, neměla vůbec volat. Nebyla vůbec oběť. Možná tak oběť své hlouposti, že s ním žila. Nesčetněkrát jsem tam byl, a nic se vlastně nestalo. Ona ani nehodlala vytáhnout nohy z postele, aby nám laskavě řekla, proč volá na tísňovou linku. On je blázen, ale šanci zbavit se ho už měla a neudělala to.“*

Tázající: *„Možná už v tom byla celá uvařená a nevěděla jak z toho ven.“*

Odpovídající: *„Vůbec ne. On byl blázen, to pozná každý, ale ona absolutně jako oběť nevypadala, a to její chování mi kolikrát přišlo, že to na nás hraje, aby tomu přidala a znovu jsme ho vykážali. Ale to plakala na špatným písečku, holka. Na mě to nefungovalo. Nevěřil jsem jí ani nos mezi očima. Měla prostě štěstí, že si tam byla ty. Já bych nevykazoval. Nikdy jsem to před tím nedělal, a tak bych se do toho nepouštěl. Ještě ty bambiliony jiných papírů, co jsme k temu mueseli dělat. Pro mě to prostě bylo celý od začátku sehraný, jen se to šeredně vyhrotilo.“*

Tázající: *„Vzpomínáš na ten poslední výjezd?“*

Odpovídající: *„Ano, byl jsem na obědě, když jsi došla a řekla, že Blínek demoluje barák. Že se bude vykazovat. Celou cestu tam jsem si v hlavě přehrával, co se bude s tím bláznem dělat. Vůbec jsem neposlouchal operačního, když nám hlásil, co dalšího se tam děje na té ulici. Nedokázal jsem tomu věnovat pozornost a jen jsem se připravoval na to, co se bude dít. Věděl jsem, že nebude spolupracovat. Že nám neotevře, nebo hůř, zase se zabarikáduje někde v baráku. Ale, že to bude takový, jaký bylo, to jsem nečekal. Ten barák byl fakt rozmlácený na kusy. Už když jsme se rozhodovali, jestli půjdeme přes sousedovu zahradu, lézt přes dvoumetrovou zeď, jsem věděl, že je zle. Vůbec se mi do toho nechtělo. Jít tam, kde to neznáme s tím, že na nás někde čeká. Tam by s námi Hrubešová jít nemohla, aby nám říkala, kde co je, a kde by se mohl schovat. Ještě, že přijel její otec. Už v té chodbě domu za vstupními dveřmi, jsem ho slyšel z garáže.“*

Tázající: *„S tou elektrikou nás tenkrát vypekl.“*

Odpovídající: *„Tak to byla taková třešnička na dortu, jak sis svítila mobilem. Ale mě by taky nenapadlo, že v pravé poledne budu někde v baráku potřebovat baterku. Měl jsem tu, co zůstala v autě po noční. Erární. Jen jsem ti to tenkrát neřekl.“*

Tázající: *„No, tak to mohla být dobrá sranda, kdyby tam nezůstala.“*

Odpovídající: „*To ano. Ale i ta za nic nestála. Sláblo ji světlo. Mohla mě tam vypnout úplně, a to by teprve byla, jak říkáš ty, sranda.*“

Tázající: „*Pojďme k tomu suterénu a zákroku, co se tam stal.*“

Odpovídající: „*Tam tím gumicukem zajistil dveře, že? Museli jsme je vykopnout z pantů a tu gumu přerážnout.*“

Tázající: „*Ty dveře jsme tím zničili. Naštěstí je po nás Hrubešová nechtěla zaplatit.*“

Odpovídající: „*Co by ještě chtěla? Houkl jsem na ni, že ty dveře vykopnu. Dala mi souhlas. Nebo spíš hnula hlavou. Toho bych se nebál. Spíš jsem se strašil, že si něco udělám s kolenem. Byly docela pevný. Naštěstí vydrželo koleno a dveře ne.*“

Odpovídající: „*Viš, že mi rozepl jistící pásek u zbraně, když jsme se prali?*“

Tázající: „*Cože? Myslíš, že šel po zbrani?*“

Odpovídající: „*Doted' doufám, že byl na to moc hloupý a sjetý a stalo se to jen tím, jak jsme se přetahovali. Ale nechci přemýšlet, co by přišlo, kdyby mi tu zbraň z toho pouzdra vytáhl úmyslně. Naštěstí po ni nešáhl, zůstala tam, kde byla.*“

Tázající: „*No, tak buď by nás jen zastavil, nebo taky odzbrojil i mě nebo rovnou oba popravil. Blázen na to byl. Bral si do rukou nějakou hůl, když jsme k němu běželi tou garáží. Viděl jsi to? Do záznamu o donucovacích prostředcích jsme to ani jeden nenapsali. Uplně mi to z hlavy vypadlo. Taky se nechtělo poslouchat nadřízeného na výcviku, jak jsem to zase podcenila.*“

Odpovídající: „*Byla to trubka, zůstala ležet pod kolem auta. Asi mu vypadla, jak jsme s ním švihli o zem. Asi nevěděl, koho z nás dvou má trefit jako první. Taky jsem to tam nepsal. Tenkrát jsem na to zapoměl. Bylo toho strašně moc na psaní. To je milión papírů pořád.*“

Tázající: „*Bylo to strašný, myslela jsem, že ho do těch pout nedostaneme. Měl obrovský ruce a hroznou sílu.*“

Odpovídající: „*Taky byl nastřelený pervitinem. Tomu se nediv. Nedalo se tam vůbec hýbat v té garáží. Bylo tam málo místa a všude strašný nepořádek. Odřel jsem si o něco na podlaze koleno.*“

Tázající: „*Já si o podlahu roztrhla bundu na rameni.*“

Odpovídající: „*Nejlepší byla ta cesta do cel. Měli jsme si tenkrát zavolat posilující hlídku. Jenže Bučovice zrovna něco měli a bůhví, jak dlouho bychom museli čekat na pomoc odjinud. A s ním se tam tahat do doby, než by dojeli, to by pro nás bylo horší, jak to risknout sami.*“

Tázající: „Celou cestu jsem měla fakt strach, že mu přeskočí a začne se pokoušet dostat ven. Než bych někde auto zastavila, oběhla ho a pokusila se ti nějak vzadu auta s ním pomoci, zadělal by nám na pořádný problémy.“

Odpovídající: „Spoutaný byl. Pořád na nás něco vyřvával a mezi tím kňučel, že ho bolí ty jeho karpále na rukách. Žádný jsem tam neviděl. Ruce jsem mu kontroloval za jízdy několikrát. V jednom kuse mlel nesmysly.“

Tázající: „No, neviděl. Na jedné ruce už neměl dva prsty. Kdysi mi řekl, že je to kvůli těm karpálním tunelům. Ale nevím, na doktora jsem nestudovala. Kdybychom mu ji třeba poutama skříply víc, než by bylo potřeba, asi by nám nepoděkoval.“

Odpovídající: „Měl ty pouta zařízlý úplně na max. Ale to si udělal sám, jak sebou škubal, když se vzpouzel venku a pak v autě. Nešel vůbec uklinit po celou cestu, bylo to šílený, Když jsem mu je sundával na celách měl ruce v pohodě. Asi jsme tenkrát měli jet přes doktora, když celou cestu probřečel, že ho ty ruce bolí. Kdoví jak to mohlo dopadnout. Nezčetněkrát jsem ho ale varoval, aby netrhal třeba rukama, neopíral se o ně v autě a seděl tak, jak byl poučen. Měl jsem celou dobu zapnutou kameru na bundě.“

Tázající: „Snad by pomohla v konečném důsledku nám a ne jemu. Bylo to poprvé, co jsem na zákroku tu kameru měla.“

Odpovídající: „Dopadlo to dobře. I ten zákrok. Nic jsme nepodcenili. Tím jsem si jistý. Hned na to jsme ho vykážali a byl klid. Jsem rád, že toto už je za mnou. Co se mělo stát, se stalo. Ten stres z takových bláznů, neustálé vychovávání a poučování, jak mají řídit své vztahy, to opravdu není policejní práce. Kde jsem teď, je mi líp. Je tu klid, žádný nebezpečí. Takový jako Hrubešovou a Blínka už nechci nikdy v životě potkat, natož s nimi něco řešit.“

Tázající: „To by mohlo být všechno, díky za čas a pomoc.“

Odpovídající: „Neděkuj, udělal jsem to rád.“

3.4.1 Rozbor rozhovoru se zasahujícím policistou.

Poslední z trojice rozhovorů zakončuji případem, který možná nebyl tak brutální, co se způsobných šrámů na duši i těle oběti týče, ale já i dotazovaný kolega, jsme se při něm shodli, že osoba násilná, tedy Blínek, byl ze všech tří případů nejnebezpečnější. Nejen pro svou drogovou závislost, ale hlavně pro akceleraci nenávisti a násilí, ke které došlo pouhou přítomností hlídky Policie v jeho domě, nebo jeho blízkosti. Kolega, který mi rozhovor o tomto společném zážitku poskytl stejně jako předešlí dva, na obvodním oddělení neslouží. Odešel jako poslední docela nedávno. Tedy z dotazovaných tří vydržel nejdéle. Jedná se o zkušeného policistu se sedmnáctiletou profesní praxí a stejně jako předešlí dva, i on

s rozhovorem souhlasil jen za poskytnutí úplné anonymity. Obdobně jako tomu bylo u prvního případu i zde zafungovalo soustavné řešení partnerských problémů páru ze strany Policie k vytvoření nechtěnosti věc řešit. Jak je uvedeno v první části rozhovoru, jen pomyšlení, že se oznámení bude opakovat, vedlo k nechutenství a otrávení zbytku služby. I zde platilo nepsané pravidlo, že přes všechny oznámené případy se čekalo, až násilná osoba udělá něco, za co jej půjde z domu regulérně a za splnění požadovaných podmínek, vykázat. Alarmující se však může zdát to, že ačkoliv s odstupem času přiznává jak nebezpečný a toxický byl vztah Blínka a Hrubešové, pořád považuje jednání oběti tedy Hrubešové jako sehrané, či z její strany plánované a ji jako osobu ohroženou nespátrával a taky se k ní tak nechoval. V tomto případě komplikace nastaly již při cestě na místo. V rozhovoru dotazující vypovídá, že povědomí o pachateli násilností, ke kterým byl přivolán, jej donutilo přemýšlet jen o tom, co by se mohlo stát, a to z předešlých zkušeností, nikoliv poslouchat jaká skutečnost již na místě je a tedy co všechno reálně hrozí. Příprava hlídky byla podceněna. Chybějící vybavení, v tomto případě tedy funkční svítilny, se však ještě daly díky situaci nahradit přisvícením z mobilního telefonu. Možnost zranění, ke kterému by mohlo dojít při pokusu o přeлезení vysoké zdi sousedů řešeného páru, pokud by na jejich pozemek vpuštěna hlídka byla, či možnost, že by se na pozemek sousedů hlídka vůbec nedostala z jiného důvodu, je taktéž reálná. V tomto případě by hlídka byla nucena vstoupit do cizího prostředí zcela bez vedení osoby tohoto místa znalé. Riziko neúspěchu tohoto počínání v podobě zranění, či útěku Blínka je taktéž vysoce pravděpodobné. Ostatně i zde mohla osoba násilná využít svého prostředí pro přípravu na obranu proti členům hlídky Policie, či k útoku na ně. Což se reálně stalo, když členové hlídky museli překonat prvně zajištění dveří gumovým provazem nožem, který si na místo přinesli a poté pokračovat vykopnutím dveří. Nemít vlastní nůž při sobě, časová prodleva k nalezení jiné alternativy by nahrávala Blíkovi k útěku. Dveře vykopával zasahující policista, protože se na místě nenaskytovala jiná možnost jejich překonání. Ke zranění vlivem tohoto úkonu nedošlo, klidně ale mohlo. Samotné provedení zákroku na Blínka bylo později nadřízeným vyhodnoceno jako důvodné a v pořádku. Avšak absence informace o holi, kterou Blínek držel v ruce jako zbraň proti zasahujícím policistům, je hrubé zanedbání povinnosti o uvádění ucelené a úplné pravdy prováděného zákroku proti pachateli. Důvody k obhájení nevykonání povinného, které oba policisté zmiňují v rozhovoru jako jsou nutnost vyslechnutí výčtu nedostatků zákroku, či jeho zdlouhavá protokolace by v konečném důsledku neuspěly. Policisté by byli řešeni kárně svým nadřízeným. Nebezpečí, které by na oba policisty vyplynulo ze získání střelné zbraně, pokud by pachateli opravdu šlo o její získání lze jen předvídat. Riziko zkratovitého jednání

Blínka, jenž je uživatelem omamných látek a policisty se za žádnou cenu nechtěl nechat dopadnout, je v tomto případě opravdu vysoké. Zde tedy zcela určitě mohlo dojít k odzbrojení obou členů hlídky, či dokonce k újmě na jejich zdraví, či životu. Situace si však vyžádala škody jen na uniformě jednoho ze zasahujících policistů a povrchového poranění kolene druhého člena hlídky. Nemožnost přivolání pomocné hlídky Policie v tomto případě není zcela selháním zasahující hlídky. Vyhodnocení situace, kdy pro hlídku bylo příznivější podstoupit cestu s pachatelem ve služebním vozidle pouze ve dvou, je taktéž hraniční. Riziko, že osoba zajištěná nepřestane klást odpor, bylo zcela na místě. Taktéž neposkytnutí lékařského ošetření i přesto, že si osoba zajištěná stěžovala na zdravotní útrapy, je pochybením, kterého se členové hlídky dopustili zcela vědomě. Tak jako tomu bylo u předešlých dvou případů, tak i zde se oba členové hlídky spoléhali spíše než na své dovednosti a zkušenosti, na šťastný konec. Z nedostatků, které tedy rozhovorem byly identifikovány, jsou vybrány následující:

- četnost opakujících se případů a z nich plynoucí nechutenství věc řešit,
- nevěnování se informací aktualizující dění na místě,
- nedostatečná příprava do služby,
- neuvedení skutečnosti o použití zbraně proti zasahujícím policistům,
- neposkytnutí lékařského ošetření osobě zajištěné.

Z rizik, k jejichž aktivaci mohlo dojít vlivem chybného či jen jiného rozhodnutí, nebo konání členů hlídky při zásahu, jsou identifikovány následující:

- možnost, že se na pozemek sousedů hlídka vůbec nedostala,
- možnost zranění při přelézání plotu sousedů,
- nemožnost rychlého překonání zajištění dveří ve sklepení domu,
- možné zranění při vykopávání dveří ve sklepení domu,
- možné získání střelné zbraně pachatelem,
- odzbrojení hlídky,
- způsobení újmy na zdraví, či životě členů hlídky,
- možné způsobení újmy na zdraví pachatele při jeho převozu služebním vozidlem.

4 VYHODNOCENÍ RIZIK

Metoda k identifikaci možných selhání a jejich následků, tedy What if, bývá nejčastěji tvořena prostřednictvím další metody, brainstormingu, či seskupení odborníků na poradách a týmových sezeních. Základem jsou zkušenosti, či perfektní seznámení s představovaným problémem, který je analyzován cestou kladení dotazů začínajících větou „Co se stane, když?“, která je následně doplněna o identifikovanou příčinu. To dále vede k odhadu reality, která může nastat a hledání jejího vyřešení, nápravy, či opatření. Při její tvorbě se vychází ze seskupení veškerých potřebných informací a detailů, jenž identifikovanou příčinu způsobily. Porada s cílem vytvoření metody a získání jejích výstupů startuje seznámením s důvodem sezení, pak nastává fáze tvorby otázek a jejich kladení tak, aby bylo dosaženo stanoveného cíle. Data pro vytvoření metody What if byla získána z provedených rozhovorů s kolegy, kteří u případů domácího násilí společně zasahovali. (GUARD7 SAFETY SOLUTION, 2022)

4.1 Metoda What if

Z případových studií a následných rozhovorů bylo identifikováno 22 rizik, jež se zasahující hlídky Policie přímo týkaly, či jejich aktivace bezprostředně hrozila.

Tabulka 1 – Metoda What If (vlastní zdroj)

Pořadové Číslo	Příčina	Následek	Navržené opatření ke zlepšení
1	Stále se opakující scénář případů	Neochota se vyřešení situace věnovat	Školení policistů se zaměřením na práci s osobou ohroženou
2	Neadekvátní složení hlídky vzhledem k pracovním zkušenostem	Volba pro hlídku jednoduššího řešení, které zapříčinilo opakování se jednání agresora	Důraz na sestavování hlídky sloužící v přímém výkonu s vyrovnaným poměrem pracovních zkušeností
3	Vědomé podcenění budoucí situace	Vystupňování chování osoby násilné a její rozhodnutí již dále nespolupracovat	Speciální školení se zaměřením na práci s pachatelem, osobou násilnou
4	Podcenění přípravy na samotný zákrok s agresorem	Časová prodleva, nebezpečí útěku násilné osoby, opatření si zbraně a zranění zúčastněných osob	Navýšení hodin výcviku policistů v přímém výkonu služby, sestavování hlídky s vyrovnaným poměrem pracovních zkušeností

5	Umožnění osobě zajištěné volného pohybu po bytě	Rozmáčknutí morčete dětí násilné osoby	Důraz na sestavování hlídky s vyrovnaným poměrem pracovních zkušeností
6	Chybné vyhodnocení akutnosti situace	Poranění zúčastněných osob, či jejich smrt, umožnění přípravy aktivního odporu agresorem	Navýšení hodin výcviku policistů v přímém výkonu služby, sestavování hlídky s vyrovnaným poměrem pracovních zkušeností
7	Snaha přelézt do bytu oknem od sousedů	Úraz zasahujících policistů	Sestavování hlídky s vyrovnaným poměrem pracovních zkušeností
8	Zesměšňování vniklé situace a jejich aktérů	Bagatelizace skutečností odehrávajících se na místě případu	Školení policistů se zaměřením na práci s osobou ohroženou
9	Neoprávněný vstup do obydlí	Možnost kárného potrestání členů hlídky jejich nadřízeným	Školení policistů se zaměřením na běžné situace plynoucí z výkonu služby
10	Podcenění prožívání situace jedné z osob	Újma na zdraví, či na životě ohrožených osob	Školení policistů se zaměřením na práci s osobou ohroženou
11	Nepřítomnost zúčastněné osoby na místě při vykazování	Možnost kárného potrestání členů hlídky jejich nadřízeným, nemožnost se hájit v případě obvinění ze strany zúčastněných osob	Školení policistů se zaměřením na běžné situace plynoucí z výkonu služby. Sestavování hlídky s vyrovnaným poměrem pracovních zkušeností
12	Přílišné pokusy o diplomatické řešení situace	Vyhrocení situace	Školení policistů se zaměřením na běžné situace plynoucí z výkonu služby, školení se zaměřením na práci s pachatelem, osobou násilnou
13	Zárok policistů v chodbě a kuchyni domu	Možné zranění policistů, škoda na majetku Policie, zranění osoby, proti které zárok směřuje	Školení policistů se zaměřením na běžné situace plynoucí z výkonu služby, školení se zaměřením na práci s pachatelem, osobou násilnou

14	Nevěnování se informací aktualizující dění na místě, kde násilí probíhá	Neúspěšné provedení zákroku, možnost zranění policistů a zúčastněných osob	Poskytnutí záložní hlídky Police k posílení na místě činu
15	Neoznačení oběti domácího násilí za oběť	Neadekvátní přístup k osobě ohrožené, ztráta víry v konání policie	Školení policistů se zaměřením na práci s osobou ohroženou
16	Nevybavenost pracovními pomůckami potřebnými k úspěšnému provedení zákroku	Neúspěšné provedení zákroku, možnost zranění policistů a zúčastněných osob	Nákup vybavení, vybavení pomůckami každého policistu zvlášť
17	Neuvedení skutečnosti o použití zbraně proti zasahujícím policistům	Nemožnost být o povaze předchozího útoku a osobě pachatele informován, nemožnost adekvátního vyhodnocení provedeného zákroku	Snížení objemu administrativy při použití donucovacích prostředků
18	Nemožnost vstupu na pozemek sousedů	Časová prodleva, útěk pachatele,	Navýšení pravomocí policistů v případě využití pozemku nezúčastněných osob
19	Přelézání zdi oddělující pozemky násilné osoby a jejich sousedů	Možnost zranění policistů, poškození majetku Policie, poškození majetku nezúčastněných osob	Navyšování tělesné připravenosti policistů
20	Nepřekonání zajištění dveří ve sklepení domu	Útěk násilné osoby, zranění policistů, poškození majetku zúčastněné osoby	Vybavení policistů pomůckami k překonání takovýchto překážek, školení jak tyto pomůcky bezpečně užívat, navyšování tělesné připravenosti policistů
21	Otevření pojistky pouzdra zbraně jednoho ze zasahujících policistů	Odzbrojení policistů, zranění policistům či jejich smrt	Vybavení policistů pouzdry, u nich je riziko rozepnutí snižené, či úplně eliminované
22	Těsné upoutání osoby násilné a neposkytnutí lékařského ošetření	Újma na zdraví zajištěné osoby	Poskytnutí záložní hlídky Police k posílení na místě činu

4.2 Matice rizik

Identifikovaná rizika byla následně vyhodnocena prostřednictvím matice rizik. Za vztahu R (riziko) = P (pravděpodobnost) x D (důsledek) a použití tabulek s pravděpodobností a

důsledku, byla zjištěna přijatelnost identifikovaných rizik zasahujících policistů. Matice rizik o formě 5x5 následně za použití tří barev definovala, zda jsou zjištěná rizika zanedbatelná, přípustná, či již neakceptovatelná.

Tabulka 2 - Matice rizika – pravděpodobnost (vlastní zdroj)

Pořadové číslo	Název	Popis
I.	Nepravděpodobné	Doposud se nestalo
II.	Málo pravděpodobné	Stalo se 1x za čas
III.	Pravděpodobné	Stalo se 2x za čas
IV.	Hodně pravděpodobné	Stalo se 3x za čas
V.	Vysoce pravděpodobné	Stalo se 4x a více za čas

Tabulka 3 - Matice rizika – dopad (vlastní zdroj)

Pořadové číslo	Název	Popis
A	Nevýznamný	Bez dopadu na úspěšné provedení zásahu, bez újmy na zdraví
B	Málo významný	Újma na zdraví, lehké komplikace při provádění zásahu
C	Hraniční	Újma na zdraví, větší komplikace při provádění zásahu
D	Kritický	Újma na zdraví, nedostatečně provedený zásah
E	Katastrofický	Újma na zdraví, chybné provedení zásahu nebo jeho nedokončení

Tabulka 4 Matice rizika – míra rizika (vlastní zdroj)

1-6	Zanedbatelná rizika
7-16	Přípustná rizika
20-24	Nepřípustná rizika

Tabulka 5 Matice rizika (vlastní zdroj)

PxD	A	B	C	D	E
I.	1	3	6	10	15
II.	2	5	9	14	19

III.	4	8	13	18	22
IV	7	12	17	21	24
V	11	16	20	23	25

Tabulka 6 Matice rizika – vyhodnocení (vlastní zdroj)

P. č	Příčina	Následek	P	D	R	Opatření
1	Stále se opakující scénář případů	Neochota se vyřešení situace věnovat	IV.	D	21	Školení policistů se zaměřením na práci s osobou ohroženou
2	Neadekvátní složení hlídky vzhledem k pracovním zkušenostem	Volba pro hlídku jednoduššího řešení, které zapříčinilo opakování se jednání agresora	III.	C	13	Důraz na sestavování hlídky sloužící v přímém výkonu s vyrovnaným poměrem pracovních zkušeností
3	Vědomé podcenění budoucí situace	Vystupňování chování osoby násilné a její rozhodnutí již dále nespolutpracovat	II.	C	9	Speciální školení se zaměřením na práci s pachatelem, osobou násilnou
4	Podcenění přípravy na samotný zákrok s agresorem	Časová prodleva, nebezpečí útěku násilné osoby, opatření si zbraně a zranění zúčastněných osob	II.	D	14	Navýšení hodin výcviku policistů v přímém výkonu služby, sestavování hlídky s vyrovnaným poměrem pracovních zkušeností
5	Umožnění osobě zajištěné volného pohybu po bytě	Rozmáčknutí morčete dětí násilné osoby	I.	D	10	Důraz na sestavování hlídky s vyrovnaným poměrem pracovních zkušeností
6	Chybné vyhodnocení akutnosti situace	Poranění zúčastněných osob, či jejich smrt, umožnění přípravy aktivního odporu agresorem	II.	D	14	Navýšení hodin výcviku policistů v přímém výkonu služby, sestavování hlídky s vyrovnaným poměrem pracovních zkušeností

7	Snaha přelézt do bytu oknem od sousedů	Úraz zasahujících policistů vlivem možného pádu	I.	D	14	Sestavování hlídky s vyrovnaným poměrem pracovních zkušeností
8	Zesměšňování vniklé situace a jejich aktérů	Bagatelizace skutečností odehrávajících se na místě případu	II.	B	5	Školení policistů se zaměřením na práci s osobou ohroženou
9	Neoprávněný vstup do obydlí	Možnost kárného potrestání členů hlídky jejich nadřízeným	I.	B	3	Školení policistů se zaměřením na běžné situace plynoucí z výkonu služby
10	Podcenění prožívání situace jedné z osob	Újma na zdraví, či na životě ohrožených osob	II.	C	9	Školení policistů se zaměřením na práci s osobou ohroženou
11	Nepřítomnost zúčastněné osoby na místě při vykazování	Možnost kárného potrestání členů hlídky jejich nadřízeným, nemožnost se hájit v případě obvinění ze strany zúčastněných osob	III.	D	18	Školení policistů se zaměřením na běžné situace plynoucí z výkonu služby. Sestavování hlídky s vyrovnaným poměrem pracovních zkušeností
12	Přílišné pokusy o diplomatické řešení situace	Vyhrocení situace	III.	A	4	Školení policistů se zaměřením na běžné situace plynoucí z výkonu služby, školení se zaměřením na práci s pachatelem, osobou násilnou
13	Zákrok policistů v chodbě a kuchyni domu	Možné zranění policistů, škoda na majetku Policie, zranění osoby, proti které zákrok směřuje	III.	C	13	Školení policistů se zaměřením na běžné situace plynoucí z výkonu služby, školení se zaměřením na práci s pachatelem, osobou násilnou

14	Nevěnování se informací aktualizující dění na místě, kde násilí probíhá	Neúspěšné provedení zákroku, možnost zranění policistů a zúčastněných osob	II.	D	14	Poskytnutí záložní hlídky Policie k posílení na místě činu
15	Neoznačení oběti domácího násilí za oběť	Neadekvátní přístup k osobě ohrožené, ztráta víry v konání policie	IV.	E	24	Školení policistů se zaměřením na práci s osobou ohroženou
16	Nevybavenost pracovními pomůckami potřebnými k úspěšnému provedení zákroku	Neúspěšné provedení zákroku, možnost zranění policistů a zúčastněných osob	I.	E	15	Nákup vybavení, vybavení pomůckami každého policistu zvlášť
17	Neuvedení skutečnosti o použití zbraně proti zasahujícím policistům	Nemožnost být o povaze předchozího útoku a osobě pachatele informován, nemožnost adekvátního vyhodnocení provedeného zákroku	IV.	D	21	Snížení objemu administrativy při použití donucovacích prostředků
18	Nemožnost vstupu na pozemek sousedů	Časová prodleva, útěk pachatele	I.	A	1	Navýšení pravomocí policistů v případě využití pozemku nezúčastněných osob
19	Prelézání zdi oddělující pozemky násilné osoby a jejich sousedů	Možnost zranění policistů, poškození majetku Policie, poškození majetku nezúčastněných osob	II.	A	2	Navyšování tělesné připravenosti policistů
20	Nepřekonání zajištění dveří ve sklepení domu	Útěk násilné osoby, zranění policistů, poškození majetků zúčastněné osoby	II.	E	19	Vybavení policistů pomůckami k překonání takovýchto překážek, školení jak tyto pomůcky bezpečně užívat, navyšování tělesné připravenosti policistů
21	Otevření pojistky pouzdra zbraně jednoho ze zasahujících policistů	Odzbrojení policistů, zranění policistů, či jejich smrt	III.	E	22	Vybavení policistů pouzdry, u nich je riziko rozepnutí snižené, či úplně eliminované

22	Těsné upoutání osoby násilné a neposkytnutí lékařského ošetření	Újma na zdraví zajištěné osoby	III.	D	21	Poskytnutí záložní hlídky Policie k posílení na místě činu
----	---	--------------------------------	------	---	----	--

Z provedené metody What if, jejichž úkolem byla identifikace rizik, je zcela evidentní, že největším nedostatkem u všech třech případů je krátká pracovní praxe zasahujících policistů, a ne příliš velké zkušenosti se samotným institutem vykázaní. Ačkoliv u všech třech zásahů k využití oprávnění podle § 44 zák. č. 273/2008 Sb. O Policii, došlo, bylo to až tehdy, kdy samotnému zákroku předcházela celá řada jiných, méně závažných incidentů a členem hlídky byl konečně ten policista, který již s vykázaním zkušenost nějakou měl. Složení hlídky zasahujících policistů tedy bývá problémem, který dle metody What if přímo inicioval celou řadu chyb v konání policistů u prvního případu, jako tomu bylo u podcenění vážnosti situace, chybné zvolení taktiky proti agresorovi, či volný pohyb zajištěné osoby po bytě. Od realizace vykázaní policisty taktéž odrazil nedostatek zkušeností s tímto oprávněním a strach ze jeho špatného provedení. Samotnou myšlenku, že by byly policisté schopni přelézt z okna do okna, zle připsat snad jen mladistvé nerozváženosti. Z matice rizik následně vyšlo najevo, že i přesto, že v nejhorším možném znění scénáře mohlo dojít k újmě na zdraví policistů a zúčastněných osob, rizika, která hrozila jsou stále ještě přípustná. V druhém z uvedených případů taktéž hraje roli nezkušenost policistů s prováděním vykázaní. První z prováděných metod ukázala, nedostatky v počínání policistů na místě zásahu spočívajících v bagatelizování situace, vstupu do obydlí zúčastněných osob, ačkoliv k tomu oprávnění nebyli, ale také významnější selhání jako nepřibrání nezúčastněné osoby při vykazování, přílišné snahy o vyřešení situace pouhým umravňováním, či jak je uvedeno v rozhovorech, v rozfoukávání závažnosti vzniklé skutečnosti. I přesto, že důsledkem takto chybného konání může být i kázeňský trest zasahujících policistů, matice rizik vyhodnotila toto počínání jako riziko, jenž je zanedbatelné, či ještě stále přípustné.

To případ z Tvrdonic zaměstnal metodu What if, co se týče identifikace možných selhání a rizik ze všech třech případů nejdůkladněji. Touto metodou bylo identifikováno devět možných nedokonalostí zásahu. Byly jimi nevěnování pozornosti aktualizaci dění na místě činu vlivem rozrušení z budoucího konání, špatná příprava do služby, či nepřekonání zajištění dveří, za kterými se skrýval agresor. Maticí rizik byla tato selhání ohodnocena střední snesitelností, tedy byla rizika označena jako přijatelné. Za zanedbatelné riziko v kontextu zásahu vyhodnotila matice nemožnost vstupu na sousední pozemek, pokusy o přezení zdi stojící na něm, či přílišné upoutání osoby zajištěné, ačkoliv ji hrozila újma na

zdraví. Jedinými vlašťovkami, které mohly způsobit fatální zvrat v případě je neoznačení jedné z obětí domácího násilí za její oběť, což vyvstalo na povrch v případech z Bažantovic a Tvrđonic. Vědomé neuvedení skutečností o realitě zákroku s donucovacími prostředky pak tuto skupinku, jenž matice rizik označila jako rizika nepřípustná, uzavírá.

5 APLIKAČNÍ ČÁST

V analytické části diplomové práce byla prostřednictvím vybrané metody What if identifikována nejvýznamnější rizika a nebezpečnosti, která na policisty vyvstávají při zásazích u domácího násilí. Následně byla těmto hrozbám cestou kvalitativní metody Matice rizik stanovena priorita, s jakou se nimi bude dále pracováno a bylo zjištěno, zdali jsou pro zásah policistů přípustná, či nikoliv. Cílem aplikační části práce je vytvoření metodického scénáře postupu či manuálu, který by směřoval policisty v jejich rozhodování při zásazích nejen u domácího násilí, ale i kdykoliv, kdy by je náplň jejich práce zavedla do nebezpečí ohrožující zdraví a majetek občanů, ale i holý život jich samotných.

5.1 Tvorba scénáře postupu zasahujících policistů

Metodický manuál byl zpracován, aby mohl sloužit novým, nebo méně zkušeným policistům jako scénář definující kroky, kterými mají postupovat v případě pro ně neznámého nebo komplikovaného případu v rámci běžného služebního výkonu. Zpracována do něj byla identifikovaná rizika a k nim přiřazeno doporučení, jenž může za splnění určitých podmínek vést ke zdárnému provedení zásahu nejen u případů domácího násilí tak, aby za policisty zůstala dobře odvedená práce a oni neztratili smysl v její konání.

Obrázek 4 – Metodický manuál (vlastní zdroj)

Metodický manuál pro policisty přímého výkonu služby	
Činnost	Doporučení
Nástup do služby	
Kontrola uniformy a potřebného vybavení	Policista by měl dbát nejen na funkční stránku svého vybavení, ale i na vizuální
Převzetí služby	
Seznámení se s případy a děním ve služebním obvodě v době jeho nepřítomnosti	Policista by měl být informovaný o stavu oddělení, což jej činí připraveného na budoucí možné situace
Samovzdělávání a školení	
V čase tomu určeném policista provádí samovzdělávání prostřednictvím dostupných online kurzů vyvěšených na služebním portále	Samovzdělávání zvyšuje připravenost policisty na konkrétní situace, které jsou ve službě méně časté
Výjezd na oznámení	
Řádné seznámení s charakterem a obsahem oznámení	Policista se seznámí s případem prostřednictvím služby Maják,

	dotazováním operačního důstojníka, nebo vlastním výzkumem oznamovatele
Kontrola služebního vozidla, kontrola vybavení pro výkon služby ve vozidle uloženém	Řádná kontrola svěřeného vybavení předchází komplikacím při přímém výkonu služby
Cesta na místo případu	
Jízda služebním vozidlem v mezích bezpečnosti, důraz na získávání informací z relací probíhajících na kanálu operačního důstojníka	Získané informace a doba jízdy dává možnost policistům vytvořit si scénáře nebo činnosti, které budou realizovat ke správnému zvládnutí zákroku
Na místě případu	
Bezpečné zastavení služebního vozidla	Takticky zvolené místo zvyšuje pravděpodobnost správného zvládnutí samotného zásahu i zajištění bezpečnosti pro policisty
Vizuální kontrola místa případu	
Zkontaktování oznamovatele, svědků případu, nebo přihlížejících	Získané prvotní informace vedou k zaostření obrazu skutečného dění na místě případu
Zkontaktování oznamovatele	
V případě nepřítomnosti oznamovatele na místě případu, či negativních pokusech o jeho zkontaktování, provedou policisté opatření k zajištění informací vedoucím k seznámení se skutečností případu.	Informace lze získat šetřením na místě případu nebo jeho okolí. Zkontaktování starosty nebo jiné osoby, která by mohla podat k případu svědectví.
Vstup do objektu	
Vyhodnocení možností vstupu do objektu, obydlí, bytu nebo na pozemek.	Využití oprávnění vstupu do, objektu, obydlí, bytu nebo na pozemek. Možnost přizvání hasičské jednotky, havarijní služby nebo jiné osoby k otevření obydlí, objektu, bytu.
Zaujmutí taktické pozice anebo pohybu při vstupu do objektu, obydlí, bytu, nebo na pozemek. Přizvání posilující hlídky. Příprava na možný zákrok proti pachateli uvnitř objektu, obydlí, bytu, nebo na pozemku.	Správně zvolená taktika vstupu do objektu, obydlí, bytu nebo na pozemek zvyšuje pravděpodobnost zvládnutí samotného zásahu i zajištění bezpečnosti pro policisty. Posílení o hlídku zvyšuje sílu a schopnost proveditelnosti zásahu.
Kontakt s osobami v objektu	
Zajištění bezpečnosti přítomných osob, zajištění pachatele na místě případu. O použití donucovacích prostředků hlídka okamžitě informuje nadřízeného.	Správné vyhodnocení a načasování zákroku zvyšuje pravděpodobnost zvládnutí vyhrocené situace a minimalizuje možnost vzniku újmy na zdraví zakročujících policistů.
Práce s osobami přítomnými na místě případu	
Rozdělení osob a zajištění bezpečí ohroženým osobám i zajišťujícím policistům.	Eliminace možnosti ovlivňování výpovědi osob na místě zásahu ze strany pachatele zvyšuje pravděpodobnost správného vyhodnocení reality nastalé situace.
Zajištění důkazů na místě případu	

Provedení výsledků všech zúčastněných osob na místě zásahu, u sousedů, osob jakkoliv k situaci příbuzným nebo schopným do situace vnést důležité skutečnosti	Řádné šetření v blízkém okolí zúčastněných osob provedené v jakoukoliv denní nebo noční dobu jakýmkoliv způsobem je základním stavebním kamenem k včasnému a správnému vyhodnocení reality nastalé situace.
Při podezření na přítomnost kteréhokoliv znaku domácího násilí, provedou policisté vyhodnocení k jeho identifikaci prostřednictvím pomocného formuláře SARA DN.	Pomocného formulář SARA DN je uložen ve výjezdových deskách umístěných ve služebním vozidle. Formulář může výrazně ulehčit identifikaci znaků domácího násilí na místě zásahu a dalšího rozhodování při něm. Vyhodnocení lze provést dodatečně při splnění zákonných podmínek.
Vykazování	
Policista v případě přítomnosti domácího násilí na místě zásahu osobu násilnou ze společného obydlí vykáže, předá ji poučení a rozhodnutí o vykázení.	Manuál k vykázení je dostupný online na stránkách domácího násilí Krajského ředitelství v Brně. Taktéž lze telefonicky kontaktovat specialistu uvedeného v seznamu uvedeného tamtéž.
Přizvání si nezúčastněné osoby k realizaci vykázení	K dispozici bývá pro tyto případy starosta, jeho zástupce, nebo jiná případem nezasažená osoba.
Dokumentace	
Hlídka po provedení veškerých nezbytných a neodkladných úkonů sepíše řádnou dokumentaci	Provedením řádné dokumentace hlídka plní nejen svoji povinnost, ale i zajišťuje skutečnosti důležité pro další prověřování věci a konání v ní.

Provedením již zmíněných metod vyšla najevo celá řada specifických rizik od nezkušenosti, lajdáctví a jiného selhání lidského faktoru až po defekt používaného materiálu. Nemálo z nich však samotní policisté ani nemohli ovlivnit. Rozdělování do služeb a jejich tvorba je zcela v moci nadřízených manažerských postů, kdy do nočních, denních, či jen ranních a dopoledních pracovních jednotek jsou policisté obsazováni snad s úmyslem o seskupení té v tu chvíli nejlepší a nejschopnější možné dvojice. V případě, že vedoucí oddělení, nebo policista odpovědný za tvorbu služeb, k dispozici nemá nikoho jiného než nezkušené policisty, situace je vyřešena tak, že tedy v přímém výkonu, na ulicích dnešního světa, slouží ti, co jsou zrovna v možnostech daného policejního oddělení. A to i přesto, že právě zkušenosti, vyzrálost, inteligence a schopnost empatie bývají výraznými činiteli lidského faktoru a jeho chyb, jenž značnou měrou ovlivňují rozhodování při rizikových situacích policistů v přímém výkonu služby. Možnost posílení místa zásahu jinou hlídkou je taktéž možné jen v případech, kdy je k dispozici hlídek více. To je však reálné jen ve velkých městech s hustým rozsetím policejních oddělení, rozdělujících si části měst tak, aby bylo

pokryto celé jejich území. Taktéž vybavenost hlídek funkčním pracovním materiálem je paradoxem tohoto bezpečnostního sboru. Policisté zařazení na běžných obvodních oddělení jsou vybaveni do služby tak, aby měli od všeho něco. V žádném případě ne všechno a v nejlepší kvalitě. Materiál, se kterým disponují podléhá amortizaci jako vše ostatní a jeho výměna za součástku, jenž plní funkci stejně, nebo i lépe, je zdlouhavá a někdy i nereálná. Často situaci řeší tím, že si jednoduše to, co potřebují do služby, koupí za své peníze. Není to však pravidlem, a proto se celkem často může stát, že je prostě hlídka na nastalou situaci vhodně nevybavena tak, jak se to stalo policistům v případě z obce Tvrdonice. Co však ovlivnit jde a na co by měli vedoucí pracovníci více klást důraz, je pravidelné školení policistů. Ve dvou ze tří uvedených případů zásahů, chybovali policisté nejen v oblasti domácího násilí, kde důkladné proškolení stále chybí, ale také v běžných situacích, které by pro ně měli být denním chlebem a oni by je měli zvládat s precizností, jenž je od této profese vyžadována. Střelecký výcvik a tělesný výcvik spojený s proškolením nejnovějších trendů v oblasti taktiky používání střelné zbraně a donucovacích prostředků je realizován útvary, kde jsou policisté zařazení. Četnost bloků s výcvikem je sestavována podle tabulek, do kterých policisté svojí hodností a věkem stráveným u sboru spadají. Je tedy zcela reálné, že čím déle jste u sboru a máte vyšší hodnost, tím méně častěji jezdíte na výcvik. Může se zdát, že úleva starším a zkušeným policistům od opakování věci, které přece již znají je očekávané, avšak v konečném důsledku je to cesta, která jde špatným směrem. Pracovní vyhořelost, bagatelizace nastalé situace a nezkušenost s nutností se spolehnout na déle sloužícího kolegu, a to vše spolu v jedné hlídce vytváří opravdu toxický koktejl, který může vést k chybám, které jsou zřetelné u případu zásahu v obce Bažantovice.

Samotné proškolení domácího násilí probíhá v blocích, které jsou vyplněny různou úrovní předkládaných informací. Školitelé, policisté Krajského ředitelství v Brně, takto postupně vytvářejí specialisty na tuto problematiku tak, aby jimi byla pokryta alespoň dvě místa na každém obvodě. Šance, že s tímto policistou bude vytvořena hlídka je tak o kousek vyšší než žádná. Proškolení všechny policisty je nereálné. Proškolení se zaměřením na konkrétní část problematiky taktéž. Udržovat je tedy ve stavu schopného alespoň reakce na světlo je náročné a školitelům bere veškeré síly a možný čas. I přesto však existuje možnost, že v případě, že dojde k situaci, která je komplikovaná, a nebo členové hlídky si řešením problematiky domácího násilí nejsou jisti, mohou se telefonicky obrátit na policisty ze specializovaného útvaru Městského ředitelství Policie v Brně, nebo přímo na školitelé domácího násilí, kteří vždy ochotně nabídnou možnost řešení, nebo alespoň radu vedoucí na cestu k němu.

ZÁVĚR

Cílem této práce bylo představit pojem domácí násilí a pokusit se vměstnat jeho hlubokou a komplikovanou problematiku na stránky teoretické části práce. O jeho vnímání a řešení ze strany Policie České republiky a jejich příslušníků, kteří mu při zákrocích a zásazích čelí, pojednává další část teoretické práce.

Pro zvládnání nebezpečí a rizik jsou policisté školení a cvičeni. Děje se tak ve školních střediscích, později na útvarech, výcvikových centrech a střelnicích. Těžkosti, které však s sebou přináší vnímání a procit'ování zasahujících policistů, které byli a jsou přítomni u případů se znaky domácího násilí, znamenají další potencionální rizika. Tyto hrozby jsou policisty přijímány, v mezích jejich možností a sil ošetřeny, ale také neviděny, či dokonce vědomě přehlíženy, což vyšlo najevo z provedených rozhovorů praktické části. Prostřednictvím a pomocí metod What if a Matice rizik byly tyto hrozby a nedostatky identifikovány a byla jim stanoveno hodnocení jejich přijatelnosti a snesitelnosti. Závěr analytické části pak patřil tvorbě manuálu vycházejícího ze zjištěných nedostatků, který by začínajícím, ale i déle sloužícím policistům mohl pomoci nejen při zásazích u domácího násilí, ale i při běžném výkonu služby.

Na základě dosažených výsledků si dovoluji konstatovat, že cíle definované v zadání této práce byly splněny.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- BURIÁNEK, Jiří a Simona PIKÁLKOVÁ, 2013. *Intimate violence: a Czech contribution on International Violence Against Women Survey*. Prague: Karolinum. ISBN 978-80-246-2218-7.
- CIMRMANNOVÁ, Tereza, 2013. *Krize a význam pomáhajících prvního kontaktu: aplikace v kontextu rodinného násilí*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-2205-7.
- ČÍRTKOVÁ, Ludmila, 2008. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. Praha: Grada. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2207-8.
- ČUHELOVÁ, Kateřina, 2016. *Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí*. Praha: Wolters Kluwer. Právo prakticky. ISBN 978-80-7552-341-9.
- ČÍRTKOVÁ, Ludmila, 2020. *Domácí násilí: nebezpečné rodinné vztahy ve 21. století*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-806-8.
- DALIGAND, Liliane a Véronique BEDIN, 2014. *Násilí v partnerských vztazích*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0718-4.
- KOTKOVÁ, Martina, 2014. *Domácí násilí v kontextu rodiny a práce*. Brno: Spondea. ISBN 978-80-2607-191-4. (Kotková, 2014)
- MACHALOVÁ, Tatiana, 2014. *Domácí násilí: filosofická analýza pojmu*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-6765-3.
- NESVADBA, Petr, 2009. *Policejní etika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 978-807-3801-953.
- PAPRSTEINOVÁ, Lucie, Jiřina NAVRÁTILOVÁ a Libor BOTEK, 2019. *Domácí násilí: příručka (nejen) pro pastorační pracovníky*. V Praze: Karmelitánské nakladatelství. Orientace (Karmelitánské nakladatelství). ISBN 978-80-7566-149-4.
- PIKÁLKOVÁ, Simona, Zuzana PODANÁ a Jiří BURIÁNEK, 2015. *Ženy jako oběti partnerského násilí: sociologická perspektiva*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-189-3.
- Policie České republiky: *Police of the Czech Republic, 2016*. Praha: Policejní prezidium České republiky. ISBN 978-80-270-0663-2.
- PONCET-BONISSOL, Yvonne, 2012. *Psychický nátlak v rodině*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0153.3.

STOČESOVÁ, Veronika a David ČÁP, 2020. *Psychoterapeutická práce s původci domácího násilí: zvládnání vzteku, agrese a násilných projevů*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-1655-1.

ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ, 2011. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-690-2.

ŠTEINBACH, Miroslav, 2019. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-193-6.

Internetové zdroje:

BMC Part of Springer Nature: Mapping the role of structural and interpersonal violence in the lives of women: implications for public health interventions and policy, 2015. *BMC Part of Springer Nature: Mapping the role of structural and interpersonal violence in the lives of women: implications for public health interventions and policy* [online]. Health, University of Alberta, Edmonton [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: <https://bmcwomenshealth.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12905-015-0256-4>

Domaci nasili.cz: Ochrana před domácím násilím, 2023. *Domaci nasili.cz* [online]. Praha [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: <https://www.domacinasili.cz/ochrana-pred-domacim-nasilim/>

Domaci nasili.cz: Statistiky, 2023. *Domaci nasili.cz* [online]. Praha [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: <https://www.domacinasili.cz/rubrika/statistiky/>

GUARD7 SAFETY SOLUTION, 2022. *GUARD7 SAFETY SOLUTION: Metoda "What-if" (Co se stane, když)* [online]. Praha: Lexikon BOZP a PO [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: <https://www.guard7.cz/metoda-what-if-co-se-stane-kdyz/>

JOHNSON, Laura, Elisheva DAVIDOFF a Abigail R. DESILVA, 2020. *SAGE journals: Motivations for Police Support of Domestic Violence Response Team Implementation With Advocates* [online]. New Jersey: . [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1077801220930821>

The National Intimate Partner and Sexual Violence Survey, 2017. *The National Intimate Partner and Sexual Violence Survey: 2010-2012 State Report* [online]. Atlanta, Georgia [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: <https://www.cdc.gov/violenceprevention/pdf/nisvs-statereportbook.pdf>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

SARA DN Pomocný formulář k identifikaci domácího násilí

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Časové schéma vykázání (zroj: Domaci nasili.cz, 2023 [online]).....	41
Obrázek 2 Celková vykázání v krajích za rok 2022 (zdroj: (Domaci nasili.cz, 2023[online]).....	45
Obrázek 3 Vykázání v letech 2007-21 (zdroj: (Domaci nasili.cz, 2023[online]).....	46
Obrázek 4 Metodický manuál (vlastní zdroj).....	71

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 - Metoda What If (vlastní zdroj).....	60
Tabulka 2 - Matice rizika - pravděpodobnost (vlastní zdroj).....	64
Tabulka 3 - Matice rizika - dopad (vlastní zdroj).....	64
Tabulka 4 - Matice rizika - míra rizika (vlastní zdroj).....	64
Tabulka 5 - Matice rizika - (vlastní zdroj).....	64
Tabulka 6 - Matice rizika - vyhodnocení (vlastní zdroj).....	65

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA P I: FORMULÁŘ SARA DN

OTÁZKY SARA DN	č. j.
Oddíl 1 : NÁSILÍ VE VZTAHU K BLÍZKÉ OSOBĚ	
1) Dopouští se NO fyzického nebo sexuálního násilí ? např. fyzické útoky a sexuální násilí, pokusy o ně, použití zbraní	☐ ANO ☐ NE ☐ NEJISTĚ
2) Vyhrožuje závažným násilím, sděluje své násilné úmysly ? např. vyjadřuje vražedné nebo agresivní myšlenky, plány, ničí oblíbené věci ohrožené osoby	☐ ANO ☐ NE ☐ NEJISTĚ
3) Dochází ke stupňování fyzického/sexuálního násilí nebo výhrůzek ze strany NO ? např. zvyšuje se krutost, četnost nebo různorodost násilných činů, výhrůzek nebo úmyslů	☐ ANO ☐ NE ☐ NEJISTĚ
4) Porušuje násilná osoba příkazy soudu a jiná nařízení ? např. podmínky kauce, zkušební doby, podmíněčného propuštění, trestu zákazu pobytu a.j.	☐ ANO ☐ NE ☐ NEJISTĚ
5) Má násilná osoba názory a postoje, které schvalují násilí ? např. vyznává a omlouvá zneužívání moci a různé formy násilí, trpí chorobnou žárlivostí, má potřebu ovládat blízké osoby, zlehčuje nebo popírá domácí násilí	☐ ANO ☐ NE ☐ NEJISTĚ
Oddíl 2 : OBECNÉ SKLONY NÁSILNÉ OSOBY K NÁSILÍ	
6) Dopouští se násilná osoba obecné kriminality ? jedná násilná osoba antisociálně na veřejnosti (t.j. mimo domácí násilí), existují informace o takovém chování, je držitelem zbraně	☐ ANO ☐ NE ☐ NEJISTĚ
7) Jsou informace o problémech v předchozích vztazích ? měla NO problém vytvořit a udržet dlouhodobý důvěrný vztah (opakované opouštění partnera, násilí ve vztahu)	☐ ANO ☐ NE ☐ NEJISTĚ
8) Má násilná osoba pracovní nebo finanční problémy ? např. je dlouhodobě bez zaměstnání, často mění zaměstnání, má výrazné finanční obtíže	☐ ANO ☐ NE ☐ NEJISTĚ
9) Má násilná osoba problémy s toxikomanií a jinými závislostmi ? např. problémy spojené s užíváním nelegálních drog, alkoholu nebo předepsaných léků, s hráčskou závislostí např. na automatech	☐ ANO ☐ NE ☐ NEJISTĚ
10) Má násilná osoba problémy v oblasti duševního zdraví ? např. evidentní známky narušení kontaktu s realitou, extrémní chování vybočující mimo normu	☐ ANO ☐ NE ☐ NEJISTĚ
Oddíl 3 : ZRANITELNOST OHROŽENÉ OSOBY	
11) Chová se ohrožená osoba rozporuplně ve vztahu k násilné osobě ? přestože se chce od násilné osoby odpoutat, udržuje s ní kontakty, popírá a omlouvá akce násilníka, svaluje vinu na sebe	☐ ANO ☐ NE ☐ NEJISTĚ
12) Má z násilné osoby strach ? tzn. hladina strachu výrazně ovlivňuje její sebeobraně chování, strach ohroženou osobu traumatizuje a ochormuje	☐ ANO ☐ NE ☐ NEJISTĚ
13) Má ohrožená osoba problém se zajištěním svého bezpečí ? riziko je velké, pokud ohrožená osoba nemá znalosti o tom, kde a jak hledat pomoc, není schopna zajistit své bezpečí, nezná svá práva, má malé nebo žádné kontakty s přáteli a s původní rodinou	☐ ANO ☐ NE ☐ NEJISTĚ
14) Existují objektivní překážky, které brání zajištění bezpečí pro ohroženou osobu ? místo bydliště či zaměstnání nezaručují bezpečí, chybí podpora od jiných osob, zdroje pomoci nejsou rychle a lehce dosažitelné, existuje problém s dopravní obslužností	☐ ANO ☐ NE ☐ NEJISTĚ
15) Má ohrožená osoba závažné osobní problémy ? např. problémy se zaměstnáním, financemi, problémy právního rázu, mentální problémy, problémy s návyk. látkami	☐ ANO ☐ NE ☐ NEJISTĚ
Další skutečnosti zvyšující nebezpečí budoucího útoku ze strany NO proti OO:	
Splněny podmínky pro vykazání: ☐ ANO ☐ NE	
Zpracoval:	podpisová doložka:

PŘÍLOHA P II: PŘÍPAD STŘÍBRNÝ KOPEC

První z mnou představovaných případů domácího násilí je situován do města Slavkova u Brna. Oběťmi násilí jsou v tomto příběhu matka Ilona Obdržálková, 37 let, a její dvě nezletilé děti, dvojčata Petr a David, 5 let. Tyto vychovává ve společné domácnosti se svým manželem Tomášem, 42 let, se kterým je v manželství jedenáct let. Jejich rodina žije v posledním patře panelového domu na sídlišti Stříbrný Kopec. Pokoje bytu jsou tvořeny dětským pokojem, který obývají chlapi, ložnicí manželů a obývacím pokojem. V bytě je k dispozici samozřejmě také kuchyňský kout, koupelna a samostatná toaleta. Oba manželé jsou zaměstnaní, chlapečci navštěvují místní školku. K prvnímu přivolání Policie došlo dne 15.4.2011 ve večerních hodinách, konkrétně v 23:00 hod. Oznámení na linku 158 učinili sousedé, manželský pár Emil a Tamara Tlustí, bydlící ve vedlejší bytě. Tito již nedokázali poslouchat křik, pláč a rány, které se ve vedlejší bytě rozléhaly i přes stěny do toho jejich. Hlídka Policie, tvořena členem hlídky č. 1 a členem hlídky č. 2, se nejprve spojila s oznamovatelkou, paní Tlustou, která jim sdělila vše ke skutečnosti, která se odehrávala v bytě rodiny Obdržálkové. Od večerních hodin, tam dle toho, co s manželem slyšeli probíhaly hádky a křičelo se tam. Slyšeli pláč dětí, řev ženy a muže. Sem tam také tupé rány. Dle jejich slov je to tam na denním pořádku. Soused jim připadá divný, nemluva, sousedka je tichá, plachá. Je jim líto dětí, že v tom musí žít, jinak by prý nevolali. Na základě této výpovědi zazvonila hlídka na domovní zvonek bytu Obdržálkových. Za dveřmi nebylo nic slyšet, ani hlasy, či známky pohybu, ačkoliv i na chodbě domu šlo sluchem rozeznat, ve kterém bytě a kdo chodí. Po opakovaných pokusech o zazvonění na byt, dveře otevřel muž. Tento vykoukl pouze zpoza škvíru vzniklou lehkým pootevřením dveří. Vypadal překvapeně, na hlídku jen houkl něco v ve smyslu, co tady chcete. Ze strany člena hlídky č. 1 byla muži hlídka představena a sdělen mu důvod zvonění na dveře jeho bytu. Poté byl vyzván, aby se představil, sdělil zdali se zakládá na pravdě důvod přítomnosti hlídky na místě a zdali jsou všichni členové jeho rodiny v pořádku. Bylo okamžitě vidět, že odpovídat na tyto otázky jde muži, jenž se představil jako Tomáš Obdržálek, proti srsti, avšak hlídce vyhověl. Otevřel dveře až bylo vidět do bytu. Svoji postavou téměř zcela vyplňoval prostor futek. Odpověděl, že se jen hádal s manželkou, ale že již vše vyřešili a ona teď spí. Spí také jejich děti. Nic jiného se nestalo. Protože hlídka trvala na tom, že chce mluvit i s jeho ženou, řekl, že ji zavolá, zavřel dveře od bytu a nechal hlídku čekat za nimi. Po chvíli dveře otevřela žena drobné postavy, překvapená z přítomnosti hlídky u dveří jejich bytu. Představila se jako manželka Tomáše Obdržálka, Ilona. Tato shodně jako její muž uvedla, že k ničemu mezi ní

a manželem nedošlo. Negovala jakékoliv násilí na ní, nebo na dětech, které by vysvětlovalo křik a pláč, jenž alarmoval sousedy. Taktéž na ni nebyly vidět jakékoliv známky zranění. Pohledem do bytu nebylo vidět, že by se zde souboj mezi párem odehrával. Protože na místě nebylo zjištěno, že by mezi párem vůbec k něčemu došlo, byl manželům sděleno, že výjezd na místo i se všemi zjištěnými skutečnostmi bude evidován na oddělení Policie ve Slavkově u Brna. Protože sousedy Tlustými bylo uvedeno, že šlo převážně o křik muže na ženu, byla Ilona Obdržálková v nepřítomnosti svého muže poučena, že pokud by z jeho stran k ní došlo k jakémukoliv nežádoucímu jednání, ať sama, pokud to situace dovolí, volá na linku 158. S tímto hlídka věc na místě uzavřela. Ihned následující večer na linku 158 volal opět Emil Tlustý s tím, že u jejich sousedů opět k něčemu dochází. Situaci popsal stejně jako předešlý den. Na místo byla cestou operačního střediska Policie vyslána hlídka obvodního oddělení ve Slavkově u Brna ve stejném složení, jako předešlou noc, i tentokrát se prvotně spojila s oznamovatelem, který čekal na chodbě obou bytů. V tomto případě však z bytu rodiny Obdržálkových vycházel pláč dětí a křik mužského hlasu. Proto hlídka ihned začala zvonit na dveře bytu, klepáním na dveře bytu s ohlášením, že se jedná o Policisty se snažila naléhavost navýšit a také překazít křik muže za dveřmi ač již mířil na kohokoliv jiného přítomného v bytě. To se podařilo a dveře bytu opět otevřel Tomáš Obdržálek. Tento byl opět překvapený a silně rozrušený. Táhl z něj odér alkoholu a byl zpocený. Byl seznámen z důvodem toho, proč je hlídka opět na místě a byl vyzván k tomu, aby situaci, kdy hlídka slyšela za dveřmi křik a pláč objasnil. Tentokrát však řeči Obdržálka, že si jen vyměňoval názory s manželkou hlídce nestačily. Tomáš Obdržálek pozval hlídku do bytu, aby jim ukázal, že se zde nic neodehrálo. Obě děti byly vzhůru, ležely ve svých postelích. Také manželka byla v ložnici. Měla zhasnuto a vypadalo to, jako by ji hlídka budila. O samotě v ložnici byla Ilona Obdržálková po poučení člena hlídky č. 1 otázána, zdali byla ze strany svého muže napadena. Odpověděla stroze že ne. Poté byla otázána, zdali byla v minulosti ona nebo děti napadeni. Opět odpověděla, že ne. Ilona Obdržálková byla uplakaná, toto se snažila schovat ve stínu, kam světlo lampy nedosahovalo. Přestože neoznačila svého manžela jako původce jakéholiv násilí na ní nebo dětech, bylo členovi hlídky jasné, že její výpověď je lživá a manželovo jednání kryje. Naopak ten se dožadoval okamžitého odchodu hlídky z místa. Byl silně opilý, což jen potvrdil test, kterému se podrobil. Členem hlídky č. 2 bylo provedeno šetření u sousedů bytu pod bytem Obdržálkových, u rodiny Manerové, a ti uvedli, že slyšeli Tomáše Obdržálka v bytě křičet na svojí ženu nadávky a urážky, slyšeli také její pláč. Hlídka sdělila Obdržálkovi, že protože je silně opilý, nedokáže se ovládat a svým jednáním ohrožuje členy své rodiny, bude odvezen na záchytnou stanici, kde přečká

noc do vystřízlivění a poté bude vyzván k podání vysvětlení svého jednání. Věc byla evidována na přestupek, založený na svědectví sousedů. Následující dvě noci se incidenty opakovali. V noci, za oznámení sousedů, bez výpovědi obou manželů, protože ji odmítli, bez známek toho, že by k násilí docházelo, jen s tím rozdílem, že Obdržálek putoval na noc ke svému otci, který bydlí nedaleko. Pátou noc na linku 158 volala sama Obdržálková a do telefonu křičela o pomoc. Na místo přivolaná hlídka, ve stejném složení jako tomu bylo u dvou prvních případů šla na jistotu přímo ke dveřím bytu Obdržálkových, za kterými byl slyšet křik a volání o pomoc. Dveře bytu nikdo neotvíral i přes bušení hlídky. Sousedé se nabídlí, že hlídka může zkusit jít přes okna bytů, protože spolu sousedí. Jeden z Členů hlídky šel tuto možnost blíže prozkoumat, vzhledem k čtvrtému patru bytu však tento návrh byl po společné rozmluvě s dalším členem hlídky dementován, z důvodu nízké šance, že by se k sousednímu oknu vůbec živ dostal. Cestou operačního střediska byly na místo přivoláni hasiči k otevření bytu a policisty byly prováděny pokusy o vykopnutí dveří, protože křik Ilony Obdržálkové a volání o pomoc neustával. Ještě před příjezdem vozidla hasičů, otevřel dveře jeden ze synů manželů Obdržálkových. Hlídka okamžitě vstoupila do chodby domu, kde z ložnice proti nim vystoupil Tomáš Obdržálek překvapený, že jsou policisté v domě. Tento nedbal výzev policistů, aby ustoupil ze dveří pokoje, odkud byl slyšet křik jeho ženy. Byly proto proti němu použity donucovací prostředky a byl omezen na osobní svobodě. V ložnici byla jeho žena Ilona, byla vizuálně v pořádku, rozrušena, plakala a prosila hlídku o pomoc.

Tomáš Obdržálek byl zajištěn a vzhledem ke své opilosti odvezen na záchytnou stanici. Ilona Obdržálková si nepřála na místo přivolat lékařskou pomoc, cítila se v pořádku, chtěla být s dětmi. Neměla žádné viditelné zranění. Horlivě plakala, nechtěla mluvit o tom, co se jí stalo, o tom co jí její muž prováděl a proč volala o pomoc. Policistovi č. 1 jen řekla, že už nemůže dál, že už to nevydrží takhle žít. Vzhledem k tomu, že Tomáš Obdržálek byl odvezen mimo domov a jeho propuštění ze záchytné stanice bylo možné jen za vystřízlivění, zůstala Ilona Obdržálková doma s dětmi sama. Následující den bylo rozhodnuto o vykázání manžela Ilony Obdržálkové, Tomáše, ze společného bytu, výpověď k celé věci odmítl. Neřekl nic, na žádnou z položených mu otázek neopověděl. Společně s hlídkou, která byla přítomna incidentu předešlou noc, byl vpuštěn do bytu, aby si vzal osobní věci. Tomáš Obdržálek ačkoliv byl vyzván, aby se nesnažil kontaktovat svoji ženu, tuto začal přes dveře obývacího pokoje, ve kterém byla společně s dětmi, aby se mu vyhla, přemlouvav a prosit ji o odpuštění a o to, aby odvolala policii pryč, zřejmě myslící si, že je to v jejich možnostech. Odcházejíc

s igelitkou věci v ruce se náhle Obdržálek zastavil s tím, že si musí vzít ještě jednu důležitou věc v dětském pokoji. Na toto naléhal s tím, že bez toho nemůže být a je to jeho právo. Do dětského pokoje byl vpuštěn a ode dveří pozorován hlídkou. Zastavil se jen u okna pokoje, pár vteřin zde postál, otočil se a z bytu odešel, aniž by si z pokoje cokoliv vzal. Klíče od bytu neodevzdal s tím, že žádné nemá.

Následným šetřením provedeným stejnou hlídkou, u všech sousedů Obdržálkových bylo zjištěno, že ke křiku rámusu docházelo v jejich bytě často. Zhoršilo se to poslední měsíc. Bylo to denně. U sousedů nebylo zjištěno nic, co by do současné doby policistům neřekli. Když hlídka opouštěla panelový dům, zavolal na ně z okna bytu v druhém vchodě nějaký muž a chtěl s nimi mluvit. Představil se jako Jan netrpělivý a zeptal se, jestli už konečně je hlídka na místě, aby řešila to sexuální zneužívání dětí Obdržálkových, které neustále oznamuje na všechny možné orgány. Na nechápající postoj policistů uvedl, že již asi tři roky přes zeď jejich bytu slyší po nocích výkřiky, vzlyky a zvuky, které připomínají pohlavní styk. Podle slabých hlásků, které vzlyky vydávají to tipoval na děti. Toto bylo okamžitě nepřeneseno kriminální policii. Ta si případ ihned převzala a z přestupku proti občanskému souzení byla věc překvalifikována na trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí dle § 199 trestního zákoníku. Policistkou č. 1 byla Ilona Obdržálková nakonec rozmluvena a svůj příběh se pokusila vypovědět ve čtyřhodinovém výslechu, kde konečně odkryla to jak byla manželem po dlouhé roky znásilňována, bita a týrána a i to, jak hrozné to bylo s tímto cejchem žít, stydět se za něj a přede všemi jej tajit. Tomáš Obdržálek byl vzat do vazby a za své jednání potrestán odnětím svobody. Během jeho výslechu prováděným komisařem z kriminální policie volala na obvod jeho žena. Obdržálek, vracejíc se do dětského pokoje pro věc osobního charakteru, rozmáčkl morče, které jeho synové chovali v malém teráriu u okna za závěsem. Byl policistkou okamžitě otázan, proč to udělal. Odpověděl jen, že ho to morče sralo. Po jeho propuštění z výkonu trestu, měl cestou z věznice autonehodu, kdy jejími následky posléze v nemocnici jeho život vyhasl. Ilona Obdržálková přijala pomoc intervenčního centra v Brně, a pokusila se znovu nastartovat svůj život kvůli svým dvěma synům. Po asi třech letech jsem ji potkala při silniční kontrole, poznala jsem ji až podle jména. Ilona Obdržálková už nebyla ta zničená existence, vypadala zdravě a plná života. Pokutu za rozbité čelní sklo ode mě ten den nedostala. Když odjížděla z místa kontroly, stáhla okénko auta, dlouze se na mě podívala a řekla jen děkuji. Nevěděla sem co říct a tak jsem odpověděla, že se rádo stalo. V životě jsem nic neřekla více od srdce.

PŘÍLOHA P III: PŘÍPAD BAŽANTOVICE

Druhý z mnou představovaných případů je situován do vesnice Bažantovice. Oběťmi domácího násilí jsou v tomto příběhu Anna Nemoudrá, 35 let, a její dvě nezletilé děti, Anežka Kažová, 4 roky a Karel Kaža, 5 let. Tito obývají jednogenerační dům ještě společně s jeho majitelkou, matkou Anny Nemoudré, Alžbětou Nemoudrou, 75 let. V domě s nimi žije také přítel Anny Nemoudré a otec dvou nezletilých dětí, Martin Kaža, 45 let. Anna Nemoudrá nepracuje, není ani vedena na úřadu práce. Domácnost financuje její přítel Martin Kaža, který se vždy představuje jako jednatel firmy orientující se na zabezpečování budov a pozemků. Reálně je řadovým zaměstnancem bezpečnostní agentury obchodního domu. Provoz domu hradí ze starobního důchodu matka, Anny Nemoudré, Alžběta Nemoudrá. Dům je tvořen dvěma pokoji, kuchyňským koutem a malou koupelnou s toaletou. V jednom ze dvou pokojů, které jsou mimochodem průchozí, žije majitelka domu, Alžběta Nemoudrá. V druhém z pokojů bydlí pěkně pohromadě čtyřčlenná rodina. Všichni spí na jedné manželské posteli. K prvnímu incidentu byla hlídka přivolána dne 14.8.2012. V 19:30 hod. volala na linku 158 majitelka domu, Alžběta Nemoudrá, že její dceru Annu napadá v jejich domě v obci Bažantovice její opilý přítel Martin Kaža. Na místo přivolaná hlídka Policie ve dvoučlenném složení se před domem spojila s oznamovatelkou, která tam na ni čekala. Alžběta Nemoudrá uvedla, že přítel její dcery, Martin Kaža je hrubián a alkoholik a že neustále slovně napadá jak děti, které má s její dcerou Annou, tak i ji a dceru. Ona se jej bála, a proto raději utekla před dům čekat na Policii. Poté, co pustila hlídku do domu, zavedla je do kuchyně, kde na židli seděla Anna Nemoudrá a kouřila cigaretu. V kuchyni byla sama. Na dotaz, jestli je v pořádku a kde se nachází její přítel uvedla, že ji nic není a on je na zahradě a asi kouří. Nic se dle jejich slov mezi ní a jejím přítelem nestalo. Matka si vymýšlí, protože nemá jejího přítele ráda. Ačkoliv se všude v kuchyni povalovali prázdné lahve od alkoholu, ona se dechové zkoušce odmítla podrobit. Uvedla, že nic nepila, alkohol se ji hnusí. Martin Kaža byl nalezen na dvoře domu, kde kouřil. Z Kaže byl cítit alkohol, on však po vzoru své přítelkyně dechovou zkoušku odmítl. Uvedl, že je vyléčený alkoholik a bere Antabus, takže by mu po, byť jen kapce alkoholu, bylo zle. Jakýkoliv konflikt mezi ní a jeho družkou negoval. Vše si dle jeho slov vymýšlí matka Anny, protože je poblázněná. Hlídka poté, co vizuálně zkontrolovala obě děti, z místa odjela a věc zaevidovala bez podezření na protiprávní jednání. Znovu se k rodině Anny Nemoudré a Marina Kaži jelo o tři dny později, opět ve večerních hodinách, kdy stejně jako tomu bylo u předešlého oznámení, volala majitelka domu Alžběta Nemoudrá s tím, že se pár zase slovně a tentokrát i fyzicky napadá.

Po příjezdu na místo se Anna Nemoudrá nacházela v ložnici s dětmi. Byla uplakaná a na rukou, konkrétně na předloktí měla červené otlačeniny. Uvedla, že se s přítelem jen hádali, že v žádném případě fyzicky napadena nebyla. Opět odmítla dechovou zkoušku. Martin Kaža byl v kuchyni. Před sebou na stole měl otevřené lahvové pivo, seděl na židli a kouřil. Uvedl, že se s přítelkyní tak hádali, že se samým rozrušením musel napít z tohoto otevřené lahvového piva, které tam někdo zanechal. On sám by se nenapil. Opět zdůraznil, že je majitelem firmy a vyléčeným alkoholikem a nemůže si proto dovolit takové zakolísání. Dechovou zkoušku odmítl. Na krku měl začervenalou modřinu. Uvedl, že to si zřejmě udělal sám, při spánku. Má prý divoké spaní. Na hlídku Policie byl hrubý. Osočoval je vulgarismy a vyháněl je „prý z jeho baráku“. V chodbě domu byly rozbité láhve od alkoholu, střepy se nacházeli také u manželské postele prvního z pokojů, na posteli ležely obě děti. Děti byly v pořádku, ospalé, ale bez viditelného zranění, či rozrušení. Alžběta Nemoudrá však uvedla, že pár se hádá neustále a vzájemně a důvodem je Kažovo pití. Také uvedla, že dceru nechává v domě bydlet, protože ji je líto dětí. Nechápe však, proč s takovým člověkem dále žije. Kaža prý pije a již téměř nic do chodu domácnosti nepřináší. Ona nijak napadena nebyla. Když je zle, zamkne se v pokoji. Alžběta Nemoudrá odpovídala jen stroze jakoby bez chuti jakékoliv dění v domě komentovat. I tentokrát byla věc evidována bez podezření na spáchání protiprávního jednání. Incidentů oznámených na linku 158 Alžbětou Nemoudrou bylo době dvou měsíců učiněno několik. Pokaždé šlo o hádku páru Kaža a Nemoudrá, s odmítnutými dechovými zkouškami, bez zranění, či nějaké škodě na majetku. Dne 20.10. 2012 však na linku 158 volala samotná Anna Nemoudrá. Oznámila fyzické napadení její osoby a syna Karla Kaži. Věc byla oznámena v 23:45 hod. Před domem na hlídku nikdo nečekal. Domovní dveře otevřela Anna Nemoudrá. Tato měla viditelnou červeně se zabarvující skvrnu na pravé tváři. Uvedla, že ji napadl její přítel. Přišel domů z práce opilý, a když po něm chtěla peníze na nákup jídla, začal ji nadávat sprostými vulgarismy a urážet ji pro její nezaměstnanost. Poté ji několikrát uhodil otevřenou dlaní do hlavy v oblasti obličej. Křičel poté také na syna Karla, který byl v ložnici a ležel mu na jeho straně postele. Toho prý z postele vysmýkal za nohy dolů na zem, až jej tím rozplakal. Poté usnul v ložnici. Anna Nemoudrá se podrobila dechové zkoušce, která byla pozitivní s výsledkem lehce pod jednu promili alkoholu v dechu. Martin Kaža se nacházel spící v ložnici. Po jeho probuzení odmítal s hlídkou jakkoliv komunikovat, či spolupracovat. Byl z něj silně cítit alkohol a když opouštěl ložnici, aby si na dvoře zapálil, vrávorál a opíral se o stěny domu, aby se udržel na nohou. Alžběta Nemoudrá uvedla, že již volat na Policii nechtěla, protože to doposud ničemu nepomohlo a rozhodla se, nechat ty dva ať si dělají, co chtějí. Uvedla také, že je ji to už

jedno, protože brzy stejně umře a bude mít konečně od všeho pokoj. Každou nijak napadena nebyla. Alžběta Nemoudrá nevypadala zdravě, byla pohublá, hlas ji při rozhovoru kolísal. Lékařskou pomoc přivolat nechtěla. Mávla rukou a řekla, že už se o nic starat nebude, že chce, aby byl konec. Martin Kaža začal před hlídkou slovně urážet svou přítelkyni a její matku, a tohoto jednání nezanechával ani po opakovaných výzvách hlídky, aby se uklidnil a pokusil se věc na místě řešit jiným způsobem. Když začal rozhazovat oběma rukama v prostorách malé kuchyně a ohrožovat členy hlídky předměty, které tak shazoval z polic na stěnách, byl za použití donucovacích prostředků omezen na osobní svobodě a zajištěn putoval na záchytnou stanici, kde mu byla jejím zaměstnancem naměřena pozitivní hodnota alkoholu vysoko přes dvě promile.

Později nad ránem, následujícího dne bylo rozhodnuto o vykázání Martina Kaži ze společného obydlí, které sdílí s jeho družkou, dvěma dětmi a majitelkou domu, Alžbětou Nemoudrou. Po jeho propuštění ze záchytné stanice si Martin Kaža na policejním oddělení vyzvedl dokumenty týkající se jeho vykázání, odmítl se k věci vyjádřit a poté, co si vzal osobní věci, dům Alžběty Nemoudré opustil. Při kontrole vykázání ze strany Policie dne 27.10. 2002 byl v 11:00 hod. v domě Alžběty Nemoudré Martin Kaža kontaktován. Svoji přítomnost v domě přes povinnost dodržovat vykázání zdůvodnil tím, že se s Annou Nemoudrou následující den po vykázání vzali a jsou nyní svoji. Šťastní a svými chybami napravení manželé. Anna Nemoudrá, nyní Kažová uvedla, že své výpovědi a konání, které vedlo k vykázání její životní lásky lituje a nyní si do vztahu nenechají nikým zasahovat. Budou dle slov Anny Kažové spokojení až na věky. Z místní znalosti bylo později, asi po šesti měsících, od sousedů manželského páru zjištěno, že maminka Anny Kažové, Alžběta Nemoudrá, z domu utekla s jen pár osobními věcmi a odešla do domova někde na Bučovsko. Tam se prý potkala se svým současným přítelem a žijí spolu v jeho bytě. Ona jako oběť domácího násilí označena nikdy nebyla. Manželé Kažovi a jejich vztah již ze strany Policie ve Slavkovu u Brna do současné doby řešen nebyl.

PŘÍLOHA P IV: PŘÍPAD TVRDONICE

Třetím a mým posledním případem, kde jsem se setkala s domácím násilím a kde následně muselo dojít k vykázání osoby násilné ze společného obydlí, je příběh mladé rodiny z obce Tvrdovice. Obětí je zde Lenka Hruběšová, 40 let, její dvě nezletilé děti, Tereza, 2 roky, a Jan, 6 let. Osobou násilnou je zde jejich otec a manžel oběti, Jan Blínek, 30 let. Pár je spolu sedm let. Bydlí v rodinném domě, který dostala Hruběšová od svých rodičů. Ona je nezaměstnaná, on se léčí s karpálními tunely na levé ruce. Lenka Hruběšová se v na jaře roku 2018 se synem v náručí a manželem Janem Blínkem v závěsu dostavila osobně na obvodní oddělení ve Slavkově u Brna s tím, že chce, abychom ihned vykázali jejího manžela z domu, protože se ji s ním už nechce být. Bylo jí vysvětleno, že takhle tento institut nefunguje, ona však trvala na tom, že chce, aby ho Policie okamžitě vykázala, rozvádět se kvůli tomu prý nebude. Odešla domů, s manželem, synem a nepořízenou. Od té chvíle hlídka do domácnosti páru Blínek a Hruběšová jezdila téměř obden. Nejčastěji na oznámení, že Jan Blínek svoji ženu obtěžuje tím, že na ni pořád mluví a ji se to nelíbí. Také oznámení v nočních hodinách, kdy Hruběšová oznámila blíže nespecifikované verbální napadání ze strany manžela a poté šla spát a ani nečekala na hlídku, kterou přivolala věc řešit, nebylo ničím zvláštním. K prvnímu vykázání Jana Blínka došlo před vánočními svátky roku 2019 poté, co svou ženu obviňoval z nevěry a své hrubé chování k ní vyšperkoval tím, že v pro ni zcela neznámých obcích zastavoval u cizích domů a ty označoval jako místa, kam mu ona se svým milencem chodí zahýbat. Vše vyvrcholilo tím, že zrychloval a náhle zpomaloval auto, jako by se pokoušel do něčeho narazit a tím vystrašit svou manželku, syna a čerstvě narozenou dcerku Terezu. Jan Blínek z domu utekl, vrátil se až v nad ránem. Před domem, na ulici, začal na hlídku policie vykřikovat do hluboké noci, co si o jejich počínání na místě myslí a jak velká je jeho neúcta k místu, kam je posílal. I přes veškeré výzvy, aby toho zanechal, neprestal. Na místo musela být přivolána další hlídka Policie, Jan Blínek, byl zajištěn a byly k tomu užity donucovací prostředky. Když společně s hlídkou vstoupil do chodby domu, aby si vzal teplejší oblečení, vzhledem k mrazivému počasí venku, pokusil se napadnout zajišťující policisty i přesto, že měl za zády spoutané ruce. V kuchyni domu, kam se souboj s policisty přesunul, došlo k poničení vybavení, vlivem pokusů hlídky o zvládnutí vyhrocené situace a počínáním Blínka, který se snažil jim v tom zabránit. Svědky zákroku byla jak manželka, tak i nezletilý syn, kterého tato situace vystrašila a pokoušel se otce bránit. Ke zranění naštěstí nedošlo. Provedeným testem na omamné látky byl u Jana Blínka detekován amfetamin. Jan Blínek byl za stálého vykřikování, co všechno provede

vykazujícímu členovi hlídky Policie, odvezen do psychiatrické léčebny, kde byl hospitalizován na dobu dvou týdnů. Během této doby byla Lence Hruběšové poskytnuta pomoc ze strany intervenčního centra, k prodloužení vykazání na základě jejího návrhu však nedošlo. Návrh nepodala. Jan Blínek se domů vrátil ihned po propuštění z léčebny. Dle slov Hruběšové napravený a připravený se s ní pustit do renesance jejich vztahu. Do půl roku se k tomuto páru jelo znovu. Opět oznámení od Hruběšové o verbálním napadání její osoby a osočování z nevěry a opět absence jakékoliv snahy o spolupráci s hlídkou po jejich příjezdu na místo. Oznámeních o obdobném obsahu bylo do měsíce prosince roku 2020 jedenáct. Hlídka vždy přijela na místo, v domě byl vzhůru jen Jan Blínek a oznamovatelka Lenka Hruběšová buď již spala v ložnici nebo se věnovala některé ze svých činností, které se však nespojovaly s asistencí přivolané Policie. Poslední incident se odehrál 17.12.2020. Na linku 158 volala v 14:00 hod. Lenka Hruběšová, že byla informována ze strany sousedů, že její manžel doma zřejmě demoluje zařízení domu a ona, mimo domov, mu v tom nyní nemůže zabránit. Na místo byla vyslána hlídka obvodního oddělení ve Slavkově u Brna. Již po cestě byla ze strany operačního střediska informována o oznámení projíždějících řidičů obcí Tvrdovice, kteří viděli, jak muž na ulici bije ženu. Nezastavili, jen projížděli. Souvislost těchto oznámení s párem Blínek a Hruběšová byla nepopřítelná. Po příjezdu na místo se s policií spojila sousedka páru. Uvedla, že viděla z okna jejího domu, jak Blínek před sebou strká svoji ženu po ulici směrem k jejich domu. Když vyběhla před dům, aby ho okřikla, viděla, že ji, již ležící, táhne za nohy do otevřené garáže domu. Zařvala na něj, aby ji pustil, on něco zařval zpět k ní v odpověď a svého jednání zanechal. Zmizel za dveřmi garáže. To již na místo přijížděla Policie. Lenka Hruběšová situaci popsala stejně. Přijela k domu, aby zde čekala na hlídku, manžel ji viděl, vyběhl z domu, ona utíkala a on ji dostihl. Poté ji vláčel a před sebou strkal až před dům, kde se začala aktivně bránit, aby se mu vysmekla. Jan Blínek zmizel v domě, který obýval se svojí ženou. Dům byl uzamčený. Hruběšová neměla klíče. Byla nucena na místo zavolat svého otce, který měl náhradní. Blínek odmítal otevřít. Po příjezdu otce s klíči byl dům Hruběšovou otevřen a ona následovala hlídku do domu. V domě nefungovala elektrika. Nábytek v chodbě, obýváku, kuchyni a ložnici byl poházený po pokojích, společně s věcmi, které v něm byly uloženy. Jan Blínek se v těchto pokojích nenacházel. Na výzvy, aby vystoupil ze svého úkrytu nedbal. Hlídkou byla překonána uměle vytvořená překážka na dveřích do suterénu domu. Dveře museli být otevřeny násilím. Za nimi, na konci úzké chodby, jejíž podlaha byla pokryta nánosem rozbitých věcí a střepů, byl spatřen Blínek. Tento na členy hlídky zakřičel, že ho nikdy nedostanou, popadl dlouhý předmět, který měl po ruce a začal otvírat dveře z garáže ven na

ulici. Členové hlídky k němu v rychlosti přistoupili a pokusili se mu v útěku zabránit, kdy na toto Blínek reagoval agresí a útokem proti oběma policistům. Po krátkém souboji byl ve svém úsilí utéci přemožen a zajištěn pomocí pout. Následně byl převezen do policejních cel. Ještě ten den byl ze společného obydlí vykázán. Lenka Hrubešová tentokrát využila veškeré pomoci, podala návrh na prodloužení vykázání a dosáhla vytouženého klidu, který se následně snažila využít ke srovnání nejen poničeného vybavení domu, ale také primárně svého života a života jejich dětí. Po půl roce bylo vykázání ukončeno, již nemohlo dojít k jeho prodloužení. Manželé byli rozvedeni, Jan Blínek za pomoci rodiny Hrubešové z manželství vyplacen a výjezdy hlídky Policie do obce Tvrdonice ustaly.

